

2023

Годишен доклад
относно съвместните предприятия на ЕС
за финансовата 2023 година

ЕВРОПЕЙСКА
СМЕТНА
ПАЛАТА

BG

ЕВРОПЕЙСКА СМЕТНА ПАЛАТА
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Тел. +352 4398-1
За запитвания: eca.europa.eu/bg/Pages/ContactForm.aspx
Уебсайт: eca.europa.eu
Туитър: @EUAuditors

Допълнителна информация за Европейския съюз можете да намерите в интернет (<http://europa.eu>).

Люксембург: Служба за публикации на Европейския съюз, 2024 г.

Съдържание

Глава 1 Съвместните предприятия на ЕС и одитът на Европейската сметна палата	5
Въведение	6
Съвместните предприятия на ЕС	8
Съвместни предприятия по многогодишните програми на ЕС за научни изследвания и иновации	8
Европейско съвместно предприятие за ITER и развитието на термоядрената енергия	14
Човешки ресурси и бюджети за плащания на съвместните предприятия през 2023 г.	15
Бюджетни процедури и процедури по освобождаване от отговорност във връзка с изпълнението на бюджета	17
Нашият одит	18
ЕСП изготвя Декларация за достоверност за всяко съвместно предприятие	18
ЕСП използва резултатите от работата на други независими одитори	18
Одитният подход на Европейската сметна палата се основава на оценката на основните рискове	20
Одитен подход на ЕСП по отношение на плащанията на безвъзмездна финансова помощ	22
Глава 2 Обобщено представяне на одитните резултати	24
Въведение	25
Одитни становища за съвместните предприятия	26
Становища относно надеждността на отчетите	26
Параграф за други въпроси относно годишните отчети на Съвместно предприятие „Чисто въздухоплаване“	27
Становища относно законосъобразността и редовността на приходите, свързани с отчетите	27

Становища относно законосъобразността и редовността на плащанията, свързани с отчетите 28

Необходими са подобрения в няколко области 29

Слабости в изпълнението на програмите на съвместните предприятия в областта на научните изследвания и иновациите 29

Продължават да се наблюдават грешки от системен характер, свързани с разходите за персонал и оборудване при плащания на безвъзмездна финансова помощ 35

Съвместно предприятие EuroHPC не е изпълнило целта си за назначаване на определен брой служители и ЕСП установи слабости в неговите процедури за набиране на персонал 35

Правилата за оценка на риска, както и планирането, мониторингът и докладването на ресурсите на Съвместно предприятие F4E са непълни 36

В рамката за вътрешен контрол на Съвместно предприятие F4E липсва интегриран процес за управление на риска 37

Съвместни предприятия „Интелигентни мрежи и услуги“ (SNS) и „Глобално здравеопазване EDCTP3“ не са получили достатъчно насоки за изготвянето на първите си годишни отчети 38

Проследяване на изпълнението във връзка с констатации и оценки и действия, формулирани от ЕСП през предходни години 39

Съвместните предприятия са изпълнили в значителна степен необходимите действия по констатациите на ЕСП от предходни години 39

Съвместните предприятия са изпълнили повечето от препоръките на ЕСП, по които е трябвало да бъдат предприети действия до края на 2023 г. 40

Глава 3 Декларации за достоверност относно съвместните предприятия на ЕС 50

3.1. Информация в подкрепа на Декларациите за достоверност 51

Съвместни предприятия, които изпълняват рамкови програми на ЕС	55
3.2. Съвместно предприятие за изследване на управлението на въздушното движение в единното европейско небе 3 (SESAR 3)	56
3.3. Съвместно предприятие „Чисто въздухоплаване“	67
3.4. Съвместно предприятие „Инициатива за иновативно здравеопазване“ (INI)	78
3.5. Съвместно предприятие „Чист водород“ (Clean H2)	89
3.6. Съвместно предприятие „Интегрални схеми“	100
3.7. Съвместно предприятие „Кръгова биотехнологична Европа“ (CBE)	113
3.8. Съвместно предприятие „Европейски железопътен транспорт“ (EU-Rail)	124
3.9. Съвместно предприятие за европейски високопроизводителни изчислителни технологии (EuroHPC)	134
3.10. Съвместно предприятие „Интелигентни мрежи и услуги“ (SNS)	150
3.11. Съвместно предприятие „Глобално здравеопазване EDCTP3“	157
Съвместно предприятие в рамките на EURATOM	164
3.12. Европейско съвместно предприятие за ITER и развитието на термоядрената енергия (F4E)	165
Съкращения	185

ЕВРОПЕЙСКА
СМЕТНА
ПАЛАТА

Глава 1

Съвместните предприятия на ЕС и одитът на Европейската сметна палата

Въведение

1.1. Европейската сметна палата (ЕСП) е външният одитор на финансите на ЕС¹. В това си качество, като независим пазител на финансовите интереси на гражданите на ЕС, ЕСП допринася за подобряването на финансовото управление на Съюза. Повече информация относно работата на ЕСП може да откриете в нейните отчети за дейността, годишните доклади относно изпълнението на бюджета на ЕС, специалните доклади, прегледите и становищата относно новоприети или изменени законодателни актове на ЕС или други решения с отражение върху финансовото управление.

1.2. Правомощията на ЕСП включват извършване на проверка на годишните отчети и свързаните с тях операции на съвместните предприятия на ЕС (наричани общо „съвместни предприятия“ или „СП“). Това са органи на ЕС, създадени с членове 187—188 от [Договора за функционирането на Европейския съюз \(ДФЕС\)](#), а в случая на Европейското съвместно предприятие за ITER и развитието на термоядрената енергия (Съвместно предприятие „Термоядрен синтез за енергия“), с членове 45—51 от [Договора за създаване на Европейската общност за атомна енергия](#).

1.3. В настоящия доклад са представени резултатите от извършения от ЕСП одит на съвместните предприятия за финансовата 2023 г. Докладът е структуриран по следния начин:

- В глава 1 се описват съвместните предприятия и естеството на извършвания одит.
- В глава 2 са представени общите резултати от одита на ЕСП, както и анализ на системите на СП за основан на риска контрол, прилагани при изпълнението на безвъзмездната финансова помощ.
- В глава 3 е представена Декларация за достоверност за всяко от единадесетте съвместни предприятия (вж. [фигура 1.4](#)), придружена от одитните становища на ЕСП относно надеждността на годишните отчети на съвместното предприятие и законосъобразността и редовността на неговите приходи и плащания, както и всички въпроси и констатации, които не противоречат на тези становища.

1.4. Извършеният от ЕСП одит на единадесетте съвместни предприятия за финансовата година, приключила на 31 декември 2023 г., показва резултати, подобни на

---

¹ Членове 285—287 от [Договора за функционирането на Европейския съюз \(ДФЕС\)](#).

тези от предходните години. В декларациите за достоверност, изготвени за всяко СП, ЕСП изразява:

- одитни становища без резерви относно надеждността на отчетите на всички единадесет съвместни предприятия;
- одитни становища без резерви относно законосъобразността и редовността на операциите, свързани с отчетите, за всички единадесет съвместни предприятия.

1.5. Без да противоречи на изразените одитни становища, ЕСП формулира също така констатации, чрез които откроява важни за читателите области чрез параграфите „Други въпроси“ и „Обръщане на внимание“ и набелязва възможности за подобрене.

Съвместните предприятия на ЕС

1.6. Съвместните предприятия (СП) представляват партньорства между ЕС, представен от Европейската комисия, и частни партньори от промишления и научноизследователския сектор. Понякога в тях се включват и междуправителствени организации и участващи държави. Основната задача на СП е да насърчават превръщането на научните знания в революционни атрактивни за пазара иновации в рамките на споделена стратегическа визия. Освен това СП следва да отговорят на социалните предизвикателства, които понастоящем не се вземат предвид в достатъчна степен от промишления сектор.

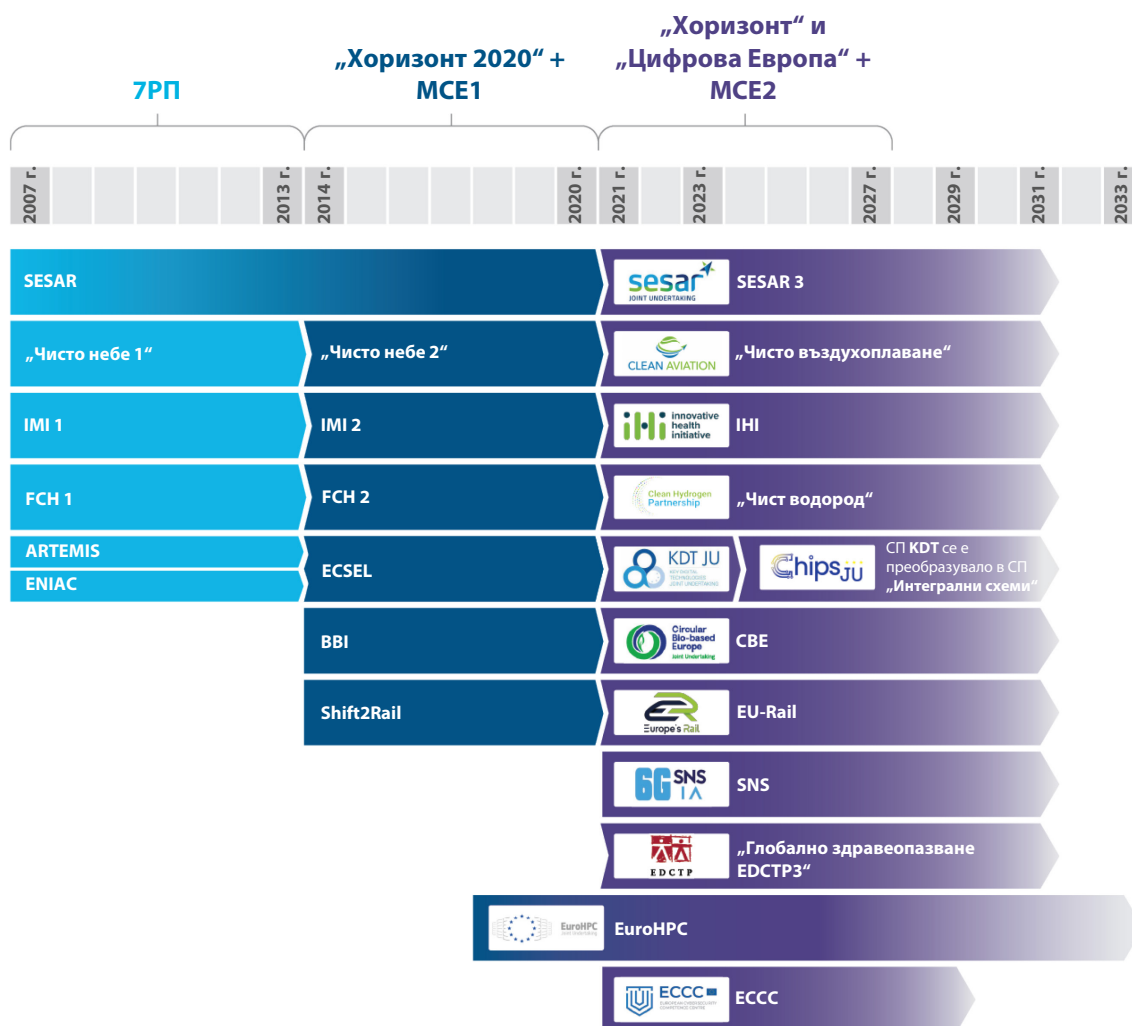
Съвместни предприятия по многогодишните програми на ЕС за научни изследвания и иновации

Развитие на съвместните предприятия за научни изследвания и иновации

1.7. В рамките на многогодишните програми за научни изследвания и иновации съвместните предприятия са създадени като органи на ЕС с отделна правосубектност. Всички те приемат свои програми за научни изследвания и иновации в стратегическите си области на изследвания и ги изпълняват чрез провеждане на покани за представяне на предложения или възлагане на обществени поръчки.

1.8. На [фигура 1.1](#) по-долу е показано развитието на съвместните предприятия за научни изследвания и иновации от създаването на първите шест предприятия по Седма рамкова програма за научни изследвания и технологично развитие (7РП) от многогодишната финансова рамка (МФР) за периода 2007—2013 г. Извършени са промени за периода 2014—2020 г. по програма „Хоризонт 2020“ и Механизма за свързване на Европа (МСЕ 1) и за периода 2021—2027 г. по програми „Хоризонт Европа“, „Цифрова Европа“ и МСЕ 2.

Фигура 1.1 — Развитие на съвместните предприятия на ЕС

Източник: ЕСП въз основа на регламентите на Съвета за създаване на съвместните предприятия.

1.9. Съвместните предприятия по МФР за периода 2021—2027 г. изпълняват специфичните си програми за научни изследвания и иновации в областта на транспорта, енергетиката, здравеопазването, кръговите биотехнологични производства, ключовите електронни компоненти, суперкомпютрите и мрежовите системи. Те са създадени с регламентите на Съвета, посочени по-долу.

1.10. През ноември 2021 г. Съветът приема [Регламент \(ЕС\) 2021/2085](#), известен като „Единен основен акт“, учредяващ девет съвместни предприятия, които да изпълняват дейности по многогодишната програма за научни изследвания и иновации — „Horizon Европа“. Седем съвместни предприятия, вече функциониращи по програма „Horizon 2020“ (SESAR, ECSEL, IMI2, „Чисто небе 2“, FCH2, Shift2Rail и BBI), продължават да съществуват и по програма „Horizon Европа“ като нови субекти с нови наименования и изменени правомощия. Създадени са две нови съвместни предприятия: СП „Интелигентни мрежи и услуги“ (SNS) и СП „Глобално здравеопазване EDCTP3“. Тази

година ЕСП извърши одит на тези две съвместни предприятия за пръв път, след като те придобиха финансова самостоятелност през последното тримесечие на 2023 г.

1.11. През май 2021 г. с отделен [Регламент \(ЕС\) 2021/887](#) е създаден Европейският център за експертни познания в областта на киберсигурността (ЕССС). ЕССС обаче ще бъде одитиран от ЕСП за първи път едва след като придобие финансова самостоятелност, което се очаква да се случи през последното тримесечие на 2024 г.

1.12. През юли 2021 г. Съветът прие нов учредителен [Регламент \(ЕС\) 2021/1173](#) за съвместното предприятие за европейски високопроизводителни изчислителни технологии (ЕуроНРС) в рамките на МФР за периода 2021—2027 г., като удължи действието му до 31 декември 2033 г. Понастоящем Съвместно предприятие ЕуроНРС получава значително по-голямо финансиране по програмите „Хоризонт Европа“, „Цифрова Европа“ и МСЕ за разработване и внедряване на конкурентоспособни високопроизводителни изчислителни технологии и квантови изчислителни технологии, както и за по-широко използване на инфраструктурата от суперкомпютри за европейската наука и промишленост.

1.13. И накрая, през септември 2023 г. влязоха в сила [Европейският законодателен акт за интегралните схеми](#) и [Регламент \(ЕС\) 2023/1782 на Съвета](#) за изменение на Единния основен акт, с който СП „Ключови цифрови технологии“ (КДТ) се преобразува в СП „Интегрални схеми“. В рамките на разширените си правомощия СП „Интегрални схеми“ цели да насърчи разработването на иновативни полупроводникови технологии от следващо поколение и да укрепи европейския капацитет за производство на интегрални схеми в рамките на инициативата „Интегрални схеми за Европа“ със значително финансиране от [програма „Цифрова Европа“](#).

Вноски в съвместните предприятия с дейност в областта на научните изследвания и иновациите

1.14. Всички членове на съвместното предприятие допринасят към финансирането за научноизследователските и иновационните му дейности. Комисията предоставя парични вноски от програмите на ЕС за научни изследвания и иновации, с които се съфинансира специфичната програма на всяко съвместно предприятие в тази област. Членовете от частния промишлен и научноизследователски сектор трябва да предоставят т. нар. „непарични вноски за оперативни дейности на СП“ (НВОД) и „непарични вноски за допълнителни дейности“ (НВДД) в определен минимален размер. За повече подробности вж. [капе 1.1](#). В някои случаи участващите държави (при СП „Интегрални схеми“, ЕуроНРС и ЕССС) или междуправителствени организации (при SESAR) допринасят и финансово за дейностите на СП. И на последно място, правните субекти или държави, които желаят да подкрепят целите на дадено съвместно предприятие в конкретни области на неговите изследвания, могат да кандидатстват за статут на асоциирани

членове или участващи партньори. В случая на СП „Глобално здравеопазване EDCTP3“ единственият друг член освен ЕС е частно сдружение на участващите държави (EDCTP). В повечето случаи ЕС и членовете от частния сектор предоставят равни парични вноски за финансиране на административните разходи на съвместното предприятие, но в случая на СП EuroHPC и СП „Глобално здравеопазване EDCTP3“ членът от ЕС (Комисията) поема изцяло тези разходи.

Каре 1.1

Непарични вноски на членовете от частния сектор за оперативните дейности на съвместните предприятия (НВОД)

Съгласно учредителните регламенти на съвместните предприятия, всички членове от частния сектор следва да предоставят принос с определен минимален размер за разходите за проекти на съвместните предприятия в областта на научните изследвания и иновациите. По програма „Хоризонт 2020“ НВОД се състоят от общите разходи, направени от членовете от частния сектор при изпълнението на научноизследователските и иновационните дейности на съвместните предприятия, като от тези разходи се приспада приносът на другите членове на съвместното предприятие (съфинансиране от ЕС, вноски от участващите държави или междуправителствените организации), както и всякакви други вноски на ЕС за покриването на тези разходи. По програми „Хоризонт Европа“ и „Цифрова Европа“ НВОД се състоят от допустимите разходи, извършени от членове от частния сектор за изпълнение на дейностите на съвместното предприятие, от които се приспадат вноските от самото предприятие, участващите държави и всички други вноски от ЕС за покриване на тези разходи. Общият размер на сертифицираните и валидирани НВОД се признава в годишните отчети на съвместните предприятия.

Непарични вноски на членовете от частния сектор за допълнителните дейности на съвместните предприятия (НВДД)

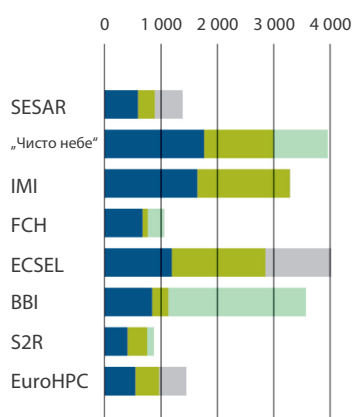
По програма „Хоризонт 2020“ членовете на някои съвместни предприятия от частния сектор („Чисто небе“, FCH, BBI, S2R) също трябва да предоставят минимален размер на непарични вноски по отношение на разходите за „допълнителни дейности“ извън работната програма и бюджета на съвместното предприятие, но попадащи в обхвата на общите му цели. В рамките на „Хоризонт Европа“ членовете от частния сектор на съвместните предприятия по Законодателния акт за малкия бизнес в Европа могат да участват с НВДД. НВДД включват недопустими разходи за дейности, пряко финансирани от тези съвместни предприятия, от които се приспадат всички вноски от ЕС за покриване на тези разходи. Членове от частния сектор трябва да предоставят НВДД в допълнение към НВОД, до размера на вноската на ЕС. Размерът на НВДД се определя в годишния план за допълнителните дейности на съвместните предприятия. Общият размер на сертифицираните и валидирани НВДД е оповестен в бележките към годишните отчети на съвместните предприятия. Поради това НВДД не подлежат на одит от ЕСП.

1.15. На [фигура 1.2](#) са показани всички целеви нива за вноските на членовете за съвместните предприятия по МФР за периодите 2014—2020 г. и 2021—2027 г., съгласно съответните учредителни регламенти, включително за трансформирането на СП KDT в СП „Интегрални схеми“. При МФР за периода 2021—2027 г. увеличението на бюджета е най-голямо за съвместните предприятия EuroHPC и „Интегрални схеми“.

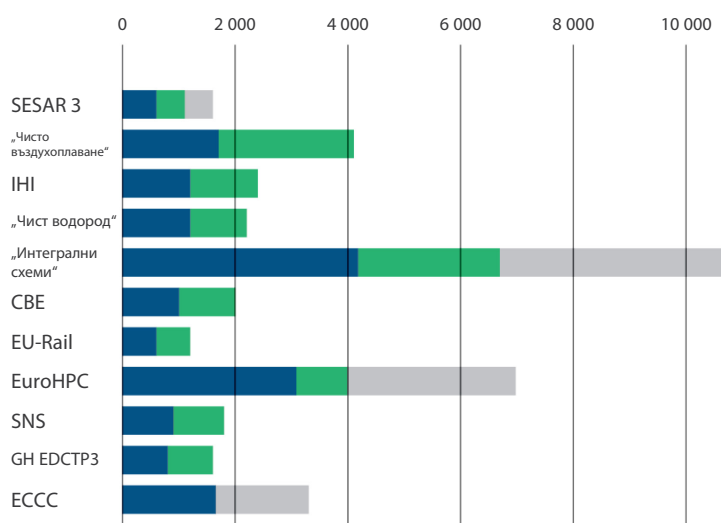
Фигура 1.2 — Целеви нива за вноските на членовете за съвместните предприятия с дейност в областта на научните изследвания и иновациите (в млн. евро)

- Максимална вноска на ЕС за „Хоризонт 2020“ + „Хоризонт Европа“ + „Цифрова Европа“ + MCE
- Минимална вноска на членовете от частния сектор в дейностите на СП (НВОД)
- Минимална вноска на членовете от частния сектор в допълнителни дейности на СП (НВДД)
- Минимална вноска на членовете от частния сектор в дейностите на СП (НВОД и НВДД)
- Вноски на други членове

Вноски на членовете на СП по МФР за 2014—2020 г.

Вноски на членовете на СП по МФР за 2021—2027 г.

Източник: ЕСП.

1.16. Както е показано на [фигура 1.3](#), по МФР за периода 2021—2027 г. основният източник на средства за съвместните предприятия са програмите „Хоризонт Европа“ и „Цифрова Европа“, с общ бюджет от 17,0 млрд. евро за съфинансиране на техните научноизследователски и иновационни дейности. Съвместните предприятия могат да използват до 11,6 млрд. евро (или около 12 %) от общия бюджет на „Хоризонт Европа“ в размер на 95,5 млрд. евро. По [програма „Цифрова Европа“](#) само съвместните предприятия EuroHPC, ECCC и „Интегрални схеми“ ще получат 5 млрд. евро финансиране от ЕС — 61,7 % от общото финансиране по програмата в размер на 8,1 млрд. евро, за изпълнението на големи проекти за изграждане на капацитет, внедряване и инвестиции, свързани с Европейската стратегия за цифров единен пазар.

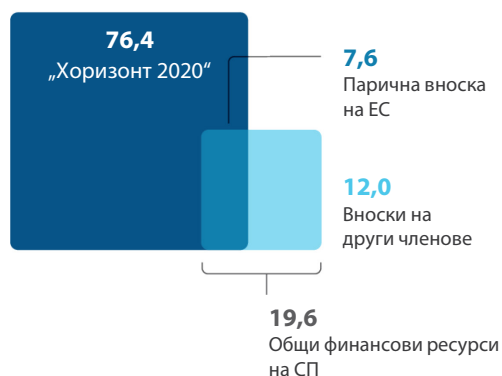
1.17. В рамките на МФР за периода 2014—2020 г. се е очаквало финансирането от ЕС за съвместните предприятия от 7,6 млрд. евро да привлече допълнителни вноски от 12,0 млрд. евро (или 158 %) от членове от частния сектор, участващи държави и международни организации за осъществяването на проекти за научни изследвания и иновации на стойност около 19,6 млрд. евро (вж. [таблица 2.1](#)). В рамките на МФР за периода 2021—2027 г. се очаква финансирането от ЕС за съвместните предприятия в размер на 17,0 млрд. евро да привлече допълнителни вноски в размер на 21,1 млрд. евро (или 124 %) от членове от частния сектор, участващи държави или

международни организации за изпълнението на проекти за научни изследвания и иновации на стойност близо 38,1 млрд. евро (вж. [фигура 1.3](#)).

Фигура 1.3 — Общ размер на вноските от ЕС и допълнително привлечените вноски в съвместните предприятия

в млрд. евро

МФР за 2014—2020 г.

МФР 2021—2027 г.

Източник: ЕСП.

Модели на управление на съвместните предприятия за научни изследвания и иновации

1.18. За да осигурят добро сътрудничество и координация с членовете си и заинтересованите страни, повечето съвместни предприятия имат структура на управление, която включва управителен съвет, научен консултативен орган, група от представители на държавите и групи на заинтересованите страни, работещи в специфичната област от научните изследвания и иновациите на съвместното предприятие.

1.19. Съвместните предприятия имат една и съща правна структура като цяло, но всяко от тях може да има специфични характеристики, които му позволяват да извършва научни изследвания и иновации в своя сектор. Повечето съвместни предприятия използват двустранен модел, при който Комисията и членовете от частния промишлен и научноизследователски сектор (включително асоциираните членове) са представени в управителния съвет и допринасят към дейностите на съвместното предприятие (СП „Чисто въздухоплаване“, IHI, „Чист водород“, CBE, SNS, EU-Rail). В случая на СП „Глобално здравеопазване EDCTP3“ единственият член, представен в управителния съвет, освен ЕС, е Асоциацията EDCTP на участващите държави. Някои съвместни предприятия прилагат тристранен модел, при който в управителния съвет са представени също и участващите държави (при СП „Интегрални схеми“, EuroHPC, ECCC) или водеща междуправителствена организация (при SESAR), които допринасят за дейностите на съвместното предприятие.

Европейско съвместно предприятие за ITER и развитието на термоядрената енергия

1.20. Споразумението за Международния термоядрен експериментален реактор (ITER) влиза в сила на 24 октомври 2007 г., когато е официално учредена Международната организация за енергия на базата на ядрен синтез (ITER-IO). Тя е натоварена с изпълнението на проекта ITER, който е съсредоточен върху изграждането на съоръженията за термоядрен синтез в Cadarache (Франция).

1.21. Проектът ITER включва седем международни партньори: ЕС (представяван от Европейската общност за атомна енергия (Евратом)², Съединените щати, Русия, Япония, Китай, Южна Корея и Индия. ЕС поема водещата роля с 45,4 % дял от разходите за изграждане. Участието в ITER на другите членове е в размер на около 9,1 % за всеки от тях. Това разпределение на разходите ще се промени във фазата на оперативно тестване на синтеза, в която Евратом следва да осигури 34 % от оперативните разходи³. През 2017 г. общите разходи, предвидени от ЕС за изпълнение на неговите задължения по споразумението за ITER и свързаните с него дейности до 2035 г., възлизат на 18,2 млрд. евро (по текущи стойности)⁴.

1.22. Чрез своите национални агенции членовете на ITER-IO допринасят за проекта основно като предоставят компоненти, оборудване, материали, сгради и услуги пряко на ITER-IO (непарични вноски). Те предоставят и финансови (парични) вноски в бюджета на ITER-IO. Членовете на ITER споделят отговорността за изработването на ключови компоненти за реактора и разпределението на задачите за производство се основава както на интересите, така и на техническия и промишления капацитет на всеки от членовете⁵.

1.23. Европейското съвместно предприятие за ITER и развитието на термоядрената енергия (Съвместно предприятие F4E) е създадено през април 2007 г. за период от 35 години като собствена „национална агенция“ на ЕС. Една от основните му задачи е да управлява приноса на ЕС за проекта ITER. Съвместното предприятие координира дейности и провежда необходимите обществени поръчки във връзка с изграждането на

² Членовете на Евратом са държавите — членки на ЕС.

³ Документи на ITER „Value estimates for ITER Phases of Construction, Operation, Deactivation and Decommissioning and Form of Party Contributions“ и „Cost Sharing for all Phases of the ITER Project“.

⁴ Прогнозни разчети въз основа на документа на Комисията COM (2017) 319 и свързания с него работен документ на службите на Комисията SWD (2017) 232, таблица 4.

⁵ ITER.org.

демонстрационен термоядрен реактор и свързаните с него съоръжения. То се финансира основно от Евратом (около 80 %) и от Франция, държавата — домакин на ITER (около 20 %).

1.24. Съгласно разчета на Комисията от 2017 г. общият бюджет на Евратом, необходим на Съвместно предприятие F4E за финансиране на европейската част от проекта ITER и свързаните с него дейности до 2035 г., възлиза на 15 млрд. евро (по текущи стойности). Държавата — домакин на ITER (Франция), и другите държави — членки на Евратом (включително асоциираните държави Швейцария и до 2020 г. Обединеното кралство), трябва да предоставят допълнителни 3,2 млрд. евро (по текущи стойности)⁶.

1.25. През септември 2023 г. Обединеното кралство стана асоцииран член на Евратом, въпреки че остава извън програмата на Евратом за термоядрен синтез, тъй като предпочита да следва своя вътрешна стратегия и програма в тази област.

Човешки ресурси и бюджети за плащания на съвместните предприятия през 2023 г.

1.26. В *таблица 1.4* е представен преглед на конкретните области на научни изследвания и иновации на съвместните предприятия, човешки ресурси и бюджети за плащания за финансовите 2022 и 2023 години. През 2023 г. съвместните предприятия в рамките на програмите на ЕС за научни изследвания и иновации споделят общ бюджет за плащания в размер на 3,3 млрд. евро (2022 г. — 2,0 млрд. евро). Общият бюджет за плащания на Съвместно предприятие F4E възлиза на 0,6 млрд. евро (2022 г. — 0,8 млрд. евро). Увеличението на бюджета за плащания през 2023 г. на съвместните предприятия за научни изследвания и иновации се дължи на това, че те са започнали да изпълняват програмите за научни изследвания по МФР за периода 2021—2027 г. („Хоризонт Европа“, „Цифрова Европа“, и МСЕ 2) през 2022 г., както и на разширяването на правомощията на СП EuroHPC и СП „Интегрални схеми“ и включването на бюджетите на СП „Интелигентни мрежи и услуги“ (SNS) и СП „Глобално здравеопазване EDCTP3“, след като тези две съвместни предприятия са придобили финансова самостоятелност през 2023 г.

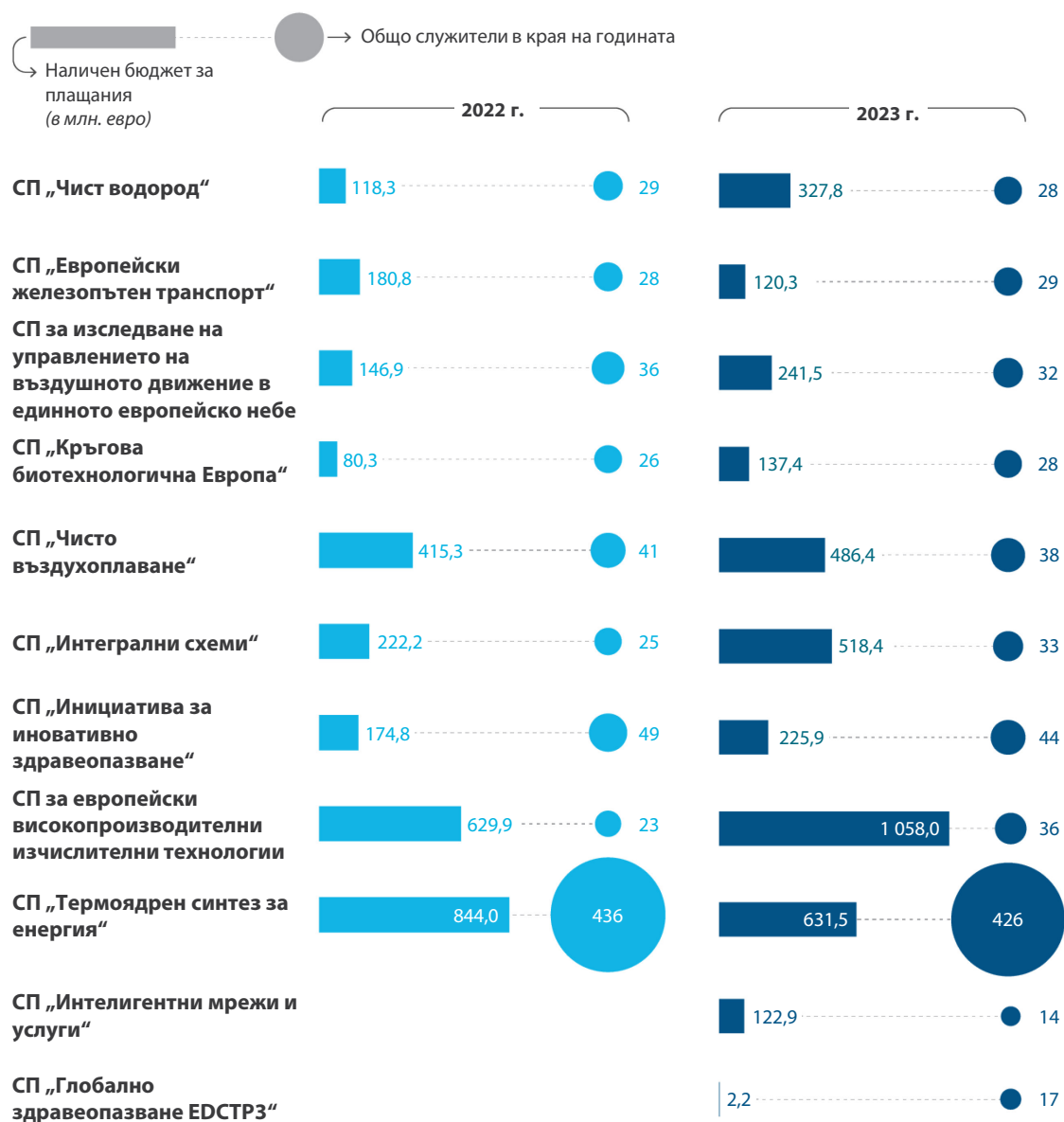
1.27. В края на 2023 г. в съвместните предприятия в рамките на програмите на ЕС за научни изследвания и иновации са ангажирани 299 служители (2022 г. — 257 служители). Увеличението на персонала се обяснява с допълнителните служители, назначени от СП EuroHPC и СП „Интегрални схеми“ за изпълнение на разширените им правомощия

⁶ Прогнозни разчети въз основа на документа на Комисията COM (2017) 319 и свързания с него работен документ на службите на Комисията SWD (2017) 232, [таблица 4](#).

и дейности по МФР за периода 2021—2027 г., както и с включването на данни за СП SNS и СП „Глобално здравеопазване EDCTP3“. В Съвместно предприятие F4E работят 426 служители (2022 г. — 436). В данните се включват длъжностните лица, временно и договорно наетите служители и командированите национални експерти (вж. [фигура 1.4](#)).

Фигура 1.4 — Човешки ресурси и бюджети за плащания на съвместните предприятия през 2022 г. и 2023 г.

Източник: ЕСП въз основа на данни от СП.

Бюджетни процедури и процедури по освобождаване от отговорност във връзка с изпълнението на бюджета

1.28. Европейският парламент (ЕП) и Съветът отговарят за годишните бюджетни процедури на съвместните предприятия и процедурите им по освобождаване от отговорност във връзка с изпълнението на бюджета. На *фигура 1.5* е представен графикът на процедурата по освобождаване от отговорност във връзка с изпълнението на бюджета.

Фигура 1.5 — Годишна процедура по освобождаване от отговорност във връзка с изпълнението на бюджета

Източник: ЕСП.

Нашият одит

ЕСП изготвя Декларация за достоверност за всяко съвместно предприятие

1.29. Съгласно разпоредбите на член 287 от ДФЕС, Европейската сметна палата извърши одит на:

- а) годишните отчети на единадесет съвместни предприятия за финансовата година, приключила на 31 декември 2023 година;
- б) законосъобразността и редовността на свързаните с тези отчети операции.

1.30. Въз основа на резултатите от своя одит ЕСП представя на Европейския парламент и на Съвета Декларация за достоверност за всяко съвместно предприятие относно надеждността на неговите годишни отчети, както и относно законосъобразността и редовността на свързаните с отчетите операции. Когато е целесъобразно, ЕСП допълва Декларациите за достоверност със значими констатации (вж. [глава 3](#)), които не са в противоречие с изразените от нея становища.

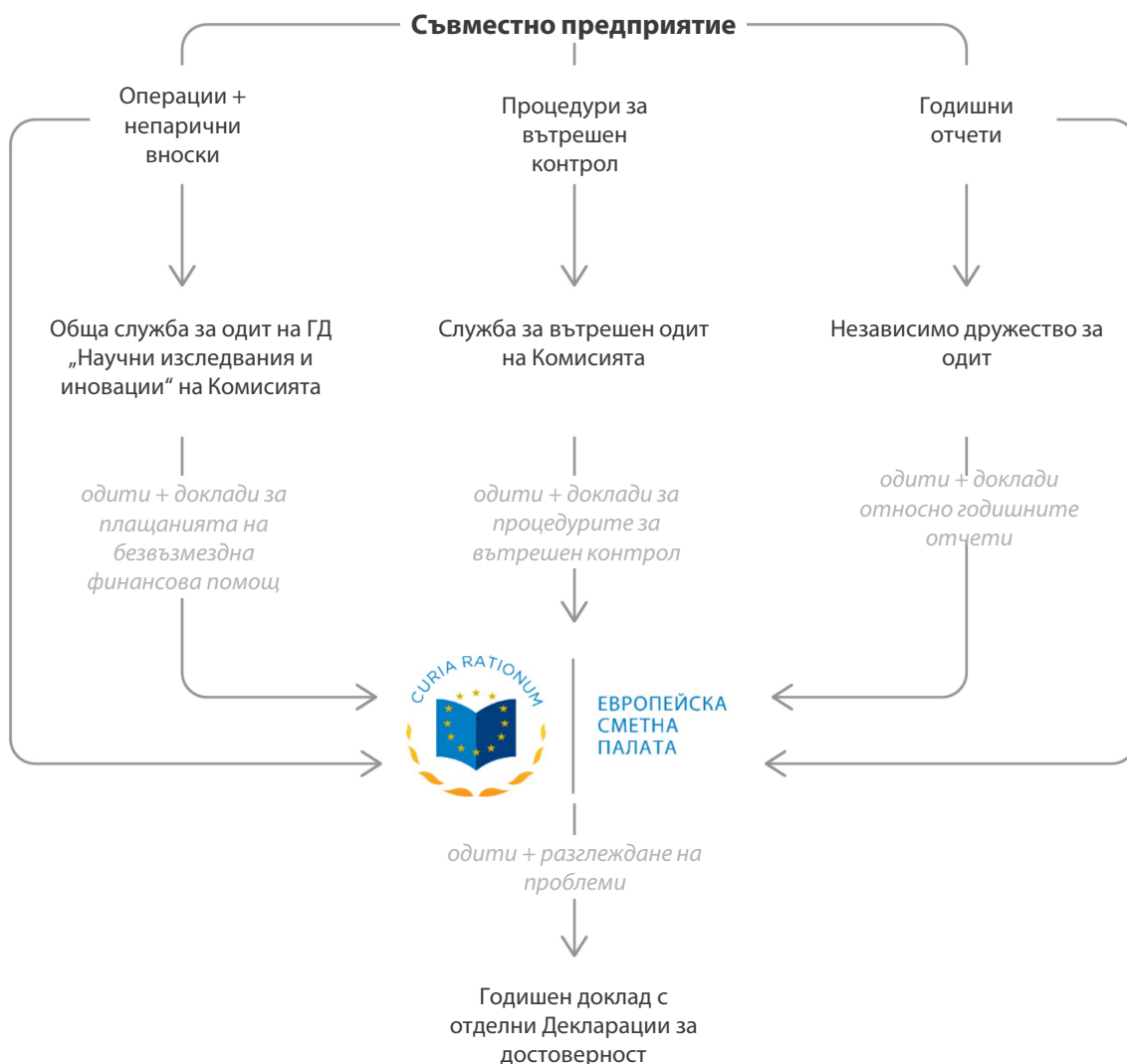
ЕСП използва резултатите от работата на други независими одитори

1.31. В членове 70 и 71 от Финансовия регламент на ЕС се посочва, че годишните отчети на съвместните предприятия трябва да бъдат проверени от независим външен одитор. Въпреки че всички СП възлагат одита относно надеждността на отчетите на независими външни одиторски дружества, ЕСП продължава да носи цялостна отговорност за всички аспекти на този одит, както и за изготвяните в резултат от него специфични одитни доклади (в т.ч. изготвянето на Декларация за достоверност за всяко СП). ЕСП провери качеството на работата, извършена от външните одиторски дружества в съответствие с международните одитни стандарти, и получи достатъчна увереност, че може да разчита на техните резултати при изготвянето на своите одитни становища относно надеждността на годишните отчети на съвместните предприятия за 2023 г.

1.32. Общата служба за одит на Комисията (ОСО) извършва последващи одити на извадка, формирана на случаен принцип, от междинни и окончателни плащания на безвъзмездна финансова помощ по програмите „Хоризонт 2020“ и „Хоризонт Европа“, в т.ч. на плащанията на безвъзмездна финансова помощ, извършени от СП при изпълнението на дейности в областта на научните изследвания. За окончателните плащания бенефициентите следва да представят сертификат за финансовите си отчети.

Този документ представлява фактологичен доклад, изготвен от независим одитор или държавен служител, който предоставя увереност на Комисията или на органа на ЕС, отпускащ безвъзмездната финансова помощ, че разходите, декларирани в окончателните финансови отчети, са допустими. ЕСП взема предвид резултатите от одитите на ОСО при изготвянето на своите одитни становища относно законосъобразността и редовността на свързаните с отчетите плащания. И накрая, Службата за вътрешен одит на Комисията извършва одит на ефективността на вътрешния контрол на съвместните предприятия по отношение на ключови административни процедури, въз основа на редовни оценки на риска (вж. [фигура 1.6](#)).

Фигура 1.6 — Одитна дейност от независими одитни дружества, използвана от ЕСП

Източник: ЕСП.

Одитният подход на Европейската сметна палата се основава на оценката на основните рискове

1.33. Одитът, извършен от ЕСП на годишните отчети на съвместните предприятия и на свързаните с отчетите операции за 2023 г., е насочен към най-важните рискове, установени при нейната оценка на риска за 2023 г., представена накратко по-долу.

Рискът за надеждността на отчетите на съвместните предприятия е нисък до среден

1.34. Годишните отчети за 2023 г. на всички съвместни предприятия, с изключение на F4E, са съставени съгласно договореното през 2022 г. обособяване на бекофис за счетоводни услуги. Одитът на надеждността на отчетите, извършен от външните одиторски дружества, на които ЕСП извърши преглед впоследствие, потвърждава качеството на счетоводните услуги на бекофиса. Поради тази причина ЕСП счита, че като цяло рискът за надеждността на отчетите е нисък. ЕСП оценява риска като среден за съвместните предприятия SNS и „Глобално здравеопазване EDCTP3“, тъй като след придобиването на финансова самостоятелност от тези две предприятия, бюджетните кредити и активите са прехвърлени от Комисията.

Рискът за законосъобразността и редовността на приходите като цяло е нисък

1.35. Тъй като приходите на съвместните предприятия през 2023 г. се състоят главно от финансови вноски от фондовете на Комисията за научни изследвания (програми „Хоризонт Европа“ и „Хоризонт 2020“) и от бюджета на Евратом, ЕСП счита, че рискът по отношение на законосъобразността и редовността на приходите е нисък за всички съвместни предприятия.

Рискът по отношение на законосъобразността и редовността на административните разходи като цяло е нисък, с изключение на риска във връзка с наемането на служители в някои съвместни предприятия

1.36. Заплатите и административните разходи се състоят основно от рутинни плащания. Освен това заплатите се администрират от Службата за управление и плащане по индивидуални права на Комисията, която ЕСП одитира в рамките на своите специфични оценки на административните разходи. През последните години ЕСП не е констатирала съществени грешки, свързани с разходите за персонал. Рискът по отношение на законосъобразността и редовността на процедурите за набиране на персонал като цяло е нисък, но ЕСП повишава нивото му до средно при СП SNS и СП

„Глобално здравеопазване EDCTP3“, на които ЕСП извърши одит за пръв път през 2023 г., както и при СП EuroHPC и СП „Интегрални схеми“, които са назначили голям брой нови служители в кратки срокове след разширяването на техните правомощия и дейности съгласно МФР 2021—2027 г.

Рискът за законосъобразността и редовността на оперативните разходи като цяло е на средно ниво

1.37. Въз основа на факта, че декларациите за разходите на бенефициентите обикновено са сложни, и на резултатите от своите предишни одити, които показват слабости в последващите одити на Общата служба за одит и в сертифицирането на финансовите отчети във връзка с окончателните плащания на безвъзмездна финансова помощ, ЕСП оцени като среден риска при междинните и окончателните плащания на безвъзмездна финансова помощ от съвместните предприятия.

1.38. При СП F4E и EuroHPC ЕСП оцени риска, свързан с техните оперативни разходи по договорите, като среден, поради сложността на техните процедури за възлагане на обществени поръчки за договори с висока стойност.

Рискът по отношение на управлението на бюджета е нисък до среден

1.39. ЕСП определи риска за управлението на бюджета като среден за СП EuroHPC и СП „Интегрални схеми“ поради значителното увеличение на оперативните им бюджети, които трябва да бъдат изпълнени в кратък срок с относително ограничени човешки ресурси. ЕСП оцени риска като среден и за СП F4E поради потенциалното допълнително забавяне и увеличение на разходите за проекта ITER в резултат на планираните нови базови стойности, както и поради други важни фактори извън контрола на СП (като необходимия ремонт на компонентите на проекта, промените в дизайна и временното преустановяване на дейностите по окомплектоване).

Рискът по отношение на изпълнението на програмите варира от нисък до висок

1.40. Рискът беше оценен като висок за СП EuroHPC, тъй като в резултат на неговите механизми за финансиране на безвъзмездна финансова помощ членовете от частния сектор може да не достигнат минималната целева стойност, определена за вноските им по програми „Хоризонт Европа“ и „Цифрова Европа“. Рискът беше оценен като висок и за СП CBE, чиито членове от частния сектор разчитат в значителна степен на вноските за допълнителни дейности. За всички останали съвместни предприятия ЕСП оцени риска като нисък.

ЕСП докладва случаите на предполагаема измама на отговорните органи на ЕС

1.41. ЕСП си сътрудничи с Европейската служба за борба с измамите (ОЛАФ) по въпроси, свързани с измами и други незаконни дейности, засягащи финансовите интереси на ЕС, както и с Европейската прокуратура (EPPO) по въпроси, свързани с потенциални престъпления срещу тези интереси. ЕСП също така уведомява ОЛАФ и EPPO при всяко съмнение, възникнало в хода на одитната дейност, въпреки че нашите одити не са специално разработени да разкриват измами. За финансовата 2023 година ЕСП изпрати едно такова уведомление до ОЛАФ.

Одитен подход на ЕСП по отношение на плащанията на безвъзмездна финансова помощ

1.42. При проверката на плащанията на безвъзмездна финансова помощ от десетте съвместни предприятия, изпълняващи проекти за научни изследвания и иновации, ЕСП допълни действията за получаване на увереност от последващите одити на ОСО със свой подробен одит на ниво бенефициенти (пряко тестване по същество) на извадка от 30 операции за плащане на безвъзмездна финансова помощ. Тези операции бяха избрани на случаен принцип (извадка по парична стойност — MUS) от популацията на всички междинни (уравнителни) и окончателни плащания на безвъзмездна финансова помощ, извършени от съвместните предприятия през 2023 г. Популацията се състои главно от плащания за дейности по програма „Хоризонт 2020“, тъй като междинните плащания по програми „Хоризонт Европа“ и „Цифрова Европа“ се очакват едва през 2024 г.

1.43. За всяко съвместно предприятие ЕСП изготви становище относно законосъобразността и редовността на плащанията на безвъзмездна финансова помощ въз основа на отделни оценки на следните аспекти:

- а) процента грешки за всяко съвместно предприятие, установен в рамките на последващия одит на ОСО на плащанията на безвъзмездна финансова помощ по програма „Хоризонт 2020“, включително оценка на точността и пълнотата на изчисленията на представителния процент грешки и на процента остатъчни грешки;
- б) общия за всички СП процент грешки въз основа на резултатите от извършените от ЕСП проверки по същество на плащанията на безвъзмездна финансова помощ от всички съвместни предприятия; и
- в) констатациите, свързани с операциите на конкретно съвместно предприятие в рамките на извършените от ЕСП проверки по същество.

1.44. С програми „Хоризонт Европа“ и „Цифрова Европа“ по МФР за периода 2021—2027 г. се въвеждат няколко важни промени в рамката за вътрешен контрол на СП. По-специално, в своята [стратегия за контрол за програма „Хоризонт Европа“](#) Комисията посочва, че ОСО ще извършва само последващи одити на представителна извадка от разходи, формирана въз основа на програмата като цяло, и ще преустанови извършването на специфични представителни последващи одити от името на конкретни заинтересовани страни по „Хоризонт Европа“, каквито са например съвместните предприятия. При новия начин на работа съвместните предприятия могат да поискат да бъдат извършени последващи одити въз основа на риска само на ясно определени високорискови бенефициенти и проекти. Комисията (ГД „Съобщителни мрежи, съдържание и технологии“, подпомагана от Европейската изпълнителна агенция за здравеопазването и цифровизацията) планира да приложи подобна обща стратегия за контрол на плащанията на безвъзмездна финансова помощ по програма „Цифрова Европа“.

ЕВРОПЕЙСКА
СМЕТНА
ПАЛАТА

Глава 2

Обобщено представяне на одитните резултати

Въведение

2.1. В настоящата глава е представен преглед на резултатите от извършения от ЕСП годишен одит на съвместните предприятия за финансовата 2023 година, в т.ч. нашата оценка на техните системи за основан на риска контрол върху изпълнението на безвъзмездната финансова помощ, и резултати от друга одитна дейност, обхващаща всички съвместни предприятия и извършена от ЕСП през същата година. Въз основа на своя одит ЕСП отправя препоръки за действия, които съвместните предприятия следва да предприемат.

Одитни становища за съвместните предприятия

Становища относно надеждността на отчетите

2.2. Европейската сметна палата изрази одитни становища без резерви относно годишните отчети на единадесет съвместни предприятия. Европейската сметна палата счита, че отчетите на съвместните предприятия за годината, приключила на 31 декември 2023 г., дават вярна представа във всички съществени аспекти за тяхното финансово състояние към 31 декември 2023 г., както и за резултатите от тяхната дейност, паричните потоци и промените в нетните активи за приключилата на тази дата финансова година, в съответствие с разпоредбите на финансовите им регламенти и счетоводните правила, приети от отговорния счетоводител на Комисията, които се основават на международно признатите счетоводни стандарти за публичния сектор.

Параграф за обръщане на внимание относно годишните отчети на Съвместно предприятие F4E

2.3. ЕСП обръща внимание на следната информация, докладвана в годишните отчети на Съвместно предприятие F4E за 2023 г.:

- СП F4E е оценило общите разходи за изпълнение на задълженията си по проекта ITER („разчет при приключването“) на 21,2 млрд. евро (по стойности от 2023 г.) въз основа на междинните цели и допусканията за разходите от 2016 г. Поради това тази сума може да се промени значително, след като новите базови стойности и изисквания за проекта ITER бъдат одобрени от Съвета на ITER.
- Управителният съвет е поискал от новия директор на Съвместно предприятие F4E, номиниран през май 2023 г., да реорганизира настоящата организационна структура на предприятието, за да стане тя по-ефикасна и пригодна за постигане на целите на съвместното предприятие, включително тези, свързани с бъдещите базови стойности за ITER.
- Проблемите с веригата на доставки, предизвикани от COVID-19 и военната агресия срещу Украйна, оказват силно и трайно инфлационно въздействие върху дейността на СП F4E. Съвместното предприятие е оценило общото отражение на тези фактори върху разчета при приключването на 258 млн. евро (по стойности от 2008 г.).

Параграф за обръщане на внимание относно годишните отчети на Съвместно предприятие ЕуроНРС

2.4. ЕСП обръща внимание на промяната в счетоводното третиране на паричните вноски, получени от ЕуроНРС, която е довела до преизчисление на съответните сравнителни данни от предходната година, както и на оценката на съвместното предприятие на риска във връзка с финансовата ситуация на важен доставчик, чието потенциалното финансово отражение е оценено от съвместното предприятие на 88 млн. евро.

Параграф за обръщане на внимание относно годишните отчети на Съвместни предприятия „Интелигентни мрежи и услуги“ (SNS) и „Глобално здравеопазване EDCTP3“

2.5. ЕСП обръща внимание на факта, че преди съвместните предприятия да придобият финансова самостоятелност през четвъртото тримесечие на 2023 г., Комисията е отговаряла за организационното им изграждане и първоначалната им дейност.

Параграф за други въпроси относно годишните отчети на Съвместно предприятие „Чисто въздухоплаване“

2.6. ЕСП обръща внимание на факта, че Съвместно предприятие „Чисто въздухоплаване“ е в процес на внедряване на SUMMA — нова бюджетна, счетоводна и финансова система, който се осъществява в рамките на пилотен проект на Европейската комисия за разработване и тестване на тази система.

Становища относно законосъобразността и редовността на приходите, свързани с отчетите

2.7. Както и през последните две години, за всички съвместни предприятия ЕСП изразява одитно становище без резерви относно законосъобразността и редовността на свързаните с годишните отчети приходи за годината, приключила на 31 декември 2023 г. ЕСП счита, че приходните операции са законосъобразни и редовни във всички съществени аспекти.

Становища относно законосъобразността и редовността на плащанията, свързани с отчетите

2.8. Както и през последните две години, за всички съвместни предприятия ЕСП изразява одитно становище без резерви относно законосъобразността и редовността на свързаните с годишните отчети плащания за годината, приключила на 31 декември 2023 г. ЕСП счита, че операциите по извършване на плащания са законосъобразни и редовни във всички съществени аспекти.

Необходими са подобрения в няколко области

2.9. Без да противоречи на изразените от нея становища, Европейската сметна палата формулира констатации и оценки с цел да подчертае необходимостта от подобрение в следните области: изпълнение на програмите, човешки ресурси и система за управление и контрол на плащанията. По-долу е представено обобщение на тези констатации, които са описани подробно в [глава 3](#).

Слабости в изпълнението на програмите на съвместните предприятия в областта на научните изследвания и иновациите

Някои съвместни предприятия няма да достигнат определените за вноските целеви нива в рамките на периода на изпълнение на програмата „Хоризонт 2020“

2.10. При програмата „Хоризонт 2020“ (по МФР за периода 2014—2020 г.) учредителните регламенти на СП определят целевите нива за вноските, които следва да се достигнат за специфичните научноизследователски и иновационни дейности на СП по програмата, според категориите членове (ЕС, членове от частния сектор, участващи държави, международни организации). Тези целеви нива са представени в [таблица 2.1](#).

2.11. [Таблица 2.1](#) показва, че в края на 2023 г. (десетата година от изпълнението на програмата) има значителни разлики в степента, в която съвместните предприятия са достигнали целевите стойности на вноските, определени в съответните им учредителни регламенти. Съвместни предприятия „Чисто въздухоплаване“, „Чист водород“ и EU-Rail са достигнали над 100 % от съответните си целеви стойности на вноските, главно поради това, че участващите в тях членове от частния сектор също са допринесли за допълнителни дейности извън работните програми за научни изследвания на съвместните предприятия (т. нар. „непарични вноски за допълнителни дейности“ (НВДД)). Други съвместни предприятия с по-нисък процент на вноските обясниха тази ситуация с естеството на специфичните за тях научноизследователски области, за които са необходими дългосрочни проекти (СП IHI и EuroHPC), с големия мащаб на глобалните консорциуми, изпълняващи проектите (СП IHI), с недостатъчните възможности за извършване на вноски от партньори от частния сектор (СП EuroHPC) или с факта, че участващите държави признават и докладват разходите си едва при приключването на подкрепяните от тях проекти (СП „Интегрални схеми“).

Таблица 2.1 — МФР за периода 2014—2020 г.: общ размер на вноските на членовете (в млн. евро)

Целева стойност на вноските на членовете (съгласно учредителните регламенти на СП и правните решения)				СП по програма „Хоризонт 2020“	Вноски на членовете (към 31.12.2023 г.)					
Парични вноски на ЕС (а)	НВОД и парични вноски на други членове (1) (б)	НВДД на други членове (2) (в)	Общо (г) = (а) + (б) + (в)		Парични вноски на ЕС (д)	Валидирани НВОД и парични вноски на други членове (1) (е)	Докладвани и невалидирани НВОД на други членове (1) (ж)	НВДД (з)	Общо (и) = (д)+(е)+(ж)+(з)	Степен на изпълнение (й) = (и) / (г)
585,0	790,5	Не е приложимо	1 375,5	SESAR	563,0	538,9	105,1	Не е приложимо	1 207,0	88 %
1 755,0	1 228,6	965,3	3 948,9	„Чисто небе 2“ — „Чисто въздухоплаване“	1 713,5	859,8	244,3	1 407,7	4 225,3	107 %
1 638,0	1 638,0	Не е приложимо	3 276,0	IMI2 — INI	1 125,0	1 111,6	182,3	Не е приложимо	2 418,9	74 %
665,0	95,0	285,0	1 045,0	FCH2 — „Чист водород“	634,4	87,0	47,7	1 039,1	1 808,2	173 %
1 185,0	2 827,5	Не е приложимо	4 012,5	ECSEL — „Интегрални схеми“	1 172,5	1 624,1	1 052,0	Не е приложимо	3 848,6	96 %
835,0	285,5	2 444,5	3 565,0	BVI — CBE (4)	783,3	114,1	58,6	2 150,6	3 106,6	87 %
398,0	350,0	120,0	868,0	S2R — EU-RAIL	395,7	328,4	44,7	266,8	1 035,6	119 %
536,0	908,0	Не е приложимо	1 444,0	EuroHPC (3)	445,0	129,6	70,3	Не е приложимо	644,9	45 %
7 597,0	8 123,1	3 814,8	19 534,8	Общо	6 832,4	4 793,5	1 805,0	4 864,2	18 295,0	94 %

(1) Включват НВОД и парични вноски от участващите държави („Интегрални схеми“, EuroHPC) и международни организации (SESAR).

(2) Непарични вноски за допълнителни дейности извън работния план на съвместните предприятия.

(3) За EuroHPC приносът от ЕС включва 100 млн. евро по МСЕ.

(4) За CBE целевата стойност за паричните вноски на ЕС и членовете от частния сектор след намалението със 140 млн. евро. Целевата стойност за непаричните вноски на членовете от частния сектор е определена в годишните работни програми на съвместното предприятие.

Източник: ЕСП въз основа на данни от СП.

2.12. В *таблица 2.2* са представени правните задължения на членовете на СП като стойност на сключените споразумения и договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по „Хоризонт 2020“, въз основа на които се формират вноските на членовете на СП за оперативни дейности.

Таблица 2.2 — МФР за периода 2014—2020 г. — вноски на членовете, за които е поето задължение за оперативни разходи (в млн. евро)

Вноски на членовете за оперативни разходи (съгласно учредителния регламент на СП и правни решения)			Подписани договори и споразумения за безвъзмездна финансова помощ (към 31.12.2023 г.)						
Максимална парична вноска на ЕС	Минимални НВОД и парични вноски на други членове (1)	Общо	СП по програма „Хоризонт 2020“	Поети задължения за съфинансирание от ЕС	%	НВОД и парични вноски (за които са поети задължения) на други членове (1)	%	Общо	Степен на изпълнение на програмата
555,8	747,0	1 302,8	SESAR	555,8	100 %	613,3	82 %	1 169,1	90 %
1 716,0	1 189,6	2 905,6	„Чисто небе 2“ — „Чисто въздухоплаване“	1 716,0	100 %	1 073,6	90 %	2 789,6	96 %
1 595,4	1 595,4	3 190,8	IMI2 — IHI	1 452,1	91 %	1 499,4	94 %	2 951,5	93 %
646,0	76,0	722,0	FCH2 — „Чист водород“	646,0	100 %	159,1	209 %	805,1	112 %
1 169,7	2 787,5	3 957,2	ECSEL — „Интегрални схеми“	1 169,7	100 %	2 650,7	95 %	3 820,4	97 %
816,1	266,6	1 082,7	BBI — CBE (2)	815,8	100 %	258,4	97 %	1 074,2	99 %
384,5	336,5	721,0	S2R — EU-RAIL	384,5	100 %	360,1	107 %	744,6	103 %
526,0	896,0	1 422,0	EuroHPC (3)	525,6	100 %	556,7	62 %	1 082,3	76 %
7 409,5	7 894,6	15 304,0	Общо	7 265,5	98 %	7 171,3	91 %	14 436,8	94 %

(1) Включват НВОД и парични вноски от участващите държави („Интегрални схеми“, EuroHPC) и международни организации (SESAR).

(2) Целеви нива за вноските на НВОД съгласно договореното в годишните работни планове на СП плюс намалените оперативни парични вноски.

(3) Участващите държави финансират частта, която не се покрива от ЕС, а партньорите от частния сектор участват само в допълнение към максималните допустими разходи за действията с безвъзмездна помощ.

Източник: ЕСП въз основа на данни от СП.

2.13. В случая на SESAR неговият член Евроконтрол, който представлява международна организация, е поел задължения за едва около 70 % от целевата си вноска. В резултат на това съвместното предприятие не е разполагало с пълния размер на планираните вноски, за да изпълни изцяло своята част от програма „Хоризонт 2020“.

2.14. През 2023 г. Съвместно предприятие CBE е повишило целевата стойност на непаричните вноски на членовете от частния сектор за допълнителни дейности (НВДД) на 2,4445 млрд. евро като част от общата целева стойност от 2,730 млрд. евро. Тъй като НВДД се предоставят за дейности извън работната програма за научни изследвания на съвместното предприятие, високата целева стойност на тези вноски поражда риск за цялостното изпълнение на програма „Хоризонт 2020“ от страна на съвместното предприятие.

2.15. В края на 2023 г. членовете на EuroHPC от частния сектор са докладвали непарични вноски в размер само на 18,4 млн. евро за проекти по „Хоризонт 2020“, което е значително под минималната целева стойност от 420 млн. евро, предвидена да бъде достигната до края на програмата. Както ЕСП вече констатира в своя Годишен доклад

относно съвместните предприятия за 2022 г. (точка 3.9.17), механизмите на Съвместно предприятие EuroHPC за финансиране на дейности, свързани с безвъзмездна финансова помощ, не са довели до достигане на нивото на непаричните вноски от членовете от частния сектор, определено в учредителния регламент на съвместното предприятие за програма „Хоризонт 2020“. Значителното намаление на непаричните вноски от други членове на Съвместно предприятие EuroHPC (от частния сектор и международни организации) за оперативните дейности създава риск за цялостното изпълнение на неговата част от програмата „Хоризонт 2020“.

Съвместно предприятие EuroHPC може да не достигне целевите нива за вноските от членовете от частния сектор в рамките на периода на изпълнение на програми „Хоризонт Европа“ и „Цифрова Европа“

2.16. В съответствие с новия учредителен регламент на EuroHPC за МФР за периода 2021—2027 г. целевите нива за вноските на членовете от частния сектор са се увеличили повече от два пъти в сравнение с програмата по предходната МФР (от 420 млн. евро на 900 млн. евро). Както ЕСП вече отбеляза в своя Годишен доклад относно съвместните предприятия за 2022 година (точка 3.9.19), ако механизмите за финансиране на съвместното предприятие останат същите за програмите за периода 2021—2027 г., то няма да достигне значително по-високото целево ниво за вноските на членовете от частния сектор. Това застрашава постигането на общите цели на програмите на съвместното предприятие за периода 2021—2027 г.

Действие 1

За да се гарантира постигането на целевото ниво на вноските на членовете от частния сектор по програмите за периода 2021—2027 г. („Хоризонт Европа“ и „Цифрова Европа“), EuroHPC следва да подкрепи преразглеждането на настоящата целева стойност от Комисията.

Краен срок за изпълнение: средата на 2025 г.

Към момента съвместните предприятия са достигнали средно 16 % от целевите нива на вноските на членовете си за програмите по МФР за периода 2021—2027 г.

2.17. От [таблица 2.3](#) е видно, че в края на 2023 г. (третата година от МФР за периода 2021—2027 г.) съвместните предприятия са достигнали около 16 % от целевите нива на вноските на членовете за новите програми за иновации и научни изследвания („Хоризонт Европа“, „Цифрова Европа“ и MCE 2). Съгласно новите учредителни регламенти на

съвместните предприятия целевите нива за членовете от частния сектор могат да бъдат достигнати чрез НВОД и/или НВДД.

Таблица 2.3 — Вноски на членовете на съвместните предприятия за програмите „Хоризонт Европа“, „Цифрова Европа“ и МСЕ 2 (в млн. евро)

Вноски на членовете (съгласно учредителните регламенти на СП и правните решения)				Съвместни предприятия в рамките на програми „Хоризонт Европа“ и „Цифрова Европа“	Вноски на членовете (към 31.12.2023 г.)							
Парични вноски на ЕС	Вноски на членовете от частния сектор (1)	Вноски на други членове (2)	Общо		Валидирани парични вноски на ЕС	Невалидирани парични вноски на ЕС	Валидирани вноски на членовете от частния сектор	Докладвани и невалидирани вноски на членовете от частния сектор	Валидирани вноски на други членове	Докладвани и невалидирани вноски на други членове	Общо	Процент на изпълнение
600,0	500,0	500,0	1 600,0	SESAR 3	157,2	2,0	7,7	55,5	13,0	14,9	250,3	16 %
1 700,0	2 400,0	Не е приложимо	4 100,0	„Чисто въздухоплаване“	376,7	176,9	3,8	507,8	Не е приложимо	Не е приложимо	1 065,2	26 %
1 200,0	1 200,0	Не е приложимо	2 400,0	INI	72,9	9,9	2,8	14,4	Не е приложимо	Не е приложимо	100,0	4 %
1 200,0	1 000,0	Не е приложимо	2 200,0	„Чист водород“	277,8	61,1	685,3	247,2	Не е приложимо	Не е приложимо	1 271,4	58 %
4 175,0	2 537,4	4 112,7	10 825,1	„Интегрални схеми“	241,8	278,7	1,5	76,0	81,9	Не е приложимо	679,9	6 %
1 000,0	1 000,0	Не е приложимо	2 000,0	CBE	80,2	7,4	1,7	65,2	Не е приложимо	Не е приложимо	154,5	8 %
600,0	600,0	Не е приложимо	1 200,0	EU-Rail	178,6	8,9	75,8	70,3	Не е приложимо	Не е приложимо	333,6	28 %
3 081,3	900,0	2 989,3	6 970,6	EuroHPC 2	100,7	657,0	0,0	0,8	36,6	101,9	897,0	13 %
900,0	900,0	Не е приложимо	1 800,0	SNS	288,9	14,6	0,7	219,9	Не е приложимо	Не е приложимо	524,1	29 %
800,0	800,0	Не е приложимо	1 600,0	„Глобално здравеопазване“	48,9	1,2	Не е приложимо	152,8	Не е приложимо	Не е приложимо	202,9	13 %
15 256,3	11 837,4	7 602,0	34 695,8	Общо	1 823,6	1 217,7	779,3	1 409,8	131,5	116,8	5 478,8	16 %

(1) Включват НВОД, НВДД и парични вноски на членовете от частния сектор.

(2) Включват парични вноски от участващите държави („Интегрални схеми“, EuroHPC2) и международни организации (SESAR 3).

Източник: ЕСП въз основа на данни от СП.

Съвместните предприятия са изпитали трудности при изпълнението на оперативния си бюджет за 2023 г.

2.18. Приблизително 95 % от бюджета на съвместните предприятия за плащания представляват плащания на безвъзмездна финансова помощ към бенефициентите (оперативен бюджет). През 2023 г. няколко съвместни предприятия са докладвали ниска степен на изпълнение на оперативния бюджет (под 70 %), главно поради това, че дейностите по програми „Хоризонт Европа“ и „Цифрова Европа“ са започнали по-късно от очакваното (СП „Чисто въздухоплаване“, „Интегрални схеми“ и EuroHPC). От Съвместно предприятие „Интегрални схеми“ обясниха също така, че ситуацията е била утежнена от късното трансформиране на СП „Ключови цифрови технологии“ (KDT) в СП „Интегрални схеми“ през септември 2023 г., при което неговият бюджет за плащания на оперативни разходи за 2023 г. е бил значително увеличен. Освен това изпълнението на оперативния бюджет на програма „Хоризонт 2020“ от СП „Интегрални схеми“, EuroHPC и EU-Rail, е било повлияно отрицателно от закъснения при приключването на текущите дейности по „Хоризонт 2020“.

2.19. При Съвместно предприятие F4E важни външни фактори, както и закъснения в продължителния процес на актуализиране на настоящите базови стойности от 2016 г., са се отразили върху планираните оперативни дейности на съвместното предприятие през 2023 г. Това е довело до значително увеличение в преразпределението към бъдещи бюджети на неизползваните бюджетни кредити за поемане на задължения.

През 2023 г. при няколко съвместни предприятия се наблюдава ниска степен на изпълнение на бюджета за плащания на административни разходи

2.20. Приблизително 3—11 % от бюджета на съвместните предприятия за 2023 г. са заделени за административни разходи за заплати и други текущи разходи (административен бюджет). При няколко съвместни предприятия степента на изпълнение е ниска (под 75 %) поради значително преразпределяне на неизползвани бюджетни кредити за разходи за заплати (EuroHPC и CBE) и/или поради договори за услуги, сключени със закъснение или прекратени към края на годината, поради което по тях не са били издадени фактури (SESAR, „Чист водород“, CBE и EuroHPC).

При няколко съвместни предприятия има натрупване на значителни по размер неизползвани финансови вноски от ЕС

2.21. Въпреки ниската степен на изпълнение на бюджетите за оперативни плащания за 2023 г. (от 19 % до 51 %) на СП „Чисто въздухоплаване“, „Интегрални схеми“ и EuroHPC, те са поискали допълнителни финансови вноски от ЕС в размер, значително надвишаващ нуждите им от парични средства за изпълнение на планираните плащания през тази година. Вследствие на това съвместните предприятия са натрупали излишък от средства в размер на около 1,5 млрд. евро — сума, която не е била на разположение на ЕС за финансиране на други дейности през 2023 г. Тази практика показва недостатъци в планирането на наличностите от парични средства в тези три съвместни предприятия.

Действие 2

Съвместни предприятия „Чисто въздухоплаване“, „Интегрални схеми“ и EuroHPC следва на първо място да разработят корективни механизми за намаляване на излишъците от парични средства до приемливо ниво и на второ място, в координация с Комисията, да приведат в съответствие исканите от тях парични средства за всяка финансова година с разчетените разходи.

Краен срок за изпълнение: края на 2025 г.

Продължават да се наблюдават грешки от системен характер, свързани с разходите за персонал и оборудване при плащания на безвъзмездна финансова помощ

2.22. Както и през предходните години, извършените от ЕСП през 2023 г. одити на извадка от плащания на безвъзмездна финансова помощ по програма „Хоризонт 2020“ при бенефициентите установиха наличието на повтарящи се системни грешки, свързани главно с разходи за персонал и оборудване. Популацията от междинни плащания по програми „Хоризонт Европа“ и „Цифрова Европа“ е твърде малка и поради тази причина не попадна в извадката на ЕСП за 2023 г. Основните грешки, установени от ЕСП при плащанията на безвъзмездна финансова помощ, са:

- неправилно изчисляване на почасови ставки;
- деклариране на недопустими бонуси;
- неспазване на принципа на двойния таван;
- включване на часове, отработени извън отчетния период, отработени по време на отпуск или отнасящи се до персонал, работещ изключително по други проекти;
- деклариране на недопустими разходи за оборудване (като например недопустими лихви по заеми), и
- деклариране на подлежащ на приспадане данък върху добавената стойност.

2.23. При екстраполирането на грешките, установени в съвместните предприятия като цяло, ЕСП достигна до среден процент грешки малко под прага на същественост от 2 % по отношение на техните разходи за 2023 г. за безвъзмездна финансова помощ (междинни и окончателни плащания и уравниване на авансови плащания). Процентът остатъчни грешки, изчислен от Общата служба за одит на Комисията (ОСО) въз основа на резултатите от специфичните за съвместните предприятия последващи одити, също така е под прага на същественост.

Съвместно предприятие EuroHPC не е изпълнило целта си за назначаване на определен брой служители и ЕСП установи слабости в неговите процедури за набиране на персонал

2.24. Целевите нива за наемане на служители в EuroHPC в рамките на МФР за периода 2021—2027 г. са определени в законодателните финансови обосновки, включени в предложението на Комисията за нов учредителен регламент [COM \(2020\) 569](#). За разходването на около 7 млрд. евро по МФР Съвместно предприятие EuroHPC е получило допълнителни щатни бройки за 39 служители, които е трябвало да бъдат наети

до 2023 г. Съвместното предприятие обаче е успяло да назначи допълнително само 21 служители, като с това общият брой на служителите е станал 36. Съвместното предприятие отдава значителните си трудности при достигането на целевите нива за наемане на персонал на малкия си брой административни служители, както и на факта, че специалисти с необходимия експертен опит са рядкост на пазара на труда.

2.25. Освен това при одитираните от ЕСП процедури за набиране на персонал комисията за подбор не е изготвила списък на всички кандидати, които притежават основните необходими квалификации и опит, а само на тези, които според комисията отговарят в голяма степен на търсения профил. По-специално комисията за подбор не се е договорила предварително да използва скала за оценяване, в която най-важните критерии имат ясно определена тежест, нито е документирала в достатъчна степен процеса на вземане на решения, свързан с подбора. Това е намалило степента на прозрачност на процедурата и е създадо риск за общия принцип на равно третиране на кандидатите.

Действие 3

Съвместно предприятие EuroHPC следва да се възползва от увеличаването на броя на служителите си и да направи всичко възможно да постигне целевото си ниво за набиране на персонал до края на 2024 г. За да увеличи прозрачността на процедурите си за набиране на персонал и да обоснове решенията на комисията за подбор, EuroHPC следва да използва предварително одобрена скала за оценяване на етапа на предварителен подбор в съответствие с практиката, прилагана от други съвместни предприятия и органи на ЕС.

Краен срок за изпълнение: края на 2024 г.

Правилата за оценка на риска, както и планирането, мониторингът и докладването на ресурсите на Съвместно предприятие F4E са непълни

2.26. От 2019 г. насам Съвместно предприятие F4E използва външни изпълнители почти толкова колкото и щатни служители. През 2023 г., както и в Годишните доклади на ЕСП за 2019 г. и за 2021 г. относно съвместните предприятия (съответно точки 3.9.19 и точки 2.55—2.58), ЕСП установи, че Съвместно предприятие F4E продължава да е зависимо в голяма степен от външни изпълнители, и отбеляза свързаните с това рискове. През 2023 г. ЕСП установи, че съвместното предприятие не е отчетло в своя регистър на рисковете няколко важни риска, свързани с широкото използване на услуги на външни изпълнители в дългосрочен план, като например увеличената зависимост от тези услуги и по-ниската ефективност на работната сила поради децентрализираното управление. Когато тези рискове не фигурират в регистъра, в системата за вътрешен контрол на съвместното предприятие може да липсват подходящи мерки за смекчаването им.

2.27. През 2023 г. в своя одит на управлението на човешките ресурси и етиката в Съвместно предприятие F4E Службата за вътрешен одит на Комисията докладва, че то все още не е обособило централизирана функция за координация и управление на външни изпълнители, нито методология за оценка на общите нужди от човешки ресурси. Поради тази причина при вземането на решения относно използването на външни изпълнители съвместното предприятие се основава на наличието на бюджетни ресурси, а не на точна оценка на работното натоварване и необходимите умения и компетентности.

Действие 4

Съвместно предприятие F4E следва да създаде централизирана координационна и управленска функция по отношение на външните изпълнители и да прилага всеобхватна методология за редовна оценка на общите нужди от човешки ресурси (щатни служители и външни изпълнители) въз основа на работното натоварване и необходимите умения. Съвместното предприятие следва също така да допълни своя регистър на рисковете с най-важните рискове, произтичащи от засиленото използване на услуги на външни изпълнители в дългосрочен план.

Краен срок за изпълнение: края на 2025 г.

В рамката за вътрешен контрол на Съвместно предприятие F4E липсва интегриран процес за управление на риска

2.28. Структурата за вътрешен одит на съвместното предприятие не можа да предостави задоволителни доказателства, че редовно използва информация за управление на риска при планирането на дейностите по вътрешен одит. Освен това рамката за вътрешен контрол на съвместното предприятие все още не включва интегриран процес за управление на риска, както се изисква от [основаната на принципи рамка за вътрешен контрол на Комисията](#). Този недостатък може да възпрепятства съвместното предприятие да управлява ефективно своите рискове и да постига стратегическите си цели.

Действие 5

За да управлява ефективно своите рискове, Съвместно предприятие F4E следва да въведе интегриран процес за управление на риска в рамката си за вътрешен контрол.

Краен срок за изпълнение: средата на 2025 г.

Съвместни предприятия „Интелигентни мрежи и услуги“ (SNS) и „Глобално здравеопазване EDCTP3“ не са получили достатъчно насоки за изготвянето на първите си годишни отчети

2.29. При създаването нови съвместни предприятия Комисията отговаря за тяхното организационно изграждане и първоначалната им дейност до момента, в който те могат да управляват бюджета си самостоятелно. Международните счетоводни стандарти за публичния сектор не предоставят насоки за годишните отчети на тези организации през първата година на изграждане на оперативния им капацитет. В резултат на това новите съвместни предприятия, като СП „Интелигентни мрежи и услуги“ и СП „Глобално здравеопазване EDCTP3“, са срещнали трудности при представянето на първите си годишни отчети през 2023 г. въз основа на информацията, предоставена им от Комисията в контекста на преминаването им към финансова самостоятелност. По-специално, било е трудно да се направи разграничение между финансовите ресурси, управлявани от Комисията, и тези, управлявани от съвместните предприятия след придобиването на финансова самостоятелност от тяхна страна.

Действие 6

Следва да бъдат разработени счетоводни насоки, в които да се прецизират правилата за представяне на първите годишни отчети на новите съвместни предприятия. Тези насоки следва да включват указания за това как да се разграничат финансовите ресурси, разходвани от Комисията, от тези, които се разходват от съвместното предприятие, след като то е придобило финансова самостоятелност.

Краен срок за изпълнение: средата на 2025 г.

Проследяване на изпълнението във връзка с констатации и оценки и действия, формулирани от ЕСП през предходни години

2.30. В настоящата глава ЕСП прави преглед на последващите действия, предприети от съвместните предприятия във връзка с констатациите и оценките от предходни години — описани подробно в таблиците за проследяване в [глава 3](#) — както и на действията, които ЕСП е препоръчала да се предприемат в глава 2 от своите Годишни доклади за 2021 г. и 2022 г. относно съвместните предприятия.

Съвместните предприятия са изпълнили в значителна степен необходимите действия по констатациите на ЕСП от предходни години

2.31. Съвместните предприятия са предприели корективни действия във връзка с констатациите и оценките от специфичните годишни доклади на ЕСП за предходни години. Подробности за тях могат да се намерят в приложенията към глава 3.

2.32. В [каре 2.1](#) са обяснени различните етапи на изпълнение на последващите действия, разглеждани в настоящия доклад, с примери за често срещани ситуации, за които те се отнасят.

Каре 2.1

Пояснение на терминологията относно етапите на изпълнение на констатациите на ЕСП, използвана в глава 3

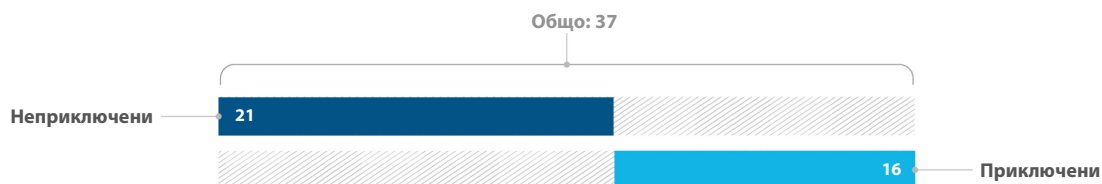
Приключени: Налице са доказателства, че съвместното предприятие или друга организация са предприели корективни действия във връзка с констатацията, или констатацията вече не е приложима. Например срокът на договора, който е довел до формулирането ѝ, е изтекъл, или поради настъпила промяна в обстоятелствата разходите за предприемане на мерки биха надвишили ползите от корективните действия.

Неприключени: Не са предприети корективни действия във връзка с констатацията или има данни, че такива са предприети, но процесът все още не е изцяло завършен.

2.33. На [фигура 2.1](#) е показано, че от 37-те констатации и оценки, по които не са предприети достатъчно действия в края на 2022 г., 16 (или 43 %) са приключени през 2023 г., понеже съвместните предприятия са предприели корективни действия. Двадесет и една от констатациите и оценките (57 %) все още не са приключени към края на 2023 г.

Фигура 2.1 — Етап на изпълнение на констатациите и оценките от предходни години

Бележка: Всички констатации и оценки от предходни години относно Съвместно предприятие „Инициатива за иновативно здравеопазване“ и SESAR са приключени, тъй като съвместните предприятия са предприели корективни действия през 2023 г.

Източник: ЕСП.

Съвместните предприятия са изпълнили повечето от препоръките на ЕСП, по които е трябвало да бъдат предприети действия до края на 2023 г.

2.34. През 2023 г. ЕСП разгледа за първи път как са изпълнени действията, препоръчани на съвместните предприятия в глава 2 от Годишните доклади на ЕСП за съвместните предприятия за 2021 г. и 2022 г., включително тези, формулирани в резултат на одитите на хоризонтални теми.

2.35. ЕСП основава оценката си на интервюта със служители на съвместните предприятия, участващи в оперативния и финансовия мониторинг на проекти, вътрешния контрол и управлението на човешките ресурси. Тя анализира също така оправдателни документи, предоставени от съвместните предприятия.

2.36. В [таблица 2.4](#) са представени констатациите от последващия преглед на ЕСП на препоръчаните от нея действия. За разлика от одитните препоръки, предложените от ЕСП действия нямат краен срок за изпълнение. Въпреки това от 15-те действия, предложени в Годишните доклади на ЕСП относно съвместните предприятия за 2021 г. и 2022 г., до края на 2023 г. девет са изпълнени изцяло, а две — в значителна степен.

2.37. Три действия, изпълнени в известна степен, са свързани с основания на риска подход за контрол в рамките на новите програми по МФР, прилагането на система за отчитане на работното време и използването на външни изпълнители от Съвместно предприятие F4E. Действието, което не е изпълнено, е свързано с управлението на

човешките ресурси — област, в която съвместните предприятия до голяма степен зависят от Комисията и нейните платформи за човешки ресурси. За действията, които все още не са изцяло изпълнени, както и за тези, представени в настоящата глава, този път ЕСП определи краен срок за изпълнение, като взе предвид позицията, изразена от съвместните предприятия относно тяхната осъществимост (вж. [таблица 2.4](#)).

Таблица 2.4 — Проследяване на действията, препоръчани от ЕСП през 2021 г. и 2022 г.

Степен на изпълнение: изцяло; в значителна степен; в известна степен; не е изпълнено.

Номер на действието/ Година	Съвместни предприятия	Действие, препоръчано от ЕСП	Анализ на ЕСП на постигнатия напредък в изпълнението на действието	
			Степен на изпълнение	Забележки
1/2021 г.	Всички съвместни предприятия	<p>В съответствие с член 83а, параграф 2 от Правилника за длъжностните лица съвместните предприятия следва да изплащат своята част от вноската като работодател към пенсионната схема на ЕС, когато Комисията оповести годишното изчисление за нея.</p> <p>В тази връзка съвместните предприятия, заедно с Комисията, следва да положат усилия за допълнително съгласуване на разпоредбите от Правилника за длъжностните лица и отделните учредителни регламенти на съвместните предприятия относно вноските като работодател в пенсионната схема на ЕС, когато се правят предложения за изменение на съответните нормативни документи.</p>	 	<p>За 2022 г. съвместните предприятия са платили съответната вноска като работодатели към пенсионноосигурителната схема на ЕС, в размера, фактуриран от Комисията. Годишната вноска е изчислена в съответствие с насоките на Комисията.</p> <p>Въпреки че съвместните предприятия са били в контакт с Комисията, по-нататъшните действия за разрешаване на проблема с противоречащите си правни разпоредби са извън тяхната компетентност.</p>
2/2021 г.	СП SESAR, „Чисто въздухоплаване“, IHI, „Чист водород“, CBE, KDT, EU-Rail	Съвместните предприятия, функциониращи съгласно Единния основен акт, следва да установят общи насоки, които да хармонизират понятието за административни разходи във всички съвместни предприятия и да се използват като основа за изчисляване		През 2023 г. съвместните предприятия са приложили хармонизиран метод за определяне на административните разходи. Например понастоящем всички съвместни предприятия считат за оперативни, а не за административни, разходите за експерти, участващи в процедурите за изготвяне на покани за представяне на предложения и отпускане на безвъзмездна финансова помощ.

Номер на действието/ Година	Съвместни предприятия	Действие, препоръчано от ЕСП	Анализ на ЕСП на постигнатия напредък в изпълнението на действието	
			Степен на изпълнение	Забележки
		на годишните финансови вноски на членовете.		
3/2021 г.	EuroHPC	EuroHPC следва да прилага надеждни процедури за сертифициране и валидиране на непарични вноски.		През 2023 г. EuroHPC е съставило вътрешни насоки и е въвело процедури за сертифициране и валидиране на непарични вноски. Съвместното предприятие също така е предоставило на членовете (участващи държави и членове от частния сектор) и назначените одитори методология и насоки за докладване на непарични вноски за оперативни дейности и инвестиционни проекти по програма „Хоризонт 2020“. През 2023 г. външните одитори, проверяващи надеждността на годишните отчети на съвместното предприятие, не са докладвали проблеми в това отношение.
4/2021 г.	Всички съвместни предприятия (с изключение на F4E)	Съвместните предприятия следва да укрепят системите си за вътрешен контрол, като насърчават активно използването на модул „Разходи за персонал“ от онези категории бенефициенти, които са по-предразположени към грешки, като например МСП и новите участници.		Съвместните предприятия активно са насърчавали бенефициентите да използват модула „Разходи за персонал“. Те систематично са информирали своите членове за редовните уебинари на Комисията относно декларациите за разходи за персонал и настоятелно са препоръчвали присъствие, особено от страна на новите участници и МСП.
5/2021 г.	EuroHPC	Съвместното предприятие трябва да запълни ключовите административни длъжности, необходими за осигуряване на финансовото управление и процесите на вътрешен контрол, както и на непрекъснатостта на неговата дейност и постигането на основните му оперативни цели.		През 2023 г. всички ключови ръководни длъжности в EuroHPC са били запълнени. Екипите за управление на проекти са подсилени чрез назначаването на опитни ръководители на проекти.

Номер на действието/ Година	Съвместни предприятия	Действие, препоръчано от ЕСП	Анализ на ЕСП на постигнатия напредък в изпълнението на действието	
			Степен на изпълнение	Забележки
6/2021 г.	Всички съвместни предприятия (с изключение на F4E)	Съвместните предприятия следва да въведат система за отчитане на времето, за да получат обективни данни за използването от служителите време за всяка дейност.		<p>През 2023 г. в рамките на договореното обособяване на бекофис по въпросите на човешките ресурси е започнало хармонизирането и оптимизирането на ИТ инструментите в областта на човешките ресурси, предоставени на всички съвместни предприятия (Sysper и Systal). През 2024 г. Комисията е започнала да прилага нова интегрирана платформа за човешките ресурси, включваща система за отчитане на времето, която да замени настоящите инструменти.</p> <p>Целеви срок за изпълнение — до края на 2025 г.</p>
7/2021 г.	Всички съвместни предприятия (с изключение на F4E)	Съвместните предприятия следва да разработят формализиран модел или насоки за оценяване на нуждите от персонал (включително основни компетентности) за всяка дейност и структура, с цел да се оптимизира използването на човешките ресурси.		<p>Необходимо е изпълнението на това действие да бъде изцяло подкрепено от Комисията (от партниращите си генерални дирекции и по-специално ГД „Бюджет“), която взема окончателните решения относно бъдещото разпределение на ресурси за съвместните предприятия. Поради тази причина то може да бъде изпълнено ефективно само в процеса на изготвяне на нов мандат на съвместните предприятия (приблизително в края на 2026 г.). Това ще изисква тясно сътрудничество между всички съвместни предприятия, работещи в областта на научните изследвания, и ясен ангажимент от страна на висшето им ръководство.</p> <p>Целеви срок за изпълнение — до края на 2027 г.</p>
8/2021 г.	F4E	Ръководството на съвместното предприятие следва да засили вече предприетите мерки за смекчаване на рисковете, свързани с използването на външен персонал, по-специално риска от неефективно управление		<p>През 2022 г. е създадена работна група, която да разгледа въпроса с широкото използване на външни ресурси с цел по-добро планиране и обосноваване на необходимостта от тях. Впоследствие работната група е изготвила политика за използване на външни изпълнители. По време на одита (март</p>

Номер на действието/ Година	Съвместни предприятия	Действие, препоръчано от ЕСП	Анализ на ЕСП на постигнатия напредък в изпълнението на действието	
			Степен на изпълнение	Забележки
		поради неясното разделение на отговорностите между щатния и външния персонал.		2024 г.) тази политика беше в процес на одобрение от ръководството на съвместното предприятие. През 2023 г. одитът на СВО относно управлението на човешките ресурси и етиката на Съвместно предприятие F4E е констатирал важни проблеми, свързани с координационната и управленската функция по отношение на външните изпълнители (вж. точка 2.27). Целеви срок за изпълнение — до края на 2025 г.
1/2022 г.	СП EuroHPC, INI, СВЕ и „Интегрални схеми“	Съвместните предприятия следва да изготвят план за действие със срокове за приключване на проектите, одобрени в предходните периоди на МФР.		Актуализираната система eGrant (Compass) предоставя нови инструменти за докладване и мониторинг, които съвместните предприятия могат да използват за процеса на постепенно прекратяване на мониторинга и за оценка на исканията за удължаване и спиране на плащанията. Целеви срок за изпълнение — до края на 2024 г.
2/2022 г.	СП EuroHPC и СВЕ	За да достигнат целевите нива за вноските от членовете от частния сектор по МФР за 2021—2027 г., съвместните предприятия EuroHPC и СВЕ, въз основа на стратегически план за изпълнение на програмата, следва ежегодно да проверяват събраните от отделните членове вноски.		И двете съвместни предприятия са съставили многогодишна работна програма и бюджет за своите дейности по МФР за периода 2021—2027 г., за да могат да се изготвят разчети за планираните вноски в многогодишен план. Европейският парламент е призовал Комисията да преразгледа целевото ниво на вноските на членовете на EuroHPC от частния сектор, определено за МФР за периода 2021—2027 г. Целеви срок за изпълнение — до края на 2024 г.
3/2022 г.	Всички съвместни предприятия	С цел постигане на по-голяма прозрачност всички съвместни предприятия трябва да		Подробна информация относно различните видове вноски на членовете по програми е докладвана в годишните отчети за

Номер на действието/ Година	Съвместни предприятия	Действие, препоръчано от ЕСП	Анализ на ЕСП на постигнатия напредък в изпълнението на действието	
			Степен на изпълнение	Забележки
	(с изключение на F4E)	оповестяват в своите годишни отчети съответните данни относно вноските на техните членове на програмно равнище. За всяка програма, по която извършват дейности, съвместните предприятия следва да представят цялата съответна информация, по категории членове до края на годината, включително законоустановените целеви нива за вноските, определени за съответната програма, размера на получените вноски и размера на правните задължения.		2023 г. на съвместните предприятия, работещи в областта на научните изследвания и иновациите. Тази информация позволява да се сравнят действително получените вноски с техните законоустановени целеви нива.
4/2022 г.	SESAR	По отношение на програма „Хоризонт 2020“ съвместното предприятие следва да подобри своя подход към предварителния контрол, основан на мониторинг на риска, за да открива потенциално рисковите бенефициенти, които понастоящем не са включени в популацията (като например бенефициентите, които никога не са били обект на последващ одит, и новите участници), и рисковите проекти.		Действието е приключено, тъй като съвместното предприятие е обработило оставащите окончателни плащания по „Хоризонт 2020“ през последното тримесечие на 2023 г.
5/2022 г.	СП EU-Rail, EuroHPC и „Интегрални схеми“	EU-Rail и EuroHPC следва да прилагат структуриран, основан на риска подход към предварителните проверки, обхващащи съответните рискове, свързани с проектите и бенефициентите. Освен това СП EU-Rail, EuroHPC и „Интегрални схеми“ следва да		В началото на 2024 г. EuroHPC е приложило вътрешните си насоки за основан на риска подход към вътрешния контрол за дейности и проекти по „Хоризонт 2020“. СП EU-Rail ще използва единствено еднократна безвъзмездна финансова помощ при изпълнението на своите дейности по

Номер на действието/ Година	Съвместни предприятия	Действие, препоръчано от ЕСП	Анализ на ЕСП на постигнатия напредък в изпълнението на действието	
			Степен на изпълнение	Забележки
		разработят вътрешни практически насоки за извършването на основан на риска мониторинг на равнището на проектите и бенефициентите и за използването от служителите на модула за управление на риска, който съществува в системата COMPASS.		„Хоризонт Европа“. В края на 2023 г. EU-Rail е приложило стратегията си за предварителен контрол по „Хоризонт Европа“, която включва основан на риска подход към предоставянето на еднократна безвъзмездна финансова помощ. Тази стратегия ще се прилага и за текущата еднократна безвъзмездна финансова помощ по „Хоризонт 2020“. През май 2024 г. СП „Интегрални схеми“ е въвело своята вътрешна стратегия за основан на риска предварителен контрол за дейностите по „Хоризонт 2020“ и „Хоризонт Европа“.
6/2022 г.	СП SESAR, „Чисто въздухоплаване“, „Интегрални схеми“, EU-Rail и EuroHPC	Съвместните предприятия трябва да следят за това всички действия за засилен мониторинг да са придружени от конкретни контролни действия, насочени към установените рискове, и да се проследяват в рамките на определения срок.		Съвместните предприятия са включили конкретни насоки за засилен мониторинг в съответните си вътрешни инструкции във връзка със стратегията за основан на риска предварителен контрол. Най-новите доклади относно действията за засилен мониторинг показват, че той се прилага правилно от служителите на съвместните предприятия.
7/2022 г.	Всички съвместни предприятия (с изключение на EU-Rail и F4E)	В рамките на „Хоризонт Европа“ всички съвместни предприятия следва да прилагат основан на риска подход към управлението на безвъзмездна финансова помощ, който обхваща основните етапи на управление на помощта — от подготовка на споразумението за отпускане на безвъзмездната финансова помощ до извършване на плащането. В този контекст СП следва по-специално да следят за това дали:		През февруари 2024 г. съвместните предприятия за научни изследвания и иновации са разработили общ подход за прилагане и насоки относно стратегията на ОСО на Комисията за контрол на програма „Хоризонт Европа“, в които се предвиждат алтернативни механизми за извличане на увереност, за да се компенсира фактът, че стратегията на Комисията за контрол на тази програма не отговаря на специфичните нужди на съвместните предприятия да постигнат определено ниво на увереност относно плащанията на безвъзмездна финансова помощ. По-специално в рамките на „Хоризонт Европа“ ОСО на Комисията вече няма да извършва

Номер на действието/ Година	Съвместни предприятия	Действие, препоръчано от ЕСП	Анализ на ЕСП на постигнатия напредък в изпълнението на действието	
			Степен на изпълнение	Забележки
		<p>а) потенциално рисковите бенефициенти и проекти преминават през засилен предварителен контрол или последващи одити; и</p> <p>б) важните резултати от последващите одити се вземат надлежно предвид при оценката на риска за целите на предварителния контрол, който ще се извършва в бъдеще.</p>		<p>последващи одити на представителна извадка от бенефициенти и да изчислява процент грешки за всяко съвместно предприятие. Понастоящем общият подход на съвместните предприятия е на етап на тестване от ОСО на Комисията.</p> <p>EU-Rail — единственото съвместно предприятие, което използва само еднократна безвъзмездна финансова помощ за „Хоризонт Европа“ — е избрало да не следва този подход и през декември 2023 г. е приело собствена стратегия за контрол на този вид безвъзмездна финансова помощ.</p> <p>Целеви срок за изпълнение — до края на 2024 г.</p>

Източник: ЕСП.

Отговори на съвместните предприятия във връзка с глава 1 и глава 2

1.13

Съвместното предприятие „Интегрални схеми“ иска да подчертае, че допълнителното финансиране по Европейския законодателен акт за интегралните схеми е значително — 925 милиона евро от програмата „Хоризонт Европа“ и 1,450 млрд. евро от програмата „Цифрова Европа“.

2.29

След искането на Европейската сметна палата да се установи разделението между финансовите ресурси, управлявани от Комисията, и тези, управлявани от съвместните предприятия „Интелигентни мрежи и услуги“ и „Глобално здравеопазване EDCTP3“ след финансовата им автономност, съвместните предприятия интегрираха достатъчно допълнителна информация в бележките към окончателните си годишни отчети за 2023 г., за да подобрят яснотата на оповестената информация.

Действие 6

Съвместните предприятия „Интелигентни мрежи и услуги“ и „Глобално здравеопазване EDCTP3“ ще информират по този въпрос (чрез споразуменията на съвместните предприятия за бекофис за счетоводни услуги) ГД „Бюджет“ на Комисията, която е единственият орган на ЕС, който може да реши дали е необходимо новосъздадените органи на ЕС (като съвместните предприятия и агенциите) да разработват специални насоки за представянето на първите годишни отчети.

ЕВРОПЕЙСКА
СМЕТНА
ПАЛАТА

Глава 3

Декларации за достоверност относно съвместните предприятия на ЕС

3.1. Информация в подкрепа на Декларациите за достоверност

Основание за изразяване на становище

3.1.1. Европейската сметна палата извърши своя одит в съответствие с международните одитни стандарти на Международната федерация на счетоводителите (IFAC) и етичните кодекси и международните стандарти на ИНТОСАЙ (МСВОИ). Отговорностите на ЕСП съгласно тези стандарти са описани подробно в раздела „Отговорност на одитора“ от настоящия доклад. Европейската сметна палата отговаря на условията за независимост и изпълнява етичните си задължения в съответствие с Етичния кодекс на професионалните счетоводители, публикуван от Съвета за международни етични стандарти на счетоводителите. Считаме, че събраните одитни данни са достатъчни и подходящи за обосноваване на нашето становище.

Отговорност на ръководството и лицата, натоварени с общо управление

3.1.2. В съответствие с членове 310—325 от ДФЕС и финансовите регламенти на съвместните предприятия, ръководството на всяко съвместно предприятие отговаря за изготвянето и представянето на отчетите въз основа на международно признатите счетоводни стандарти за публичния сектор, както и за законосъобразността и редовността на операциите, свързани с тях. Това включва разработване, въвеждане и поддържане на система за вътрешен контрол, необходима за изготвянето и представянето на финансовите отчети, с цел те да не съдържат съществени неточности, независимо дали същите произтичат от измами или от грешки. Ръководството също така отговаря за осигуряване на съответствие на дейностите, финансовите операции и отразената във финансовите отчети информация с приложимата нормативна уредба за органите, които ги управляват. Ръководството на всяко СП носи крайната отговорност по отношение на законосъобразността и редовността на операциите на СП, свързани с отчетите.

3.1.3. При изготвянето на отчетите ръководството следва да извърши оценка на способността на съвместното предприятие да продължи да работи като действащо предприятие, да оповестява, ако е приложимо, информация, свързана с принципа на действащо предприятие, и да използва счетоводна отчетност на база принципа на действащо предприятие, освен в случай, че ръководството възнамерява да ликвидира предприятието или да прекрати неговата дейност, или ако няма друга алтернатива, освен да постъпи по този начин.

3.1.4. Лицата, натоварени с общо управление, отговарят за контрола върху процедурата за финансово отчитане на СП.

Отговорност на одитора за извършване на одит на отчетите и на операциите, свързани с тях

3.1.5. Целта на Европейската сметна палата е да получи достатъчна увереност, че отчетите на съвместните предприятия не са засегнати от съществени неточности и че операциите са законосъобразни и редовни. Въз основа на извършения одит ЕСП също така следва да представи на Европейския парламент и на Съвета декларации за достоверност относно надеждността на отчетите, както и относно законосъобразността и редовността на операциите. „Достатъчна увереност“ означава високо ниво на увереност, но това не представлява гаранция, че при одита винаги ще бъдат разкривани евентуалните съществени неточности или несъответствия с приложимата нормативна уредба. Те могат да се дължат на измами или на грешки и се считат за съществени, ако може разумно да се очаква, че индивидуално или взети заедно могат да повлияят на икономическите решения, които потребителите ще вземат въз основа на тези отчети.

3.1.6. В областта на приходите Европейската сметна палата проверява средствата от вноски, получени от Комисията, други партньори или участващи държави, и прави преглед на процедурите на съвместните предприятия за събиране на други приходи, ако е приложимо.

3.1.7. В областта на разходите ЕСП проверява операциите по извършване на плащания след като разходите са били извършени, вписани и приети. Тази проверка включва всички категории плащания към момента на тяхното извършване, с изключение на авансовите плащания. ЕСП проверява авансовите плащания, когато получателят на финансови средства представи доказателства за правилното им използване, а съвместните предприятия приемат тези доказателства и уравният авансовото плащане през същата година или по-късно.

3.1.8. В съответствие с МОС и МСВОИ по време на целия одит ЕСП упражнява професионална преценка и поддържа отношение на професионален скептицизъм. Европейската сметна палата също така:

- идентифицира и оценява рисковете от съществени неточности в отчетите или съществено несъответствие на операциите с изискванията на правната рамка на Европейския съюз, независимо дали това се дължи на измами или на грешки. Одиторите разработват и следват одитни процедури, съобразени с тези рискове. Те получават одитни доказателства, които са достатъчни и подходящи като база за предоставяните от нея становища. Рискът да не бъдат разкрити съществени неточности или несъответствия, произтичащи от измами, е по-голям от риска от

този, произтичащ от грешки, тъй като измамата може да включва тайно споразумение, фалшификация, преднамерен пропуск, неточно представяне на информация или пренебрегване на вътрешния контрол.

- се запознава с вътрешния контрол, свързан с конкретния одит, с оглед разработване на подходящи за обстоятелствата одитни процедури, но не с цел изразяване на становище относно ефективността на вътрешния контрол.
- прави оценка на уместността на използваните счетоводни политики и на основателността на счетоводните разчети и свързаните с тях оповестявания, направени от ръководството.
- формулира заключение относно уместността на използването от ръководството на счетоводно отчитане на база действащо предприятие и, въз основа на получените одитни доказателства, заключава дали е налице съществена несигурност, свързана със събития или условия, които могат да породят сериозни съмнения относно способността на съответното съвместно предприятие да продължи да функционира като действащо предприятие. Ако ЕСП заключи, че е налице съществена несигурност, тя трябва да обърне внимание в своя одитен доклад на съответните оповестявания в отчетите или, в случай че тези оповестявания са недостатъчни, да измени своето становище. Заключениета на ЕСП се основават на одитни доказателства, получени до датата на изготвяне на одитния доклад. Бъдещи събития или условия обаче могат да принудят съответната организация да преустанови съществуването си като действащо предприятие.
- оценява цялостното представяне, структурата и съдържанието на отчетите, в т.ч. всички оповестявания, както и дали отчетите представят достоверно съответните операции и събития.
- получава достатъчни и уместни одитни доказателства във връзка с финансовата информация за съвместните предприятия, за да изрази становище относно отчетите и свързаните с тях операции. ЕСП носи отговорност за управлението, контрола и изпълнението на одита. Тя носи цялата отговорност за изразеното от нея одитно становище.
- ЕСП взема предвид резултатите от одита на отчетите на съвместните предприятия от независимия външен одитор, в съответствие с член 70, параграф 6 от Финансовия регламент.

3.1.9. За последващите одити на разходите по програма „Хоризонт 2020“ на съвместните предприятия за научни изследвания отговаря Общата служба за одит (ОСО) на ГД „Научни изследвания и иновации“ на Комисията. По отношение на резултатите от последващите одити на ОСО, в своето предложение за регламент за „Хоризонт 2020“⁷

---

⁷ COM (2011) 809.

Комисията е счела, че рискът от грешки на годишна основа в диапазона 2—5 % е реалистична цел, като се вземат предвид разходите за проверки и сложността на правилата за възстановяване на разходите по научноизследователски проекти. За процента остатъчни грешки Комисията се стреми да постигне стойност, възможно най-близка до 2 % на етапа на приключване програма „Хоризонт 2020“. За последващите одити на разходите на СП за научни изследвания по програма „Хоризонт Европа“ отговаря ОСО. ОСО обаче е започнала да прилага основан на риска подход за последващ одит, в резултат на което вече не се изчисляват специфични за тези предприятия представителни проценти грешки.

3.1.10. ЕСП информира ръководството относно въпроси като планирания обхват и график на одита и значимите одитни констатации, включително относно евентуалните значителни недостатъци на вътрешния контрол, установени по време на одита.

3.1.11. Европейската сметна палата определя кои от въпросите, разисквани със съвместните предприятия, са от най-голямо значение при одита на отчетите за настоящия период и следователно представляват основни одитни въпроси. ЕСП описва тези въпроси в своя одитен доклад, освен ако по силата на действащ закон или регламент се забранява публичното им оповестяване, или когато в изключително редки случаи бъде взето решение, че даден въпрос не трябва да бъде разглеждан в доклада на ЕСП, тъй като основателно може да се очаква неблагоприятните последици от оповестяването на тази информация да бъдат повече от ползите за обществения интерес.

**Съвместни предприятия, които
изпълняват рамкови програми на ЕС**

Съвместно предприятие за изследване на управлението на въздушното движение в единното европейско небе 3 (SESAR 3)

3.2. Съвместно предприятие за изследване на управлението на въздушното движение в единното европейско небе 3 (SESAR 3)

Въведение

3.2.1. Съвместно предприятие за изследване на управлението на въздушното движение в единното европейско небе 3 (SESAR 3) със седалище в Брюксел е създадено през ноември 2021 г. в рамките на програма „Хоризонт Европа“ със срок на дейност до 31 декември 2031 г.⁸ Съвместно предприятие SESAR 3 заменя Съвместно предприятие SESAR, създадено през февруари 2007 г. по Седма рамкова програма за научни изследвания (7РП) за период от осем години⁹ (SESAR 1), който е удължен през юни 2014 г. с цел съвместното предприятие да продължи своята дейност по програма „Хоризонт 2020“¹⁰.

3.2.2. СП SESAR 3 е публично-частно партньорство за разработване на модернизирано управление на въздушното движение в Европа, като се използват научните изследвания и иновациите за ускоряване на постигането на целта за **цифрово европейско небе**. Неговите членове са ЕС, представляван от Комисията, Европейската организация за безопасност на въздухоплаването (**Евроконтрол**) и над 50 организации, представляващи целия авиационен сектор — летища, ползватели на въздушното пространство от всички категории, доставчици на аеронавигационно обслужване, оператори и доставчици на услуги за безпилотни летателни апарати, както и промишленият сектор и научната общност.

---

⁸ Регламент (ЕС) 2021/2085 на Съвета за създаване на съвместните предприятия в рамките на програма „Хоризонт Европа“.

⁹ Регламент (ЕО) № 219/2007 на Съвета за създаване на Съвместно предприятие за разработване на ново поколение Европейска система за управление на въздушното движение (SESAR).

¹⁰ Регламент (ЕС) № 721/2014 на Съвета за изменение на Регламент (ЕО) № 219/2007.

Съвместно предприятие за изследване на управлението на въздушното движение в единното европейско небе 3 (SESAR 3)

3.2.3. В [таблица 3.2.1](#) са представени основни данни за съвместното предприятие.

Таблица 3.2.1 — Основни данни за съвместното предприятие

	2023 г.	2022 г.	Изменение
Наличен бюджет за извършване на плащания (в млн. евро) ⁽¹⁾	241,5	146,9	64 %
Наличен бюджет за поемане на задължения (в млн. евро) ⁽¹⁾	111,2	158,8	-30 %
Общ брой служители към 31 декември ⁽²⁾	32	36	-11 %

(1) В наличния бюджет се включват неусвоените бюджетни кредити от предходни години, които съвместното предприятие е заложило отново в бюджета за текущата година, целевите приходи и преразпределените бюджетни кредити за следващата година.

(2) Персоналът включва длъжностни лица, срочно и договорно наети служители и командировани национални експерти.

Източник: Данни, предоставени от съвместното предприятие.

3.2.4. Промените в размера на бюджета на СП, които са показани в [таблица 3.2.1](#), зависят главно от етапа на изпълнение на многогодишните програми за научни изследвания и иновации. Намаленият бюджет за поемане на задължения за 2023 г. отразява по-малкия брой покани за представяне на предложения за проекти по „Хоризонт Европа“. Увеличението на бюджета за плащания за 2023 г. покрива междинни плащания, свързани с текущи проекти по програма „Хоризонт 2020“, както и значителни по размер авансови плащания, свързани със споразумения за безвъзмездна финансова помощ и договори, които СП е планирало да подпише до края на 2023 г. по програма „Хоризонт Европа“.

Информация в подкрепа на Декларациите за достоверност

3.2.5. В раздел [3.1](#) са описани одитният подход и основанието за изразяване на становището на ЕСП, отговорностите на ръководството на SESAR 3 и на лицата, натоварени с общо управление, и отговорностите на одитора за извършване на одит на отчетите и на операциите, свързани с тях. Подписът на страница [184](#) представлява неразделна част от становището.

Съвместно предприятие за изследване на управлението на въздушното движение в единното европейско небе 3 (SESAR 3)

Декларация за достоверност, предоставена от Европейската сметна палата на Европейския парламент и на Съвета — доклад на независимия одитор

Становище

3.2.6. Европейската сметна палата извърши одит на:

- а) отчетите на Съвместно предприятие SESAR 3, които се състоят от финансови отчети¹¹ и отчети за изпълнението на бюджета¹² за финансовата година, приключила на 31 декември 2023 година, и
- б) законосъобразността и редовността на операциите, свързани с тези отчети, съгласно член 287 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС).

Надеждност на отчетите

Становище относно надеждността на предварителните отчети

3.2.7. Европейската сметна палата счита, че отчетите на Съвместно предприятие SESAR 3 за годината, приключила на 31 декември 2023 г., дават вярна представа във всички съществени аспекти за неговото финансово състояние към 31 декември 2023 г., както и за резултатите от неговата дейност, паричните потоци и промените в нетните активи за приключилата на тази дата финансова година, в съответствие с разпоредбите на неговия Финансов регламент и счетоводните правила, приети от отговорния счетоводител на Комисията. Тези правила се основават на международно признатите счетоводни стандарти за публичния сектор.

¹¹ Финансовите отчети включват счетоводен баланс, отчет за финансовия резултат, отчет за паричните потоци, отчет за промените в нетните активи, обобщение на основните счетоводни политики и друга разяснителна информация.

¹² Отчетите за изпълнението на бюджета се състоят от отчети, в които са обобщени всички бюджетни операции, и разяснителна информация.

Съвместно предприятие за изследване на управлението на въздушното движение в единното европейско небе 3 (SESAR 3)

Законосъобразност и редовност на операциите, свързани с отчетите

Приходи

Становище относно законосъобразността и редовността на приходите, свързани с отчетите

3.2.8. Европейската сметна палата счита, че свързаните с отчетите приходи на Съвместно предприятие SESAR 3 за годината, приключила на 31 декември 2023 г., са законосъобразни и редовни във всички съществени аспекти.

Плащания

Становище относно законосъобразността и редовността на плащанията, свързани с отчетите

3.2.9. Европейската сметна палата счита, че свързаните с отчетите плащания на Съвместно предприятие SESAR 3 за годината, приключила на 31 декември 2023 г., са законосъобразни и редовни във всички съществени аспекти.

3.2.10. Изложените по-долу констатации и оценки не са в противоречие с изразеното от Европейската сметна палата становище.

Констатации и оценки относно бюджетното управление

Изпълнение на програма „Хоризонт 2020“

3.2.11. В *таблица 3.2.2* е представен общ преглед на целевите нива за вноските на членовете на съвместното предприятие за програма „Хоризонт 2020“ спрямо вноските (парични и непарични), признати за валидирани и докладвани в годишните отчети на съвместното предприятие в края на 2023 г.

Съвместно предприятие за изследване на управлението на въздушното движение
в единното европейско небе 3 (SESAR 3)

**Таблица 3.2.2 — Вноски на членовете на съвместното предприятие
за програма „Хоризонт 2020“ (в млн. евро)**

Членове	Вноски на членовете (съгласно учредителните регламенти на съвместните предприятия и двустранни)				Вноски на членовете (към 31.12.2023 г.)				
	Оперативни дейности	Административни разходи	Допълнителни дейности ⁽¹⁾	Общо	Парични вноски	Валидирани непарични вноски	Невалидирани, но докладвани непарични вноски	Непарични вноски за допълнителни дейности	Общо
ЕС (ГД „Мобилност и транспорт“)	555,8	29,3	Не е приложимо	585,0	563,0	Не е приложимо	Не е приложимо	Не е приложимо	563,0
Евроконтрол	467,0	25,0	Не е приложимо	492,0	16,8	274,1	51,8	Не е приложимо	342,7
Членове от частния сектор	280,0	18,5	Не е приложимо	298,5	14,0	234,1	53,3	Не е приложимо	301,4
Общо	1 302,8	72,8	Не е приложимо	1 375,5	593,7	508,2	105,1	Не е приложимо	1 207,0

(1) Допълнителните дейности са извън обхвата на одита на ЕСП.

Източник: ЕСП въз основа на данни от СП и неговия учредителен регламент.

Евроконтрол е достигнал едва около 70 % от целевото си ниво за оперативни вноски

3.2.12. За да се придобие ясна представа за постиженията на съвместното предприятие във връзка с дейностите по програма „Хоризонт 2020“, следва да се вземе предвид и настоящото ниво на оперативните задължения на неговите членове във връзка със споразуменията за безвъзмездна финансова помощ и сключените договори. Задълженията на ЕС и членовете от частния сектор за оперативните дейности на съвместното предприятие вече са постигнали целевото си ниво за оперативните вноски в края на 2022 г. Евроконтрол обаче е поел окончателни правни задължения в размер само на 70 % от своето целево ниво за оперативни вноски. Поради тази причина съвместното предприятие няма да получи пълния размер на планираните вноски, за да изпълни изцяло своята част от програмата. В края на 2023 г. съвместното предприятие все още трябва да изплати приблизително 36,8 млн. евро (или 6,6 %) по незавършени проекти и неприключили договори и да валидира непарични вноски в размер на 105,1 млн. евро.

Изпълнение на програма „Хоризонт Европа“

3.2.13. В *таблица 3.2.3* е представен общ преглед на целевите нива за вноските на членовете на съвместното предприятие за програма „Хоризонт Европа“ спрямо вноските (парични и непарични), признати за валидирани и докладвани в годишните отчети на СП в края на 2023 г.

Съвместно предприятие за изследване на управлението на въздушното движение в единното европейско небе 3 (SESAR 3)

Таблица 3.2.3 — Вноски на членовете на съвместното предприятие за програма „Хоризонт Европа“ (в млн. евро)

Членове	Вноски на членовете (съгласно учредителния регламент)			Вноски на членовете (към 31.12.2023 г.)				
	Оперативни дейности	Административни разходи	Общо	Валидирани парични вноски	Невалидирани парични вноски	Валидирани непарични вноски ⁽¹⁾	Докладвани невалидирани непарични вноски ⁽¹⁾	Общо
ЕС (ГД „Мобилност и транспорт“)	570,0	30,0	600,0	157,2	2,0	Не е приложимо	Не е приложимо	159,2
Членове от частния сектор	475,0	25,0	500,0	0,0	Не е приложимо	7,7	55,5	63,2
Евроконтрол	475,0	25,0	500,0	6,1	Не е приложимо	7,0	14,9	27,9
Общо	1 520,0	80,0	1 600,0	163,3	2,0	14,7	70,3	250,3

(1) Включват непарични вноски за оперативни дейности (НВОД) и непарични вноски за допълнителни дейности (НВДД).

Източник: ЕСП въз основа на данни от СП и неговия учредителен регламент.

3.2.14. В края на 2023 г. членовете на съвместното предприятие са поели задължения за 354 млн. евро по сключени споразумения за безвъзмездна финансова помощ и договори по програма „Хоризонт Европа“. Валидираните парични вноски от ЕС за съвместното предприятие в размер на 157,2 млн. евро се отнасят главно до плащания на авансово финансиране.

Ниско равнище на изпълнение на бюджета за плащания за административни дейности за 2023 г.

3.2.15. В края на 2023 г. равнището на изпълнение на бюджета за плащания на административни разходи (по дял 2) е спаднало до 55 % (2022 г. — 81 %). Според съвместното предприятие това се дължи на факта, че Евроконтрол е отложил фактурирането на голям договор за ИТ услуги от 2023 г. за 2024 г.

Констатации и оценки по отношение на системите за управление и контрол

3.2.16. За разходите по програми „Хоризонт 2020“ и „Хоризонт Европа“ са извършени последващи одити от Общата служба за одит (ОСО) на ГД „Научни изследвания и иновации“ на Комисията. За разходите по „Хоризонт 2020“ (уравнителни и окончателни плащания) съвместното предприятие е докладвало представителен процент грешки 4,8 % и процент остатъчни грешки 0,6 %¹³. За програма „Хоризонт Европа“ ОСО е започнала да прилага за съвместните предприятия основан на риска

¹³ Консолидиран годишен отчет за дейността на СП SESAR 3 за 2023 г., глава 4.1.1.2.3.

Съвместно предприятие за изследване на управлението на въздушното движение в единното европейско небе 3 (SESAR 3)

подход за последващ одит, в резултат на което вече не се изчисляват специфични за тези предприятия проценти грешки. Първите основани на риска последващи одити все още не са извършени, тъй като първите междинни плащания се очаква да бъдат направени едва през 2024 г.

3.2.17. За да направи оценка на контрола на оперативните плащания от страна на съвместното предприятие, ЕСП извърши одит на произволна извадка от плащания по „Хоризонт 2020“, направени през 2023 г. на ниво крайни бенефициенти¹⁴. ЕСП не откри сериозни количествено измерими грешки или слабости в контрола в извадката от бенефициенти на СП.

Неактуален план за непрекъснатост на дейността и план за възстановяване след бедствия

3.2.18. Съгласно рамката за вътрешен контрол на съвместното предприятие, която се основава на [принципите за вътрешен контрол на Европейската комисия](#), органите на ЕС следва редовно да актуализират и тестват своя план за непрекъснатост на дейността (ПНД) и свързания с него план за възстановяване след бедствия (ПВБ), за да отразяват организационните промени и нововъзникналите рискове за оперативната среда. През 2023 г. Службата за вътрешен одит на Комисията, която изпълнява функцията на вътрешен одитор за съвместното предприятие, отбелязва, че планът за непрекъснатост на дейността на съвместното предприятие не е актуализиран от януари 2016 г. В резултат на това понастоящем тези планове не отчитат най-новите съществени промени в оперативната среда на съвместното предприятие, като например новото ръководство, отговарящо за плана за непрекъснатост на дейността, преместването в централата на Евроконтрол в Брюксел през февруари 2023 г., промените в оперативните ИТ системи, засиленото използване на режим на работа от разстояние сред служителите, както и новите киберзаплахи.

Липса на политика за вътрешен контрол по отношение на чувствителните функции

3.2.19. Чувствителните функции, както потенциални, така и действителни, следва да бъдат определени и управлявани в контекста на рамката за вътрешен контрол на съвместното предприятие, която [се основава на принципите за вътрешен контрол на](#)

---

¹⁴ При плащанията на безвъзмездна финансова помощ, тествани при бенефициентите, прагът за оповестяване на количествено измерими грешки е 1 % от одитираните разходи.

Съвместно предприятие за изследване на управлението на въздушното движение в единното европейско небе 3 (SESAR 3)

Европейската комисия. В края на 2023 г. съвместното предприятие все още не е въвело политика за управление на чувствителните функции. Тази политика осигурява необходимия вътрешен контрол, който позволява на съвместното предприятие да идентифицира чувствителни функции, да ги актуализира и да определи подходящи мерки за контрол с цел предотвратяване или смекчаване на рисковете от неуместни или измамни действия, като например измамно докладване, загуба на активи, разкриване на чувствителна информация и корупция.

Проследяване на изпълнението във връзка с констатации и оценки от предходни години

3.2.20. В *приложението* са представени корективните действия, предприети в отговор на констатациите и оценките на ЕСП от предходни години.

Съвместно предприятие за изследване на управлението на въздушното движение в единното европейско небе 3 (SESAR 3)

Приложение

Номер	Година на изразяване на констатацията на ЕСП	Констатация на ЕСП (обобщение)	Предприети корективни действия и други свързани развития (обобщение)	Статус на констатацията на ЕСП
1	2022	В годишните отчети на СП за 2022 г. не е оповестена важна информация за вноските на членовете на програмно равнище, която е от съществено значение за добрата комуникация относно постиженията на СП в края на годината. По-специално, съвместното предприятие не е извършило сравнение на вноските, получени от всяка категория членове до края на годината по всяка програма, със законоустановените целеви нива за вноските, определени за съответната програма.	Подробна информация относно различните видове вноски на членовете е представена на програмно ниво в годишните отчети на съвместното предприятие за 2023 г. Тази информация позволява да се направи сравнение между действително достигнатите и законоустановените целеви нива.	Приключена
2	2022	Изпълнението на бюджетните кредити за плащания на оперативни разходи по програма „Хоризонт 2020“ е спаднало до 54 % (2021 г. — 93 %). Според доклада на съвместното предприятие за бюджетното и финансовото управление за 2022 г., това се дължи на проблемите с нарастващите цени и с доставките, които бенефициентите са изпитали по време на пандемията от COVID-19. Поради тази причина срокът на по-голямата част от проектите по програма „Хоризонт 2020“ е	Съвместното предприятие е извършило последните плащания по „Хоризонт 2020“ през януари 2024 г. и е приключило програмата.	Приключена

Съвместно предприятие за изследване на управлението на въздушното движение в единното европейско небе 3 (SESAR 3)

Номер	Година на изразяване на констатацията на ЕСП	Констатация на ЕСП (обобщение)	Предприети корективни действия и други свързани развития (обобщение)	Статус на констатацията на ЕСП
		трябвало да бъде удължен, а окончателните плащания — отложени за 2023 г.		

Съвместно предприятие за изследване на управлението на въздушното движение в единното европейско небе 3 (SESAR 3)

Отговор на съвместното предприятие

3.2.18 Съвместното предприятие „SESAR 3“ приема констатацията на Европейската сметна палата и е започнало актуализирането на своя план за непрекъснатост на дейността.

3.2.19 Съвместното предприятие „SESAR 3“ се съгласява с Европейската сметна палата и ще въведе политика за управление на чувствителните функции. В този контекст съвместното предприятие „SESAR 3“ би искало да изтъкне, че вече е въвело стабилни механизми за контрол, за да намали рисковете, установени от одиторите. Тези механизми за контрол включват ясно обособени управленски структури, ясни функции във финансовите процеси, разделение на задълженията и комплексни мерки за борба с измамите.

3.3. Съвместно предприятие „Чисто въздухоплаване“

Въведение

3.3.1. Съвместно предприятие „Чисто въздухоплаване“ със седалище в Брюксел е създадено през ноември 2021 г. в рамките на програма „Хоризонт Европа“ за периода до 31 декември 2031 г.¹⁵ Съвместно предприятие „Чисто въздухоплаване“ заменя Съвместна технологична инициатива в областта на въздухоплаването, създадена през декември 2007 г. по Седма рамкова програма за научни изследвания (7РП) за период от десет години¹⁶ („Чисто небе 1“) и с удължен срок на дейност през май 2014 г. по програма „Хоризонт 2020“¹⁷ („Чисто небе 2“).

3.3.2. СП „Чисто въздухоплаване“ е публично-частно партньорство, чиято дейност е насочена към научни изследвания и иновации за преобразуване на въздухоплаването с оглед постигане на устойчиво и неутрално по отношение на климата бъдеще. Неговите членове са ЕС, представляван от Комисията, и организациите от сектора на въздухоплаването, изброени в приложение I към Единния основен акт¹⁸. Освен това то има асоциирани членове, избрани чрез покани за изразяване на интерес.

---

¹⁵ Регламент (ЕС) 2021/2085 на Съвета за създаване на съвместните предприятия в рамките на програма „Хоризонт Европа“.

¹⁶ Регламент (ЕО) № 71/2007 на Съвета за създаване на съвместно предприятие „Чисто небе 1“.

¹⁷ Регламент (ЕС) № 558/2014 на Съвета за създаване на съвместно предприятие „Чисто небе 2“.

¹⁸ Регламент (ЕС) 2021/2085 на Съвета за създаване на съвместните предприятия в рамките на програма „Хоризонт Европа“.

Съвместно предприятие „Чисто въздухоплаване“

3.3.3. В *таблица 3.3.1* са представени основни данни за съвместното предприятие.

Таблица 3.3.1 — Основни данни за съвместното предприятие

	2023 г.	2022 г.	Изменение
Наличен бюджет за извършване на плащания (в млн. евро) ⁽¹⁾	486,4	415,3	17 %
Наличен бюджет за поемане на задължения (в млн. евро) ⁽¹⁾	269,0	411,2	-35 %
Общ брой служители към 31 декември ⁽²⁾	38	41	-7 %

(1) В наличния бюджет се включват неусвоените бюджетни кредити от предходни години, които съвместното предприятие е заложило отново в бюджета за текущата година, целевите приходи и преразпределените бюджетни кредити за следващата година.

(2) Персоналът включва длъжностни лица, срочно и договорно наети служители и командировани национални експерти.

Източник: Данни, предоставени от съвместното предприятие.

3.3.4. Промените в размера на бюджета на СП, които са показани в *таблица 3.3.1*, зависят главно от етапа на изпълнение на многогодишните програми за научни изследвания и иновации. През 2023 г. СП е продължило да изпълнява програмите „Хоризонт 2020“ и „Хоризонт Европа“. Намаленият бюджет за поемане на задължения за 2023 г. отразява по-малката стойност на стартираните през 2023 г. покани за представяне на предложения за проекти по „Хоризонт Европа“. Увеличението на бюджета за плащания за 2023 г. покрива междинни плащания, свързани с текущи проекти по програма „Хоризонт 2020“, както и значителни по размер авансови плащания, свързани със споразумения за безвъзмездна финансова помощ, които СП е планирало да подпише до края на 2023 г. по програма „Хоризонт Европа“.

Информация в подкрепа на Декларациите за достоверност

3.3.5. В раздел *3.1* са описани одитният подход и основанието за изразяване на становището на ЕСП, отговорностите на ръководството на СП и на лицата, натоварени с общо управление, и отговорностите на одитора за извършване на одит на отчетите и на операциите, свързани с тях. Подписът на страница *184* представлява неразделна част от становището.

Декларация за достоверност, предоставена от Европейската сметна палата на Европейския парламент и на Съвета — доклад на независимия одитор

Становище

3.3.6. Европейската сметна палата извърши одит на:

- а) отчетите на Съвместно предприятие „Чисто въздухоплаване“, които се състоят от финансови отчети¹⁹ и отчети за изпълнението на бюджета²⁰ за финансовата година, приключила на 31 декември 2023 година, и
- б) законосъобразността и редовността на операциите, свързани с тези отчети, съгласно член 287 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС).

Надеждност на отчетите

Становище относно надеждността на отчетите

3.3.7. Европейската сметна палата счита, че отчетите на Съвместно предприятие „Чисто въздухоплаване“ за годината, приключила на 31 декември 2023 г., дават вярна представа във всички съществени аспекти за неговото финансово състояние към 31 декември 2023 г., както и за резултатите от неговата дейност, паричните потоци и промените в нетните активи за приключилата на тази дата финансова година, в съответствие с разпоредбите на неговия Финансов регламент и счетоводните правила, приети от отговорния счетоводител на Комисията. Тези правила се основават на международно признатите счетоводни стандарти за публичния сектор.

¹⁹ Финансовите отчети включват счетоводен баланс, отчет за финансовия резултат, отчет за паричните потоци, отчет за промените в нетните активи, обобщение на основните счетоводни политики и друга разяснителна информация.

²⁰ Отчетите за изпълнението на бюджета се състоят от отчети, в които са обобщени всички бюджетни операции, и разяснителна информация.

Други въпроси

3.3.8. ЕСП обръща внимание на бележка 4.12 към годишните отчети за 2023 г., в която се предоставя информация относно продължаващото внедряване на SUMMA, нова бюджетна, счетоводна и финансова система, което се осъществява в рамките на пилотен проект на Европейската комисия за разработване и тестване на тази система от Съвместно предприятие „Чисто въздухоплаване“. Този въпрос няма отражение върху становището на ЕСП.

Законосъобразност и редовност на операциите, свързани с отчетите

Приходи

Становище относно законосъобразността и редовността на приходите, свързани с отчетите

3.3.9. Европейската сметна палата счита, че свързаните с отчетите приходи на Съвместно предприятие „Чисто въздухоплаване“ за годината, приключила на 31 декември 2023 г., са законосъобразни и редовни във всички съществени аспекти.

Плащания

Становище относно законосъобразността и редовността на плащанията, свързани с отчетите

3.3.10. Европейската сметна палата счита, че свързаните с отчетите плащания на Съвместно предприятие „Чисто въздухоплаване“ за годината, приключила на 31 декември 2023 г., са законосъобразни и редовни във всички съществени аспекти.

3.3.11. Изложените по-долу констатации и оценки не са в противоречие с изразеното от Европейската сметна палата становище.

Съвместно предприятие „Чисто въздухоплаване“

Констатации и оценки относно бюджетното управление**Изпълнение на програма „Хоризонт 2020“**

3.3.12. В *таблица 3.3.2* е представен общ преглед на целевите нива за вноските на членовете на съвместното предприятие за програма „Хоризонт 2020“ спрямо нивото на вноските (парични и непарични), признати в годишните отчети на съвместното предприятие за валидирани и докладвани в края на 2023 г.

Таблица 3.3.2 — Вноски на членовете на съвместното предприятие за програма „Хоризонт 2020“ (в млн. евро)

Членове	Вноски на членовете (съгласно учредителния регламент и правните решения)				Вноски на членовете (към 31.12.2023 г.)				
	Оперативни дейности	Административни разходи	Допълнителни дейности ⁽¹⁾	Общо	Парични вноски	Валидирани непарични вноски	Невалидирани, но докладвани непарични вноски	Непарични вноски за допълнителни дейности	Общо
ЕС (ГД „Научни изследвания и иновации“)	1 716,0	39,0	Не е приложимо	1 755,0	1 713,5	Не е приложимо	Не е приложимо	Не е приложимо	1 713,5
Членове от частния сектор	1 189,6	39,0	965,3	2 193,8	30,5	829,3	244,3	1 407,7	2 511,8
Общо	2 905,6	78,0	965,3	3 948,8	1 744,0	829,3	244,3	1 407,7	4 225,3

(1) Допълнителните дейности са извън обхвата на одита на ЕСП.

Източник: ЕСП въз основа на данни от СП и неговия учредителен регламент.

Правните задължения на членовете надвишават техните целеви нива за вноски

3.3.13. За да се придобие ясна представа за постиженията на съвместното предприятие във връзка с програма „Хоризонт 2020“, следва да се вземе предвид и настоящото ниво на оперативните задължения на неговите членове по отношение на сключените споразумения за безвъзмездна финансова помощ. В края на 2023 г. задълженията на членовете за оперативните и допълнителните дейности на съвместното предприятие надвишават техните целеви нива за оперативните вноски. В края на 2023 г. съвместното предприятие все още трябва да изплати през следващите години приблизително 41 млн. евро (или 2,4 %) по незавършени проекти и да валидира непарични вноски за оперативни дейности на предприятието в размер на 244,3 млн. евро и непарични вноски за допълнителни дейности в размер на 153,4 млн. евро.

Изпълнение на програма „Хоризонт Европа“

3.3.14. В *таблица 3.3.3* е представен общ преглед на целевите нива за вноските на членовете на съвместното предприятие за програма „Хоризонт Европа“ спрямо нивото на вноските (парични и непарични), признати в годишните отчети на съвместното предприятие за валидирани и докладвани в края на 2023 г.

Съвместно предприятие „Чисто въздухоплаване“

Таблица 3.3.3 — Вноски на членовете на съвместното предприятие за програма „Хоризонт Европа“ (в млн. евро)

Членове	Вноски на членовете (съгласно учредителния регламент)			Вноски на членовете (към 31.12.2023 г.)				
	Оперативни дейности	Административни разходи	Общо	Валидирани парични вноски	Невалидирани парични вноски	Валидирани непарични вноски ⁽¹⁾	Докладвани невалидирани непарични вноски ⁽¹⁾	Общо
ЕС (ГД „Научни изследвания и иновации“)	1 660,8	39,2	1 700,0	376,7	176,9	Не е приложимо	Не е приложимо	553,6
Членове от частния сектор	2 360,8	39,2	2 400,0	3,8	Не е приложимо	0,0	507,8	511,6
Общо	4 021,6	78,4	4 100,0	380,5	176,9	0,0	507,8	1 065,2

(1) Включват непарични вноски за оперативни дейности (НВОД) и непарични вноски за допълнителни дейности (НВДД).

Източник: ЕСП въз основа на данни от СП и неговия учредителен регламент.

3.3.15. В края на 2023 г. съвместното предприятие е поело задължения за 616,9 млн. евро по сключени споразумения за безвъзмездна финансова помощ и договори по програма „Хоризонт Европа“. Валидираните парични вноски от ЕС за съвместното предприятие в размер на 376,7 млн. евро се отнасят главно до плащания на авансово финансиране.

Ниско равнище на изпълнение на бюджета за разходи за инфраструктура за 2023 г. (по дял 2)

3.3.16. В края на 2023 г. равнището на изпълнение на бюджета за плащания на разходи за инфраструктура (по дял 2) остава ниско — 60 % (2022 г. — 55 %). Според съвместното предприятие ниското равнище на изпълнение се дължи предимно на външни услуги, за които са поети задължения през 2023 г., но които все още не са доставени или фактурирани.

Натрупване на неизползвани финансови вноски от ЕС

3.3.17. Нивото на изпълнение на бюджетните кредити за плащания на оперативни разходи за 2023 г. е спаднало до 51 %. Според съвместното предприятие това положение се дължи главно на забавения старт на технически сложните дейности на съвместното предприятие по програма „Хоризонт Европа“, което е довело до по-малко искания за възстановяване на разходи, на удължения срок на проектите, което е намалило нуждите от авансово финансиране, и на забавеното приключване на текущите дейности по „Хоризонт 2020“. През 2023 г. съвместното предприятие е поискало допълнителна финансова вноска от ЕС в размер на 178 млн. евро, която надвишава нуждите от парични средства в брой за извършване на планираните за годината плащания. В резултат на това в края на 2023 г. съвместното предприятие има натрупан излишък от парични средства в размер на 237 млн. евро. Поради тази причина сумата на излишъка от парични

Съвместно предприятие „Чисто въздухоплаване“

средства не е могла да бъде използвана от ЕС за финансиране на други дейности през 2023 г. и показва недостатъци в планирането на касовите наличности на съвместното предприятие.

Констатации и оценки по отношение на системите за управление и контрол

3.3.18. За разходите по програми „Хоризонт 2020“ и „Хоризонт Европа“ са извършени последващи одити от Общата служба за одит (ОСО) на ГД „Научни изследвания и иновации“ на Комисията. За разходите по „Хоризонт 2020“ (уравнителни и окончателни плащания) съвместното предприятие е докладвало представителен процент грешки 1,8 % и процент остатъчни грешки 0,9 %²¹. За програма „Хоризонт Европа“ ОСО е започнала да прилага за съвместните предприятия основан на риска подход за последващ одит, в резултат на което вече не се изчисляват специфични за тези предприятия представителни проценти грешки. Първите последващи одити, основани на риска, все още не са извършени.

3.3.19. За да направи оценка на контрола на оперативните плащания от страна на съвместното предприятие, ЕСП извърши одит на произволна извадка от плащания по „Хоризонт 2020“, направени през 2023 г. на ниво крайни бенефициенти²². В един случай ЕСП установи и остойности сериозна грешка, свързана с непреки разходи, погрешно отразени в искане от бенефициента за възстановяване на преки разходи, и с прилагането на неправилен обменен курс.

Неактуален план за непрекъснатост на дейността и план за възстановяване след бедствия

3.3.20. Съгласно рамката за вътрешен контрол на съвместното предприятие, която се основава на [принципите за вътрешен контрол на Европейската комисия](#), органите на ЕС следва редовно да актуализират и тестват своя план за непрекъснатост на дейността (ПНД) и свързания с него план за възстановяване след бедствия (ПВБ), за да се вземат предвид организационните промени и нововъзникналите рискове в оперативната среда. Съвместно предприятие „Чисто въздухоплаване“ и другите съвместни предприятия, разположени в същата сграда в Брюксел, са приели общ план за непрекъснатост на

²¹ Консолидиран годишен отчет за дейността на СП „Чисто въздухоплаване“ за 2023 г., глава 4.1.1.

²² При плащанията на безвъзмездна финансова помощ, тествани при бенефициентите, прагът за оповестяване на количествено измерими грешки е 1 % от одитираните разходи.

Съвместно предприятие „Чисто въздухоплаване“

дейността и общ план за възстановяване след бедствия през 2018 г. Последната актуализация от участващите съвместни предприятия на общия план за непрекъснатост на дейността е направена през февруари 2020 г., а на общия план за възстановяване след бедствия — през януари 2019 г. В резултат на това понастоящем тези планове не отчитат настъпилите оттогава насам съществени промени в оперативната среда на съвместните предприятия, като например новото ръководство, отговарящо за плана за непрекъснатост на дейността, промените в оперативните ИТ системи, увеличаването на работата от разстояние сред служителите, както и новите киберзаплахи.

Проследяване на изпълнението във връзка с констатации и оценки от предходни години

3.3.21. В *приложението* са представени корективните действия, предприети в отговор на констатациите и оценките на ЕСП от предходни години.

Съвместно предприятие „Чисто въздухоплаване“

Приложение

Номер	Година на изразяване на констатацията на ЕСП	Констатация на ЕСП (обобщение)	Предприети корективни действия и други свързани развития (обобщение)	Статус на констатацията на ЕСП
1	2020	Съвместното предприятие е увеличило значително използването на служители, наети чрез агенции за временна заетост. Тази практика създава de-facto постоянни длъжности, надхвърлящи предвиденото в щатните разписания. Това показва, че броят на щатните служители на съвместното предприятие не е достатъчен за изпълнението на неговата програма за научни изследвания и иновации и свързаните с нея работни планове. Тази ситуация също така поражда значителни рискове за съвместното предприятие, свързани със запазването на ключови компетентности, създаването на неясни канали за отчетност и по-ниската ефективност на персонала, които биха могли да се отразят отрицателно на цялостните му резултати.	През 2023 г. съвместното предприятие е продължило да използва значителен брой срочно наети служители, като обяснява, че това се дължи на ограниченията в щатното разписание на персонала и на извънредното работно натоварване поради едновременното изпълнение на програмите „Хоризонт 2020“ и „Хоризонт Европа“.	Неприключена
2	2022	В годишните отчети на СП за 2022 г. не е оповестена важна информация за вноските на членовете на програмно равнище, която е от съществено значение за добрата комуникация относно постиженията на СП в края на годината. По-специално, съвместното предприятие не е извършило сравнение на вноските, получени от всяка	Подробна информация относно различните видове вноски на членовете е представена на програмно ниво в годишните отчети на съвместното предприятие за 2023 г. Тази	Приключена

Съвместно предприятие „Чисто въздухоплаване“

Номер	Година на изразяване на констатацията на ЕСП	Констатация на ЕСП (обобщение)	Предприети корективни действия и други свързани развития (обобщение)	Статус на констатацията на ЕСП
		категория членове до края на годината по всяка програма, със законоустановените целеви нива за вноските, определени за съответната програма.	информация позволява да се направи сравнение и между действително постигнатите и законоустановените целеви нива.	
3	2022	Изпълнението на бюджетните кредити за плащания на оперативни разходи, свързани с дейностите по програма „Хоризонт 2020“, е 78 % (2021 г. — 83 %). За значителен брой текущи проекти по „Хоризонт 2020“ техническите дейности са забавени или е трябвало да бъдат намалени поради COVID-19. Ето защо тези проекти е трябвало да бъдат изменени или удължени, а окончателните плащания — отложени за 2023 г.	Нивото на изпълнение на бюджетните кредити за плащания на оперативни разходи за 2023 г., свързани с дейности по „Хоризонт 2020“ и „Хоризонт Европа“, е спаднало до 51 % (вж. точка 3.3.17).	Неприключена
4	2022	В края на 2022 г. изпълнението на бюджета за плащания на административни разходи на съвместното предприятие (по дял 2) е ниско — 54 %. Според доклада на съвместното предприятие за бюджетното и финансовото управление това се дължи главно на предоставянето на ИТ и комуникационни услуги през последното тримесечие на 2022 г., които е следвало да бъдат платени през 2023 г., както и на намалените разходи за услугите, предоставяни от Комисията.	В края на 2023 г. равнището на изпълнение на бюджета за разходи за инфраструктура (по дял 2) остава ниско — 60 % (вж. точка 3.3.16).	Неприключена

Отговор на съвместното предприятие

3.3.16. Съвместното предприятие „Чисто въздухоплаване“ приема констатацията на ЕСП. Съвместното предприятие „Чисто въздухоплаване“ обаче желае да уточни, че ниското изпълнение на бюджета за инфраструктурни разходи (дял 2) представлява само 0,4 % от целия му бюджет за плащания за 2023 г.

3.3.17 Съвместното предприятие „Чисто въздухоплаване“ управлява технически сложни проекти, върху които влияят и събития отвъд контрола на съвместното предприятие. Поради това съвместното предприятие „Чисто въздухоплаване“ се възползва от гъвкавостта, предоставена от финансовия му регламент по отношение на изпълнението на финансирането през целия програмен период, а именно, че след като получи парични вноски от ЕС, може да ги използва през следващите три бюджетни години.

Съвместното предприятие „Чисто въздухоплаване“ използва финансовите служби на Европейската комисия в качеството на виртуална банкова сметка и за вътрешни трансакции, с което се намаляват рисковете, свързани с големия размер на натрупаните парични средства. В заключение, съвместното предприятие актуализира нуждите си от парични средства за плащания за 2024 г. и вече съкрати искането си за финансови вноски от ЕС за 2024 г.

3.3.19 Съвместното предприятие „Чисто въздухоплаване“ приема констатацията на ЕСП. Съвместното предприятие „Чисто въздухоплаване“ изтъква, че е изпълнило няколко предварителни действия, насочени към намаляване на подобни грешки чрез повишаване на осведомеността сред бенефициерите и служителите на съвместното предприятие, отговарящи за оползотворяването на безвъзмездните средства.

3.3.20 Заедно с други съвместни предприятия, съвместното предприятие „Чисто въздухоплаване“ е въвело договорености за бекофис в областта на информационните и комуникационните технологии в съответствие с член 13 от Единния основен акт.

Тези договорености обхващат управлението на ИКТ между съвместните предприятия, управлението на съвместно използваната ИКТ инфраструктура, управлението на ИКТ инструментите и услугите, както и управлението на сигурността и съответствието (включително киберсигурността).

В общия годишен работен план на съвместното предприятие „Чисто въздухоплаване“ за 2024 г. (приет на 15 декември 2023 г.) се включва, наред с другото, специфично действие за преглед и актуализация на плана за непрекъснатост на дейността / плана за възстановяване след бедствие за 2024 г.

Съвместно предприятие „Инициатива за иновативно здравеопазване“ (INI)

3.4. Съвместно предприятие „Инициатива за иновативно здравеопазване“ (INI)

Въведение

3.4.1. Съвместно предприятие „Инициатива за иновативно здравеопазване“ (INI) със седалище в Брюксел е създадено през ноември 2021 г. в рамките на програма „Хоризонт Европа“ за периода до 31 декември 2031 г.²³ Съвместно предприятие INI заменя Съвместно предприятие „Инициатива за иновативни лекарства“, създадено през декември 2007 г. по Седма рамкова програма за научни изследвания (7РП) за период от десет години²⁴ (IMI 1) и с удължен срок на дейност през май 2014 г. по програма „Хоризонт 2020“²⁵ (IMI 2).

3.4.2. Съвместно предприятие INI е публично-частно партньорство с насоченост към интердисциплинарни, устойчиви и ориентирани към пациентите научни изследвания и иновации в областта на здравеопазването. Неговите членове са ЕС, представляван от Комисията, и европейските браншови сдружения.

---

²³ Регламент (ЕС) 2021/2085 на Съвета за създаване на съвместните предприятия в рамките на програма „Хоризонт Европа“.

²⁴ Регламент (ЕО) № 73/2008 на Съвета за създаване на съвместно предприятие за изпълнение на Съвместната технологична инициатива за иновативни лекарства.

²⁵ Регламент (ЕС) № 557/2014 на Съвета за създаване на съвместно предприятие „Инициатива за иновативни лекарства 2“.

Съвместно предприятие „Инициатива за иновативно здравеопазване“ (ИИ)

3.4.3. В *таблица 3.4.1* са представени основни данни за съвместното предприятие.

Таблица 3.4.1 — Основни данни за съвместното предприятие

	2023 г.	2022 г.	Изменение
Наличен бюджет за извършване на плащания (в млн. евро) ⁽¹⁾	225,9	174,8	29 %
Наличен бюджет за поемане на задължения (в млн. евро) ⁽¹⁾	223,2	272,4	-18 %
Общ брой служители към 31 декември ⁽²⁾	44	49	-10 %

(1) В наличния бюджет се включват неусвоените бюджетни кредити от предходни години, които съвместното предприятие е заложило отново в бюджета за текущата година, целевите приходи и преразпределените бюджетни кредити за следващата година.

(2) Персоналът включва длъжностни лица, срочно и договорно наети служители и командировани национални експерти

Източник: Данни, предоставени от съвместното предприятие.

3.4.4. Промените в размера на бюджета на СП, които са показани в *таблица 3.4.1*, зависят главно от етапа на изпълнение на многогодишните програми за научни изследвания и иновации. Увеличението на бюджета за плащания за 2023 г. покрива междинни плащания, свързани с текущи проекти по Седма рамкова програма и програма „Хоризонт 2020“, както и значителни по размер авансови плащания, свързани със споразумения за безвъзмездна финансова помощ и договори, които СП е планирало да подпише до края на 2023 г. по програма „Хоризонт Европа“.

Информация в подкрепа на Декларациите за достоверност

3.4.5. В раздел *3.1* са описани одитният подход и основанието за изразяване на становището на ЕСП, отговорностите на ръководството на Съвместно предприятие „Инициатива за иновативно здравеопазване“, и на лицата, натоварени с общо управление, и отговорностите на одитора за извършване на одит на отчетите и на операциите, свързани с тях. Подписът на страница *184* представлява неразделна част от становището.

Съвместно предприятие „Инициатива за иновативно здравеопазване“ (ИИ)

Декларация за достоверност, предоставена от Европейската сметна палата на Европейския парламент и на Съвета — доклад на независимия одитор

Становище

3.4.6. Европейската сметна палата извърши одит на:

- а) отчетите на Съвместно предприятие „Инициатива за иновативно здравеопазване“, които се състоят от финансови отчети²⁶ и отчети за изпълнението на бюджета²⁷ за финансовата година, приключила на 31 декември 2023 година, и
- б) законосъобразността и редовността на операциите, свързани с тези отчети, съгласно член 287 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС).

Надеждност на отчетите

Становище относно надеждността на отчетите

3.4.7. Европейската сметна палата счита, че отчетите на Съвместно предприятие „Инициатива за иновативно здравеопазване“ за годината, приключила на 31 декември 2023 г., дават вярна представа във всички съществени аспекти за неговото финансово състояние към 31 декември 2023 г., както и за резултатите от неговата дейност, паричните потоци и промените в нетните активи за приключилата на тази дата финансова година, в съответствие с разпоредбите на неговия Финансов регламент и счетоводните правила, приети от отговорния счетоводител на Комисията. Тези правила се основават на международно признатите счетоводни стандарти за публичния сектор.

²⁶ Финансовите отчети включват счетоводен баланс, отчет за финансовия резултат, отчет за паричните потоци, отчет за промените в нетните активи, обобщение на основните счетоводни политики и друга разяснителна информация.

²⁷ Отчетите за изпълнението на бюджета се състоят от отчети, в които са обобщени всички бюджетни операции, и разяснителна информация.

Съвместно предприятие „Инициатива за иновативно здравеопазване“ (ИИ)

Законосъобразност и редовност на операциите, свързани с отчетите

Приходи

Становище относно законосъобразността и редовността на приходите, свързани с отчетите

3.4.8. Европейската сметна палата счита, че свързаните с отчетите приходи на Съвместно предприятие „Инициатива за иновативно здравеопазване“ за годината, приключила на 31 декември 2023 г., са законосъобразни и редовни във всички съществени аспекти.

Плащания

Становище относно законосъобразността и редовността на плащанията, свързани с отчетите

3.4.9. Европейската сметна палата счита, че свързаните с отчетите плащания на Съвместно предприятие „Инициатива за иновативно здравеопазване“ за годината, приключила на 31 декември 2023 г., са законосъобразни и редовни във всички съществени аспекти.

3.4.10. Изложените по-долу констатации и оценки не са в противоречие с изразеното от Европейската сметна палата становище.

Констатации и оценки относно бюджетното управление

Изпълнение на Седма рамкова програма за научни изследвания и технологично развитие (7РП)

В края на 2023 г. съвместното предприятие все още не е приключило изпълнението на 7РП

3.4.11. В [таблица 3.4.2](#) е представен общ преглед на целевите нива за вноските на членовете на съвместното предприятие за Седма рамкова програма спрямо нивото на вноските (парични и непарични), признати в годишните отчети на съвместното предприятие за валидирани и докладвани в края на 2023 г.

Съвместно предприятие „Инициатива за иновативно здравеопазване“ (ИИ)

Таблица 3.4.2 — Вноски на членовете на съвместното предприятие за 7РП (в млн. евро)

Членове	Вноски на членовете (съгласно учредителния регламент)				Вноски на членовете (към 31.12.2023 г.)				
	Оперативни дейности	Административни разходи	Допълнителни дейности ⁽¹⁾	Общо	Парични вноски	Валидирани непарични вноски	Невалидирани, но докладвани непарични вноски	Непарични вноски за допълнителни дейности	Общо
ЕС (ГД „Научни изследвания и иновации“)	966,0	34,0	Не е приложимо	1 000,0	938,4	Не е приложимо	Не е приложимо	Не е приложимо	938,4
Членове от частния сектор	966,0	34,0	Не е приложимо	1 000,0	21,9	816,3	30,3	Не е приложимо	868,5
Общо	1 932,0	68,0	Не е приложимо	2 000,0	960,3	816,3	30,3	Не е приложимо	1 806,9

(1) Допълнителните дейности са извън обхвата на одита на ЕСП.

Източник: ЕСП въз основа на данни от СП и неговия учредителен регламент.

3.4.12. В края на 2023 г. правните задължения на ЕС и членовете от частния сектор за оперативните дейности на съвместното предприятие са достигнали около 97 % и 95 % от съответните целеви нива за вноските за Седма рамкова програма. През 2024 г. — 11 години след края на програмата, Съвместно предприятие „Инициатива за иновативно здравеопазване“ е планирало да приключи последния незавършен проект по 7РП през октомври 2024 г., с което ще приключи и програмата.

Изпълнение на програмата „Хоризонт 2020“

3.4.13. В [таблица 3.4.3](#) е представен общ преглед на целевите нива за вноските на членовете на съвместното предприятие за програмата „Хоризонт 2020“ спрямо вноските (парични и непарични), признати за валидирани и докладвани в края на 2023 г.

Таблица 3.4.3 — Вноски на членовете на съвместното предприятие за програмата „Хоризонт 2020“ (в млн. евро)

Членове	Вноски на членовете (съгласно учредителния регламент)				Вноски на членовете (към 31.12.2023 г.)				
	Оперативни дейности	Административни разходи	Допълнителни дейности ⁽¹⁾	Общо	Парични вноски	Валидирани непарични вноски	Невалидирани, но докладвани непарични вноски	Непарични вноски за допълнителни дейности	Общо
ЕС (ГД „Научни изследвания и иновации“)	1 595,4	42,6	Не е приложимо	1 638,0	1 125,0	Не е приложимо	Не е приложимо	Не е приложимо	1 125,0
ЕФФИА и асоциирани партньори	1 595,4	42,6	Не е приложимо	1 638,0	39,3	1 072,3	182,3	Не е приложимо	1 293,9
Общо	3 190,8	85,2	Не е приложимо	3 276,0	1 164,3	1 072,3	182,3	Не е приложимо	2 418,9

(1) Допълнителните дейности са извън обхвата на одита на ЕСП.

Източник: ЕСП въз основа на данни от СП и неговия учредителен регламент.

Съвместно предприятие „Инициатива за иновативно здравеопазване“ (INI)

Правните задължения на членовете са достигнали 91 % и 94 % от съответните целеви нива за вноските

3.4.14. За да се придобие ясна представа за постиженията на съвместното предприятие във връзка с програма „Хоризонт 2020“, следва да се вземе предвид и настоящото ниво на оперативните задължения на неговите членове по отношение на сключените споразумения за безвъзмездна финансова помощ. В края на 2022 г. поетите задължения от ЕС и членовете от частния сектор са достигнали 91 % и 94,4 % от съответните целеви нива за вноски. В края на 2023 г. съвместното предприятие все още трябва да изплати в следващите години приблизително 356,5 млн. евро (или 24,6 %) по незавършени проекти и да валидира непарични вноски в размер на 182,3 млн. евро.

Изпълнение на програма „Хоризонт Европа“

3.4.15. В *таблица 3.4.4* е представен общ преглед на целевите нива за вноските на членовете на съвместното предприятие за програма „Хоризонт Европа“ спрямо вноските (парични и непарични), признати за валидирани и докладвани в годишните отчети на съвместното предприятие в края на 2023 г.

Таблица 3.4.4 — Вноски на членовете на съвместното предприятие за програма „Хоризонт Европа“ (в млн. евро)

Членове	Вноски на членовете (съгласно учредителния регламент)			Вноски на членовете (към 31.12.2023 г.)				
	Оперативни дейности	Административни разходи	Общо	Валидирани парични вноски	Невалидирани парични вноски	Валидирани непарични вноски ⁽¹⁾	Докладвани невалидирани непарични вноски ⁽¹⁾	Общо
ЕС (ГД „Научни изследвания и иновации“)	1 169,8	30,2	1 200,0	72,9	9,9	Не е приложимо	Не е приложимо	82,8
Членове от частния сектор и партньори, участващи с вноски	1 169,8	30,2	1 200,0	2,7	Не е приложимо	0,1	14,4	17,2
Общо	2 339,6	60,4	2 400,0	75,6	9,9	0,1	14,4	100,0

(1) Включват непарични вноски за оперативни дейности (НВОД) и непарични вноски за допълнителни дейности (НВДД).

На равнището на съвместното предприятие НВДД не може да надвишават 40 % от общия размер на непаричните вноски на членовете от частния сектор.

Източник: ЕСП въз основа на данни от СП и неговия учредителен регламент.

3.4.16. В края на 2023 г. съвместното предприятие е поело задължения за 382,2 млн. евро, а неговите членове от частния сектор и партньорите, участващи във финансирането — 216 млн. евро, по сключени споразумения за безвъзмездна финансова помощ по програма „Хоризонт Европа“. Валидираните парични вноски от ЕС за съвместното предприятие в размер на 72,9 млн. евро се отнасят главно до плащания на авансово финансиране.

Съвместно предприятие „Инициатива за иновативно здравеопазване“ (ИНИ)

Ниско равнище на изпълнение на бюджета за разходи за инфраструктура за 2023 г. (по дял 2)

3.4.17. В края на 2023 г. равнището на изпълнение на бюджета за поемане на задължения и за извършване на плащания на разходи за инфраструктура (по дял 2) е ниско — съответно 69 % и 67 %. Според съвместното предприятие неговите разходи за комуникация и прояви са намалели значително през 2023 г. поради увеличеното използване на онлайн срещи и събития.

Констатации и оценки по отношение на системите за управление и контрол

3.4.18. По отношение на разходите по 7РП съвместното предприятие е извършвало последващи одити до края на 2023 г. Въз основа на тези одити то е публикувало като окончателни стойности за разходите по 7РП 2,1 % представителен процент грешки и 0,8 % процент остатъчни грешки. За последващите одити на разходите по програмите „Хоризонт 2020“ и „Хоризонт Европа“ отговаря Общата служба за одит (ОСО) на ГД „Научни изследвания и иновации“ на Комисията. За разходите по „Хоризонт 2020“ (уравнителни и окончателни плащания) съвместното предприятие е докладвало представителен процент грешки 2,6 % и процент остатъчни грешки 1,6 %²⁸. За програма „Хоризонт Европа“ ОСО е започнала да прилага за съвместните предприятия основан на риска подход за последващ одит, в резултат на което вече не се изчисляват специфични за тези предприятия представителни проценти грешки. Първите основани на риска последващи одити все още не са извършени, тъй като първите междинни плащания се очаква да бъдат направени едва през 2024 г.

3.4.19. За да направи оценка на контрола на оперативните плащания от страна на съвместното предприятие, ЕСП извърши одит на произволна извадка от плащания по „Хоризонт 2020“, направени през 2023 г. на ниво крайни бенефициенти²⁹. За един случай ЕСП установи и остойности сериозна грешка, произтичаща от недопустими разходи за персонал, дължащи се на прилагането на неправилен метод на изчисление. ЕСП установи също, че са заявени разходи за персонал за служители, които са работили единствено по други проекти.

---

²⁸ Консолидиран годишен отчет за дейността на СП „Инициатива за иновативно здравеопазване“ за 2023 г., глава 4.1.

²⁹ При плащанията на безвъзмездна финансова помощ, тествани при бенефициентите, прагът за оповестяване на количествено измерими грешки е 1 % от одитираните разходи.

Съвместно предприятие „Инициатива за иновативно здравеопазване“ (INI)

Слабости в разработването и оценката на процедура за възлагане на голяма обществена поръчка

3.4.20. За една процедура за възлагане на обществена поръчка през 2023 г. за аналитични услуги на стойност около 0,5 млн. евро вътрешният контрол на съвместното предприятие не е установил слабости в начина, по който е разработена тръжната процедура, нито в процеса на оценка на финансовите предложения, която е можела да наруши конкуренцията. Ако не бъдат отстранени при провеждането на процедури за обществени поръчки в бъдеще, тези слабости могат да доведат до нередовни договори и плащания.

Неактуален план за непрекъснатост на дейността и план за възстановяване след бедствия

3.4.21. Съгласно рамката за вътрешен контрол на съвместното предприятие, която се основава на [принципите за вътрешен контрол на Европейската комисия](#), органите на ЕС следва редовно да актуализират и тестват своя план за непрекъснатост на дейността (ПНД) и свързания с него план за възстановяване след бедствия (ПВБ), за да се вземат предвид организационните промени и нововъзникналите рискове в оперативната среда. Съвместно предприятие „Инициатива за иновативно здравеопазване“ и другите съвместни предприятия, разположени в същата сграда в Брюксел, са приели общ план за непрекъснатост на дейността и общ план за възстановяване след бедствия през 2018 г. Последната актуализация от участващите съвместни предприятия на общия план за непрекъснатост на дейността е направена през февруари 2020 г., а на общия план за възстановяване след бедствия — през януари 2019 г. В резултат на това понастоящем тези планове не отчитат настъпилите оттогава насам съществени промени в оперативната среда на съвместните предприятия, като например новото ръководство, отговарящо за плана за непрекъснатост на дейността, промените в оперативните ИТ системи, увеличаването на работата от разстояние сред служителите, както и новите киберзаплахи.

Проследяване на изпълнението във връзка с констатации и оценки от предходни години

3.4.22. В [приложението](#) са представени корективните действия, предприети в отговор на констатациите и оценките на ЕСП от предходни години.

Съвместно предприятие „Инициатива за иновативно здравеопазване“ (ИИ)

Приложение

Номер	Година на изразяване на констатацията на ЕСП	Констатация на ЕСП (обобщение)	Предприети корективни действия и други свързани развития (обобщение)	Статус на констатацията на ЕСП
1	2022	<p>В годишните отчети на СП за 2022 г. не е оповестена важна информация за вноските на членовете на програмно равнище, която е от съществено значение за добрата комуникация относно постиженията на СП в края на годината. По-специално, съвместното предприятие не е извършило сравнение на вноските, получени от всяка категория членове до края на годината по всяка програма, със законоустановените целеви нива за вноските, определени за съответната програма.</p>	<p>Подробна информация относно различните видове вноски на членовете е представена на програмно ниво в годишните отчети на съвместното предприятие за 2023 г. Тази информация позволява да се направи сравнение и между действително постигнатите и законоустановените целеви нива.</p>	Приключена

Отговор на съвместното предприятие

3.4.14. Ситуацията се дължи главно на факта, че при поканите за представяне на предложения за 2019 г. не бяха използвани около 139 млн. евро от планираното финансиране от ЕС. Бюджетните средства от ЕС бяха съответно намалени с решение на управителния съвет на съвместното предприятие.

Що се отнася до програмата „ИИЛ 2“ като цяло, високото равнище на правни задължения на членовете от частния сектор във връзка с дейностите на съвместното предприятие по „Хоризонт 2020“ надвишава поетите от ЕС ангажименти. В края на 2023 г. все още се изпълняваха 59 проекта по „Хоризонт 2020“. Поради това СП „ИИЗ“ очаква да постигне целите на програмата, определени в Регламент (ЕС) № 557/2014 на Съвета, и ще продължи изпълнението на програмата „Хоризонт 2020“ до 2028 г.—2029 г.

3.4.17. Неусвоената сума от бюджетни кредити за плащания по бюджета за разходи за инфраструктура (дял 2) в края на 2023 г. беше около 1 млн. евро (или 0,5 % от общия бюджет за плащания на СП за 2023 г.).

3.4.20. СП „ИИЗ“ приема много сериозно констатациите на Сметната палата и предприема действия за отстраняване на установените недостатъци, които се дължат главно на липсата на ресурси и специфични компетентности, както и на ограниченото време.

Междувременно СП „ИИЗ“ е приложило следните коригиращи мерки:

- преглед на вътрешния процес и работните процеси, гарантиращи собствеността върху тях, както и „принципа на четирите очи“ за укрепване на процедурата на проверка на документацията за обществената поръчка;
- задължителни, редовни обучения за всички членове на персонала, участващи в задачи, свързани с възлагането на обществени поръчки;
- още по-широко използване на междуинституционални рамкови договори.

СП „ИИЗ“ ще започне да използва инструмента за управление на обществените поръчки (РРМТ) до края на 2024 г. Очаква се инструментът да хармонизира допълнително работните процеси, да отстрани процедурните недостатъци и да гарантира спазването на разделението на задълженията и „принципа на четирите очи“.

3.4.21. СП „ИИЗ“, заедно с други съвместни предприятия, е въвело договорености за бекофис за информационните и комуникационните технологии в съответствие с член 13 от Единния основен акт. Тези договорености обхващат съвместно управление на ИКТ, управление на споделена ИКТ инфраструктура и управление на ИКТ инструменти и

Съвместно предприятие „Инициатива за иновативно здравеопазване“ (ИИ)

услуги, както и управление на сигурността и съответствието (включително киберсигурността).

Общият годишен работен план на групата за 2024 г. беше приет на 15 декември 2023 г. и включва конкретно действие за преглед и актуализиране на плана за непрекъсваемост на дейността/плана за възстановяване след бедствия през 2024 г. СП „ИИЗ“ ръководи изпълнението на тази дейност и през юли 2024 г. представи проект на тези планове за консултация между съвместните предприятия и за последващо приемане.

3.5. Съвместно предприятие „Чист водород“ (Clean H2)

Въведение

3.5.1. Съвместно предприятие „Чист водород“ (Clean H2) със седалище в Брюксел е създадено през ноември 2021 г. в рамките на програма „Хоризонт Европа“ за периода до 31 декември 2031 г.³⁰ Съвместно предприятие „Чист водород“ заменя Съвместна технологична инициатива за горивни клетки и водород, създадена през май 2008 г. по Седма рамкова програма за научни изследвания (7РП) за периода до 31 декември 2017 г.³¹ („Горивни клетки и водород 1“) и с удължен срок на дейност през май 2014 г. по програма „Хоризонт 2020“³² („Горивни клетки и водород 2“).

3.5.2. Съвместно предприятие „Чист водород“ е публично-частно партньорство в областта на научните изследвания и иновациите в технологиите за водород и горивни клетки. Неговите членове са ЕС, представляван от Европейската комисия, отрасловото сдружение („Водородна Европа“) и научноизследователската група (Научни изследвания „Водородна Европа“).

3.5.3. В [таблица 3.5.1](#) са представени основни данни за съвместното предприятие.

Таблица 3.5.1 — Основни данни за съвместното предприятие

	2023 г.	2022 г.	Изменение
Наличен бюджет за извършване на плащания (в млн. евро) ⁽¹⁾	327,8	118,3	177 %
Наличен бюджет за поемане на задължения (в млн. евро) ⁽¹⁾	268,9	314,3	-14 %
Общ брой служители към 31 декември ⁽²⁾	28	29	-3 %

(1) В наличния бюджет се включват неусвоените бюджетни кредити от предходни години, които съвместното предприятие е заложило отново в бюджета за текущата година, целевите приходи и преразпределените бюджетни кредити за следващата година.

(2) Персоналът включва длъжностни лица, срочно и договорно наети служители и командировани национални експерти

Източник: Данни, предоставени от съвместното предприятие.

³⁰ Регламент (ЕС) 2021/2085 на Съвета за създаване на съвместните предприятия в рамките на програма „Хоризонт Европа“.

³¹ Регламент (ЕС) № 521/2008 на Съвета за създаване на съвместно предприятие „Горивни клетки и водород“.

³² Регламент (ЕС) № 559/2014 на Съвета за създаване на съвместно предприятие „Горивни клетки и водород 2“.

Съвместно предприятие „Чист водород“ (Clean H2)

3.5.4. Промените в размера на бюджета на СП, които са показани в [таблица 3.5.1](#), зависят главно от етапа на изпълнение на многогодишните програми за научни изследвания и иновации. Значителното увеличение на бюджета за плащания за 2023 г., включващо допълнително 36 млн. евро от средствата по програма RePowerEU, е трябвало да покрие междинните плащания за текущи проекти по Седма рамкова програма и програма „Хоризонт 2020“, както и значителните по размер авансови плащания, свързани със споразумения за безвъзмездна финансова помощ и договори, които СП е планирало да подпише до края на 2023 г. по програми „Хоризонт Европа“ и RePowerEU.

Информация в подкрепа на Декларациите за достоверност

3.5.5. В раздел [3.1](#) са описани одитният подход и основанието за изразяване на становището на ЕСП, отговорностите на ръководството на съвместно предприятие „Чист водород“ и на лицата, натоварени с общо управление, и отговорностите на одитора за извършване на одит на отчетите и на операциите, свързани с тях. Подписът на страница [184](#) представлява неразделна част от становището.

Декларация за достоверност, предоставена от Европейската сметна палата на Европейския парламент и на Съвета — доклад на независимия одитор

Становище

3.5.6. Европейската сметна палата извърши одит на:

- а) отчетите на Съвместно предприятие „Чист водород“, които се състоят от финансови отчети³³ и отчети за изпълнението на бюджета³⁴ за финансовата година, приключила на 31 декември 2023 година, и

³³ Финансовите отчети включват счетоводен баланс, отчет за финансовия резултат, отчет за паричните потоци, отчет за промените в нетните активи, обобщение на основните счетоводни политики и друга разяснителна информация.

³⁴ Отчетите за изпълнението на бюджета се състоят от отчети, в които са обобщени всички бюджетни операции, и разяснителна информация.

Съвместно предприятие „Чист водород“ (Clean H2)

- б) законосъобразността и редовността на операциите, свързани с тези отчети, съгласно член 287 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС).

Надеждност на отчетите

Становище относно надеждността на отчетите

3.5.7. Европейската сметна палата счита, че отчетите на Съвместно предприятие „Чист водород“ за годината, приключила на 31 декември 2023 г., дават вярна представа във всички съществени аспекти за неговото финансово състояние към 31 декември 2023 г., както и за резултатите от неговата дейност, паричните потоци и промените в нетните активи за приключилата на тази дата финансова година, в съответствие с разпоредбите на неговия Финансов регламент и счетоводните правила, приети от отговорния счетоводител на Комисията. Тези правила се основават на международно признатите счетоводни стандарти за публичния сектор.

Законосъобразност и редовност на операциите, свързани с отчетите

Приходи

Становище относно законосъобразността и редовността на приходите, свързани с отчетите

3.5.8. Европейската сметна палата счита, че свързаните с отчетите приходи на Съвместно предприятие „Чист водород“ за годината, приключила на 31 декември 2023 г., са законосъобразни и редовни във всички съществени аспекти.

Плащания

Становище относно законосъобразността и редовността на плащанията, свързани с отчетите

3.5.9. Европейската сметна палата счита, че свързаните с отчетите плащания на Съвместно предприятие „Чист водород“ за годината, приключила на 31 декември 2023 г., са законосъобразни и редовни във всички съществени аспекти.

Съвместно предприятие „Чист водород“ (Clean H2)

3.5.10. Изложените по-долу констатации и оценки не са в противоречие с изразеното от Европейската сметна палата становище.

Констатации и оценки относно бюджетното управление

Изпълнение на Седма рамкова програма за научни изследвания и технологично развитие (7РП)

Съвместното предприятие е приключило 7РП през 2023 г. малко под целевите стойности за вноските

3.5.11. В [таблица 3.5.2](#) е представен общ преглед на целевите нива за вноските на членовете на съвместното предприятие за 7РП спрямо нивото на вноските (парични и непарични), признати в годишните отчети на съвместното предприятие за валидирани и докладвани в края на 2023 г.

Таблица 3.5.2 — Вноски на членовете на съвместното предприятие за Седма рамкова програма (в млн. евро)

Членове	Вноски на членовете (съгласно учредителния регламент и правните решения)				Вноски на членовете (към 31.12.2023 г.)				
	Оперативни дейности	Административни разходи	Допълнителни дейности ⁽¹⁾	Общо	Парични вноски	Валидирани непарични вноски	Невалидирани, но докладвани непарични вноски	Непарични вноски за допълнителни дейности	Общо
ЕС (ГД „Научни изследвания и иновации“)	450,0	20,0	Не е приложимо	470,0	410,4	19,1	Не е приложимо	Не е приложимо	429,5
Членове от частния сектор	450,0	20,0	Не е приложимо	470,0	17,9	457,8	0,0	Не е приложимо	475,7
Общо	900,0	40,0	Не е приложимо	940,0	428,3	476,9	0,0	Не е приложимо	905,2

(1) Допълнителните дейности са извън обхвата на одита на ЕСП.

Източник: ЕСП въз основа на данни от СП и неговия учредителен регламент.

3.5.12. През 2023 г., 10 години след края на 7РП, съвместното предприятие е извършило окончателното плащане в размер на около 3 млн. евро и е валидирало всички непарични вноски, декларирани от членовете от частния сектор. Съвместното предприятие е приключило програмата, като е достигнало 96 % от законоустановените целеви нива за вноските на членовете за оперативни дейности.

Изпълнение на програма „Хоризонт 2020“

3.5.13. В [таблица 3.5.3](#) е представен общ преглед на целевите нива за вноските на членовете на съвместното предприятие за програма „Хоризонт 2020“ спрямо нивото на

Съвместно предприятие „Чист водород“ (Clean H2)

вноските (парични и непарични), признати в годишните отчети на съвместното предприятие за валидирани и докладвани в края на 2023 г.

Таблица 3.5.3 — Вноски на членовете на съвместното предприятие за програма „Хоризонт 2020“ (в млн. евро)

Членове	Вноски на членовете (съгласно учредителния регламент и правните решения)				Вноски на членовете (към 31.12.2023 г.)				
	Оперативни дейности	Административни разходи	Допълнителни дейности ⁽¹⁾	Общо	Парични вноски	Валидирани непарични вноски	Невалидирани, но докладвани непарични вноски	Непарични вноски за допълнителни дейности	Общо
ЕС (ГД „Научни изследвания и иновации“)	646,0	19,0	Не е приложимо	665,0	634,4	Не е приложимо	Не е приложимо	Не е приложимо	634,4
Членове от частния сектор	76,0	19,0	285,0	380,0	18,2	68,8	47,7	1 039,1	1 173,8
Общо	722,0	38,0	285,0	1 045,0	652,6	68,8	47,7	1 039,1	1 808,2

(1) Допълнителните дейности са извън обхвата на одита на ЕСП.

Източник: ЕСП въз основа на данни от СП и неговия учредителен регламент.

Правните задължения на членовете са достигнали техните целеви нива за вноски

3.5.14. За да се придобие ясна представа за постиженията на съвместното предприятие във връзка с програма „Хоризонт 2020“, следва да се вземе предвид и настоящото ниво на оперативните задължения на неговите членове във връзка със споразуменията за безвъзмездна финансова помощ и сключените договори. В края на 2022 г. задълженията на членовете за оперативните и допълнителните дейности на съвместното предприятие надвишават техните целеви нива за оперативните вноски. В края на 2023 г. съвместното предприятие все още трябва да изплати в следващите години приблизително 53 млн. евро (или 8 %) по незавършени проекти и неприключили договори и да валидира непарични вноски за оперативни дейности на предприятието в размер на 47,7 млн. евро.

Забавяне в изпълнението на бюджета за плащания на оперативни разходи за 2023 г. за дейностите по програма „Хоризонт 2020“

3.5.15. През 2023 г. съвместното предприятие не е получило нови бюджетни кредити за поемане на задължения за оперативни дейности, тъй като е било приключило последната си покана за представяне на предложения по програма „Хоризонт 2020“ през 2020 г. Изпълнението на бюджетните кредити за плащания на оперативни разходи е спаднало още повече и е достигнало 69 % (2022 г. — 81 %). Според съвместното предприятие това се дължи на факта, че бенефициентите на сложни иновационни действия, които изискват национално и регионално съфинансиране, са отложили или проектите, или финансовото им отчитане. В допълнение, съвместното предприятие докладва, че нарастващите цени и проблемите с веригата на доставки, възникнали в резултат на пандемията от COVID-19 и руската инвазия в Украйна, продължават да оказват отрицателно влияние върху бенефициентите през 2023 г. Поради тази причина

Съвместно предприятие „Чист водород“ (Clean H2)

срокът на няколко значими действия по програма „Хоризонт 2020“, свързани с иновации, е трябвало да бъде удължен, а плащанията — отложени за 2024 г.

Изпълнение на програма „Хоризонт Европа“, включително RePowerEU

3.5.16. В *таблица 3.5.4* е представен общ преглед на целевите нива за вноските на членовете на съвместното предприятие за програма „Хоризонт Европа“ спрямо нивото на вноските (парични и непарични), признати в годишните отчети на съвместното предприятие за валидирани и докладвани в края на 2023 г.

Таблица 3.5.4 — Вноски на членовете на съвместното предприятие за програма „Хоризонт Европа“, вкл. RePowerEU (в млн. евро)

Членове	Вноски на членовете (съгласно учредителния регламент)			Вноски на членовете (към 31.12.2023 г.)				
	Оперативни дейности	Административни разходи	Общо	Валидирани парични вноски	Невалидирани парични вноски	Валидирани непарични вноски ⁽¹⁾	Докладвани невалидирани непарични вноски ⁽¹⁾	Общо
ЕС (ГД „Научни изследвания и иновации“)	1 169,8	30,2	1 200,0	277,8	61,1	Не е приложимо	Не е приложимо	338,9
Членове от частния сектор	969,8	30,2	1 000,0	0,0	Не е приложимо	685,3	247,2	932,5
Общо	2 139,6	60,4	2 200,0	277,8	61,1	685,3	247,2	1 271,4

(1) Включват непарични вноски за оперативни дейности (НВОД) и непарични вноски за допълнителни дейности (НВДД).

Източник: ЕСП въз основа на данни от СП и неговия учредителен регламент.

Напредък в изпълнението на програми „Хоризонт Европа“, вкл. RePowerEU

3.5.17. В края на 2023 г. съвместното предприятие е поело задължения за 452 млн. евро по сключени споразумения за безвъзмездна финансова помощ и договори по програма „Хоризонт Европа“. Комисията е предоставила на съвместното предприятие допълнително 200 млн. евро от RePowerEU за програмата „Хоризонт Европа“ за удвояване на броя на „водородните долини“, които следва да бъдат използвани от съвместното предприятие в периода 2023—2025 г. Валидираните парични вноски от ЕС за съвместното предприятие в размер на 277,8 млн. евро се отнасят главно до плащания на авансово финансиране. В същото време членовете от частния сектор са докладвали непарични вноски в размер на около 932,5 млн. евро, от които около 685,3 млн. евро са свързани с валидирани непарични вноски за допълнителни дейности.

Съвместно предприятие „Чист водород“ (Clean H2)

Равнището на изпълнение на бюджета за разходи за инфраструктура за 2023 г. (по дял 2) все още е ниско

3.5.18. В края на 2023 г. изпълнението на бюджетните кредити за поемане на задължения и за плащания на административни разходи за инфраструктура (по дял 2), въпреки че се подобрява, остава ниско — съответно 71 % и 61 % (2022 г. — 62 % и 51 %). Според съвместното предприятие подписването на два важни рамкови договора е било спряно. Поради това съответните планирани конкретни договори не са могли да бъдат сключени и плащанията е трябвало да бъдат отложени за 2024 г.

Констатации и оценки по отношение на системите за управление и контрол

3.5.19. По отношение на разходите по 7РП съвместното предприятие е извършвало последващи одити до края на 2021 г. Съответно то е публикувало като окончателни стойности представителен процент грешки 2,0 % за разходите по 7РП и процент остатъчни грешки 1,1 %, получен в края на 2021 г. За последващите одити на разходите по програмите „Хоризонт 2020“ и „Хоризонт Европа“ отговаря Общата служба за одит (ОСО) на ГД „Научни изследвания и иновации“ на Комисията. За разходите по „Хоризонт 2020“ (уравнителни и окончателни плащания) съвместното предприятие е докладвало представителен процент грешки 2,8 % и процент остатъчни грешки 0,6 %³⁵. За програма „Хоризонт Европа“ ОСО е започнала да прилага за съвместните предприятия основан на риска подход за последващ одит, в резултат на което вече не се изчисляват специфични за тези предприятия представителни проценти грешки. Първите основани на риска последващи одити все още не са извършени, тъй като първите междинни плащания се очаква да бъдат направени едва през 2024 г.

3.5.20. За да направи оценка на контрола на оперативните плащания от страна на съвместното предприятие, ЕСП извърши одит на произволна извадка от плащания по „Хоризонт 2020“, направени през 2023 г. на ниво крайни бенефициенти³⁶. В един случай ЕСП установи и остойности сериозна грешка, произтичаща от неточно заявени разходи за подлежащ на приспадане данък върху добавената стойност.

---

³⁵ Консолидиран годишен отчет за дейността на СП „Чист водород“ за 2023 г., глава 4.1.

³⁶ По отношение на плащанията на безвъзмездна финансова помощ, тествани при бенефициентите, прагът за оповестяване на количествено измерими грешки е 1 % от одитираните разходи.

Съвместно предприятие „Чист водород“ (Clean H2)

Неактуален план за непрекъснатост на дейността и план за възстановяване след бедствия

3.5.21. Съгласно рамката за вътрешен контрол на съвместното предприятие, която се основава на [принципите за вътрешен контрол на Европейската комисия](#), органите на ЕС следва редовно да актуализират и тестват своя план за непрекъснатост на дейността (ПНД) и свързания с него план за възстановяване след бедствия (ПВБ), за да се вземат предвид организационните промени и нововъзникналите рискове в оперативната среда. СП „Чист водород“ и другите съвместни предприятия, разположени в същата сграда в Брюксел, са приели общ план за непрекъснатост на дейността и общ план за възстановяване след бедствия през 2018 г. Последната актуализация от участващите съвместни предприятия на общия план за непрекъснатост на дейността е направена през февруари 2020 г., а на общия план за възстановяване след бедствия — през януари 2019 г. В резултат на това понастоящем тези планове не отчитат настъпилите оттогава насам съществени промени в оперативната среда на съвместните предприятия, като например новото ръководство, отговарящо за плана за непрекъснатост на дейността, промените в оперативните ИТ системи, увеличаването на работата от разстояние сред служителите, както и новите киберзаплахи.

Липса на политика за вътрешен контрол по отношение на чувствителните функции

3.5.22. Чувствителните функции, както потенциални, така и действителни, следва да бъдат определени и управлявани в контекста на рамката за вътрешен контрол на съвместното предприятие, която [се основава на принципите за вътрешен контрол на Европейската комисия](#). В края на 2023 г. съвместното предприятие все още не е въвело политика за управление на чувствителните функции с цел да наблюдава спазването на свързания с тях вътрешен контрол. Тази политика осигурява необходимия вътрешен контрол, който позволява на съвместното предприятие да идентифицира чувствителни функции, да ги актуализира и да определи подходящи мерки за контрол с цел предотвратяване или смекчаване на рисковете от неуместни или измамни действия, като например измамно докладване, загуба на активи, разкриване на чувствителна информация и корупция.

Проследяване на изпълнението във връзка с констатации и оценки от предходни години

3.5.23. В [приложението](#) са представени корективните действия, предприети в отговор на констатациите и оценките на ЕСП от предходни години.

Съвместно предприятие „Чист водород“ (Clean H2)

Приложение

Номер	Година на изразяване на констатацията на ЕСП	Констатация на ЕСП (обобщение)	Предприети корективни действия и други свързани развития (обобщение)	Статус на констатацията на ЕСП
1	2022	В годишните отчети на СП за 2022 г. не е оповестена важна информация за вноските на членовете на програмно равнище, която е от съществено значение за добрата комуникация относно постиженията на СП в края на годината. По-специално, съвместното предприятие не е извършило сравнение на вноските, получени от всяка категория членове до края на годината по всяка програма, със законоустановените целеви нива за вноските, определени за съответната програма.	Подробна информация относно различните видове вноски на членовете е представена на програмно ниво в годишните отчети на съвместното предприятие за 2023 г. Тази информация позволява да се направи сравнение и между действително постигнатите и законоустановените целеви нива.	Приключена
2	2022	Изпълнението на бюджетните кредити за плащания на оперативни разходи по програма „Хоризонт 2020“ е 81 % (2021 г. — 88 %), което, според съвместното предприятие, се дължи на проблеми на бенефициентите с нарастващите цени и доставките, възникнали поради пандемията от COVID-19 и руската инвазия в Украйна. По тази причина срокът на по-голямата част от проектите по програма „Хоризонт 2020“ е трябвало да бъде удължен, а окончателните плащания — отложени за 2023 г.	Изпълнението на бюджетните кредити за плащания на оперативни разходи по програма „Хоризонт 2020“ е спаднало още повече и е достигнало 69 %, главно в резултат на външни фактори извън контрола на съвместното предприятие (вж. точка 3.5.15).	Неприключена

Съвместно предприятие „Чист водород“ (Clean H2)

Номер	Година на изразяване на констатацията на ЕСП	Констатация на ЕСП (обобщение)	Предприети корективни действия и други свързани развития (обобщение)	Статус на констатацията на ЕСП
3	2022	В края на 2022 г. равнището на изпълнение на бюджета за административни разходи (по дял 2) е ниско — 62 % за бюджетните кредити за поемане на задължения и 51 % за бюджетните кредити за извършване на плащания.	Равнището на изпълнение на бюджета за разходи за инфраструктура през 2023 г. остава ниско — 71 % за бюджетните кредити за поемане на задължения и 61 % за бюджетните кредити за извършване на плащания (вж. точка 3.5.18).	Неприключена
4	2022	Съгласно Правилника за длъжностните лица ³⁷ и насоките на съвместното предприятие комитетът по персонала следва да определи поне един член в комисията за подбор за външни процедури за набиране на персонал. ЕСП установи, че комисията за подбор при проверената процедура за набиране на персонал не е включила член, посочен от комитета по персонала.	Съвместното предприятие е създадо свой комитет по персонала през 2023 г.	Приключена

³⁷ Член 9 в комбинация с член 1а.

Отговор на съвместното предприятие

3.5.12. Съвместното предприятие „Чист водород“ се съгласява, че е прекратило програма 7РП при 96 % от общите цели за законоустановените вноски на членовете за оперативни дейности. Трябва обаче да се отбележи, че частноправните членове са достигнали 101,2 % от своите цели за вноски.

3.5.18. В края на 2023 г. неусвоената сума от бюджетни кредити за плащания по бюджета за разходи за инфраструктура (дял 2) беше около 1,3 млн. евро (или 0,4 % от общия бюджет за плащания на съвместното предприятие за 2023 г.).

3.5.20. Грешката, установена при едно произволно подбрано и одитирано плащане по програма „Хоризонт 2020“, възлиза на 203 000 EUR (или 0,2 % от общия размер на извършените плащания по „Хоризонт 2020“ на съвместното предприятие) и се дължи на недопустим данък върху добавената стойност (ДДС).

3.5.21. Съвместното предприятие „Чист водород“ заедно с други съвместни предприятия въведе договорености за бекофис в областта на информационните и комуникационните технологии в съответствие с член 13 от Единния основен акт. Тези договорености обхващат съвместното управление на ИКТ, управлението на споделена инфраструктура за ИКТ, управлението на инструменти и услуги за ИКТ, както и управлението на сигурността и съответствието (включително киберсигурността). Общият годишен работен план за 2024 г. (приет на 15 декември 2023 г.) включва, наред с другото, специфично действие за преглед и актуализация на ПНД/ПВБ през 2024 г. Съвместното предприятие „Инициатива за иновативно здравеопазване“ ръководи изпълнението на това действие и възнамерява да представи през юли 2024 г. проект на тези планове за консултация между съвместните предприятия и последващо приемане.

3.5.22. Понастоящем се прилагат мерки за вътрешен контрол за намаляване на рисковете, свързани с функциите от чувствително естество, например разделяне на задълженията в съответствие с принципа „четири очи“, подписани декларации за конфликт на интереси, подписани декларации за ангажираност и независимост, както и обучения по етика, защита на данните и управление на чувствителна информация. В бъдещата политика на Съвместното предприятие „Чист водород“ по отношение на функциите от чувствително естество ще се определят ролите и отговорностите, ще се изяснят определенията, ще се предоставят съответните принципи и методология, ще се направи опис на функциите от потенциално чувствително естество и ще се предприемат мерки за намаляването им.

3.6. Съвместно предприятие „Интегрални схеми“

Въведение

3.6.1. Съвместно предприятие „Интегрални схеми“ със седалище в Брюксел е създадено през септември 2023 г. в рамките на програмите „Хоризонт Европа“ и „Цифрова Европа“ за периода до 31 декември 2031 г. чрез изменение на Единния основен акт³⁸. То заменя Съвместно предприятие „Ключови цифрови технологии“ (Съвместно предприятие KDT), създадено през ноември 2021 г. в рамките на програма „Хоризонт Европа“³⁹.

3.6.2. СП „Интегрални схеми“ насърчава разработването на иновативни полупроводникови технологии от следващо поколение и укрепва европейския капацитет за производство на интегрални схеми в рамките на инициативата „Интегрални схеми за Европа“. Неговите членове са ЕС, представляван от Комисията, участващите държави и три браншови сдружения.

3.6.3. В [таблица 3.6.1](#) са представени основни данни за съвместното предприятие.

Таблица 3.6.1 — Основни данни за съвместното предприятие

	2023 г.	2022 г.	Изменение
Наличен бюджет за извършване на плащания (в млн. евро) ⁽¹⁾	518,4	222,2	133 %
Наличен бюджет за поемане на задължения (в млн. евро) ⁽¹⁾	835,7	261,4	220 %
Общ брой служители към 31 декември ⁽²⁾	33	25	32 %

(1) В наличния бюджет се включват неусвоените бюджетни кредити от предходни години, които съвместното предприятие е заложило отново в бюджета за текущата година, целевите приходи и преразпределените бюджетни кредити за следващата година.

(2) Персоналът включва длъжностни лица, срочно и договорно наети служители и командировани национални експерти

Източник: Данни, предоставени от съвместното предприятие.

³⁸ Регламент (ЕС) 2023/1782 на Съвета за изменение на Регламент (ЕС) 2021/2085 за създаване на съвместните предприятия в рамките на програмата „Хоризонт Европа“ по отношение на съвместното предприятие „Интегрални схеми“.

³⁹ Регламент (ЕС) 2021/2085 на Съвета за създаване на съвместните предприятия в рамките на програма „Хоризонт Европа“.

Съвместно предприятие „Интегрални схеми“

3.6.4. Значителното увеличение на бюджетните кредити на съвместното предприятие за поемане на задължения и извършване на плащания, показано в [таблица 3.6.1](#), се дължи на изменението на Единния основен акт⁴⁰ през 2023 г., с което СП „Ключови цифрови технологии“ е трансформирано в СП „Интегрални схеми“.

Информация в подкрепа на Декларациите за достоверност

3.6.5. В раздел [3.1](#) са описани одитният подход и основанието за изразяване на становището на ЕСП, отговорностите на ръководството на Съвместно предприятие „Интегрални схеми“ и на лицата, натоварени с общо управление, и отговорностите на одитора за извършване на одит на отчетите и на операциите, свързани с тях. Подписът на страница [184](#) представлява неразделна част от становището.

Декларация за достоверност, предоставена от Европейската сметна палата на Европейския парламент и на Съвета — доклад на независимия одитор

Становище

3.6.6. Европейската сметна палата извърши одит на:

- а) отчетите на Съвместно предприятие „Интегрални схеми“, които се състоят от финансови отчети⁴¹ и отчети за изпълнението на бюджета⁴² за финансовата година, приключила на 31 декември 2023 година, и

---

⁴⁰ Регламент (ЕС) 2023/1782 на Съвета за изменение на Регламент (ЕС) 2021/2085 за създаване на съвместните предприятия в рамките на програмата „Хоризонт Европа“ по отношение на съвместното предприятие „Интегрални схеми“.

⁴¹ Финансовите отчети включват счетоводен баланс, отчет за финансовия резултат, отчет за паричните потоци, отчет за промените в нетните активи, обобщение на основните счетоводни политики и друга разяснителна информация.

⁴² Отчетите за изпълнението на бюджета се състоят от отчети, в които са обобщени всички бюджетни операции, и разяснителна информация.

Съвместно предприятие „Интегрални схеми“

- б) законосъобразността и редовността на операциите, свързани с тези отчети, съгласно член 287 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС).

Надеждност на отчетите

Становище относно надеждността на отчетите

3.6.7. Европейската сметна палата счита, че отчетите на Съвместно предприятие „Интегрални схеми“ за годината, приключила на 31 декември 2023 г., дават вярна представа във всички съществени аспекти за неговото финансово състояние към 31 декември 2023 г., както и за резултатите от неговата дейност, паричните потоци и промените в нетните активи за приключилата на тази дата финансова година, в съответствие с разпоредбите на неговия Финансов регламент и счетоводните правила, приети от отговорния счетоводител на Комисията. Тези правила се основават на международно признатите счетоводни стандарти за публичния сектор.

Законосъобразност и редовност на операциите, свързани с отчетите

Приходи

Становище относно законосъобразността и редовността на приходите, свързани с отчетите

3.6.8. Европейската сметна палата счита, че свързаните с отчетите приходи на Съвместно предприятие „Интегрални схеми“ за годината, приключила на 31 декември 2023 г., са законосъобразни и редовни във всички съществени аспекти.

Плащания

Становище относно законосъобразността и редовността на плащанията, свързани с отчетите

3.6.9. Европейската сметна палата счита, че свързаните с отчетите плащания на Съвместно предприятие „Интегрални схеми“ за годината, приключила на 31 декември 2023 г., са законосъобразни и редовни във всички съществени аспекти.

Съвместно предприятие „Интегрални схеми“

3.6.10. Изложените по-долу констатации и оценки не са в противоречие с изразеното от Европейската сметна палата становище.

Констатации и оценки относно бюджетното управление

Изпълнение на програма „Хоризонт 2020“

3.6.11. В [таблица 3.6.2](#) е представен общ преглед на целевите нива за вноските на членовете на съвместното предприятие за програма „Хоризонт 2020“ спрямо вноските (парични и непарични), признати за валидирани и докладвани в годишните отчети на съвместното предприятие в края на 2023 г.

Таблица 3.6.2 — Вноски на членовете на съвместното предприятие за програма „Хоризонт 2020“ (в млн. евро)

Членове	Вноски на членовете (съгласно учредителния регламент)				Вноски на членовете (към 31.12.2023 г.)				
	Оперативни дейности	Административни разходи	Допълнителни дейности ⁽¹⁾	Общо	Парични вноски	Валидирани непарични вноски	Изчислени невалидирани непарични вноски	Непарични вноски за допълнителни дейности	Общо
ЕС (ГД „Съобщителни мрежи, съдържание и технологии“)	1 169,7	15,3	Не е приложимо	1 185,0	1 172,5	Не е приложимо	Не е приложимо	Не е приложимо	1 172,5
Членове от частния сектор	1 617,5	40,0	Не е приложимо	1 657,5	25,4	608,0	1 052,0	Не е приложимо	1 685,4
Участващи държави ⁽²⁾	1 170,0	Не е приложимо	Не е приложимо	1 170,0	990,7	0,0	0,0	Не е приложимо	990,7
Общо	3 957,2	55,3	Не е приложимо	4 012,5	2 188,6	608,0	1 052,0	Не е приложимо	3 848,6

(1) Допълнителните дейности са извън обхвата на одита на ЕСП.

(2) Паричните вноски от участващите държави в размер на 990,7 млн. евро представляват разчети на СП

Източник: ЕСП въз основа на данни от СП и неговия учредителен регламент.

По-голямата част от непаричните вноски от членовете от частния сектор на съвместното предприятие все още не са валидирани

3.6.12. За да се очертае пълна картина на постиженията на съвместното предприятие, следва да се вземе предвид и настоящото ниво на оперативните задължения на неговите членове по отношение на споразуменията за безвъзмездна финансова помощ. В края на 2023 г. съвместното предприятие е поело задължения в размер на максималната вноска на ЕС за оперативни дейности от 1,1697 млрд. евро по сключени споразумения за безвъзмездна финансова помощ по програма „Хоризонт 2020“. Поради тази причина ЕС е направил парични вноски за съвместното предприятие в размер на 1,147 млрд. евро за изпълнението им. От сумата, за която са

Съвместно предприятие „Интегрални схеми“

поети задължения, около 75 млн. евро (или 6,4 %) предстои да бъдат изплатени през следващите години по проекти, които все още не са завършени.

3.6.13. В края на 2023 г. разчетите на СП за потенциалните окончателни непарични вноски на членовете от частния сектор за оперативни дейности по „Хоризонт 2020“ са 1,660 млрд. евро, или 103 % от минималното целево ниво от 1,6175 млрд. евро. Съвместното предприятие може да изчислява и валидира непаричните вноски от членовете от частния сектор едва след извършването на всички плащания от него и от участващите държави и след получаването на всички сертификати при приключване на проектите и необходимите сертификати за финансовите отчети. В края на 2023 г. предвид факта, че са били приключени само ограничен брой проекти по „Хоризонт 2020“, валидираните непарични вноски от промишления сектор възлизат на 608 млн. евро, или 38 % от целевото ниво.

По-голямата част от вноските на участващите държави в съвместното предприятие все още не са декларирани

3.6.14. Съгласно бележка 4.12 от годишните отчети на Съвместно предприятие „Интегрални схеми“ за 2023 г. понастоящем съвместното предприятие преразглежда процесите и техническия метод, които използва за докладване и валидиране на паричните вноски на участващите държави за текущите програми („Хоризонт 2020“ и „Хоризонт Европа“). Според съвместното предприятие поради трудности от технически характер информацията относно вноските на участващите държави е била непълна към момента на изготвяне на окончателните отчети. Поради тази причина съвместното предприятие е потвърдило вноските на участващите държави в размер на 672 млн. евро само като обща сума за дейностите по „Хоризонт 2020“ и „Хоризонт Европа“, взети заедно.

Изпълнение на програми „Хоризонт Европа“ и „Цифрова Европа“

3.6.15. В [таблица 3.6.3](#) е представен общ преглед на целевите нива за вноските на членовете на съвместното предприятие за програма „Хоризонт Европа“ спрямо вноските (парични и непарични), признати за валидирани и докладвани в годишните отчети на съвместното предприятие в края на 2023 г.

Съвместно предприятие „Интегрални схеми“

Таблица 3.6.3 — Вноски на членовете на съвместното предприятие за програми „Хоризонт Европа“ и „Цифрова Европа“ (в млн. евро)

Членове	Вноски на членовете (съгласно Единния основен акт)			Вноски на членовете (към 31.12.2023 г.)				
	Оперативни дейности	Административни разходи	Общо	Валидирани парични вноски	Невалидиран и парични вноски	Валидирани непарични вноски (3)	Разчетени невалидирани непарични вноски (3)	Общо
ЕС (ГД „Съобщителни мрежи, съдържание и технологии“) (1)	4 112,7	62,3	4 175,0	241,8	278,7	Не е приложимо	Не е приложимо	520,5
Членове от частния сектор	2 511,1	26,3	2 537,4	1,5	Не е приложимо	0,0	76,0	77,5
Участващи държави (2)	4 112,7	Не е приложимо	4 112,7	81,9	0,0	Не е приложимо	Не е приложимо	81,9
Общо	10 736,5	88,6	10 825,1	325,2	278,7	0,0	76,0	679,9

Финансовата вноса от ЕС се разпределя, както следва: а) до 2,720 млрд. евро от програма „Хоризонт Европа“; б) до 1,450 млрд. евро от програма „Цифрова Европа“.

(2) Паричните вноски от участващите държави в размер на 81,9 млн. евро представляват разчети на СП

(3) Включват непарични вноски за оперативни дейности (НВОД) и непарични вноски за допълнителни дейности (НВДД).

Източник: ЕСП въз основа на данни от СП и неговия учредителен регламент.

Изпълнението на проектите по програми „Хоризонт Европа“ и „Цифрова Европа“ се забавя

3.6.16. В края на 2023 г. ЕС и членовете на съвместното предприятие от частния сектор са поели задължения само за 598 млн. евро за дейности по програми „Хоризонт Европа“ и „Цифрова Европа“. Валидираните парични вноски от ЕС за съвместното предприятие в размер на 241,8 млн. евро се отнасят главно до плащания на авансово финансиране. В същото време членовете от частния сектор са отчели непарични вноски в размер на около 76 млн. евро за изпълнените дейности. Според съвместното предприятие това положение се дължи на късното трансформиране на СП „Ключови цифрови технологии“ в СП „Интегрални схеми“ през септември 2023 г. и на забавения старт на сложните дейности в рамките на неговите нови правомощия.

Натрупване на неизползвани финансови вноски от ЕС

3.6.17. Нивото на изпълнение на бюджетните кредити за плащания на оперативни разходи за 2023 г. е спаднало още повече, като е достигнало 36 %. Според съвместното предприятие това положение се дължи главно на късното трансформиране на СП „Ключови цифрови технологии“ в СП „Интегрални схеми“ през септември 2023 г. Този преход е бил придружен от значително увеличение на бюджетните кредити за плащания на оперативни разходи за 2023 г. за новите оперативни дейности по програмите „Цифрова Европа“ и „Хоризонт Европа“. Въпреки това съвместното предприятие е започнало да изпълнява комплексните си нови функции по-бавно от очакваното, а приключването на съществуващи проекти по програма „Хоризонт 2020“ се е забавило. След пандемията от COVID-19 сроковете на тези проекти е трябвало да бъдат удължени, а окончателните плащания — отложени за периода след 2023 г. През 2023 г. съвместното

Съвместно предприятие „Интегрални схеми“

предприятие е поискало допълнителна финансова вноска от ЕС в размер на 196 млн. евро, която надвишава нуждите от парични средства за извършване на планираните за годината плащания. В резултат на това в края на 2023 г. съвместното предприятие има натрупан излишък от парични средства в размер на 438 млн. евро. Поради тази причина сумата на излишъка от парични средства не е могла да бъде използвана от ЕС за финансиране на други дейности през 2023 г. и показва недостатъци в планирането на касовите наличности на съвместното предприятие.

Констатации и оценки по отношение на системите за управление и контрол

3.6.18. За разходите по програми „Хоризонт 2020“ и „Хоризонт Европа“ са извършени последващи одити от Общата служба за одит (ОСО) на ГД „Научни изследвания и иновации“ на Комисията. За разходите по „Хоризонт 2020“ (уравнителни и окончателни плащания) съвместното предприятие е докладвало представителен процент грешки 2,3 % и процент остатъчни грешки 1,3 %⁴³. За програма „Хоризонт Европа“ ОСО е започнала да прилага за съвместните предприятия основан на риска подход за последващ одит, в резултат на което вече не се изчисляват специфични за тези предприятия представителни проценти грешки. Първите последващи одити, основани на риска, все още не са извършени, тъй като първите междинни плащания се очаква да бъдат направени едва през 2024 г.

3.6.19. За да направи оценка на контрола на оперативните плащания от страна на съвместното предприятие, ЕСП извърши одит на произволна извадка от плащания по „Хоризонт 2020“, направени през 2023 г. на ниво крайни бенефициенти⁴⁴. ЕСП не откри сериозни количествено измерими грешки или слабости в контрола в извадката от бенефициенти на СП.

Слабости в разработването и оценката на процедура за възлагане на голяма обществена поръчка

3.6.20. При една процедура за възлагане на обществена поръчка на стойност около 0,3 млн. евро за първия симпозиум на СП „Интегрални схеми“ вътрешният контрол на съвместното предприятие не е установил слабости в разработването на процедурата

---

⁴³ Консолидиран годишен отчет за дейността на СП „Интегрални схеми“ за 2023 г., глава 4.1.1.

⁴⁴ За плащанията на безвъзмездна финансова помощ, тествани при бенефициентите, прагът за оповестяване на количествено измерими грешки е 1 % от одитираните разходи.

Съвместно предприятие „Интегрални схеми“

и в процеса на оценка на финансовите предложения, които са могли да нарушат конкуренцията. Ако не бъдат отстранени при провеждането на процедури за обществени поръчки в бъдеще, тези слабости могат да доведат до нередовни договори и плащания по бъдещите процедури.

Неактуален план за непрекъснатост на дейността и план за възстановяване след бедствия

3.6.21. Съгласно рамката за вътрешен контрол на съвместното предприятие, която се основава на [принципите за вътрешен контрол на Европейската комисия](#), органите на ЕС следва редовно да актуализират и тестват своя план за непрекъснатост на дейността (ПНД) и свързания с него план за възстановяване след бедствия (ПВБ), за да се вземат предвид организационните промени и нововъзникналите рискове в оперативната среда. СП „Интегрални схеми“ и другите съвместни предприятия, разположени в същата сграда в Брюксел, са приели общ план за непрекъснатост на дейността и общ план за възстановяване след бедствия през 2018 г. Последната актуализация от участващите съвместни предприятия на общия план за непрекъснатост на дейността е направена през февруари 2020 г., а на общия план за възстановяване след бедствия — през януари 2019 г. В резултат на това понастоящем тези планове не отчитат настъпилите оттогава насам съществени промени в оперативната среда на съвместните предприятия, като например новото ръководство, отговарящо за плана за непрекъснатост на дейността, промените в оперативните ИТ системи, увеличаването на работата от разстояние сред служителите, както и новите киберзаплахи.

Липса на политика за вътрешен контрол по отношение на чувствителните функции и на мониторинг на дейностите на висшите служители след прекратяване на служебните правоотношения

3.6.22. Чувствителните функции, както потенциални, така и действителни, следва да бъдат определени и управлявани в контекста на рамката за вътрешен контрол на съвместното предприятие, която [се основава на принципите за вътрешен контрол на Европейската комисия](#). В края на 2023 г. съвместното предприятие все още не е въвело политика за управление на чувствителните функции. Тази политика осигурява необходимия вътрешен контрол, който позволява на съвместното предприятие да идентифицира чувствителни функции, да ги актуализира и да определи подходящи мерки за контрол с цел предотвратяване или смекчаване на рисковете от неуместни или измамни действия, като например измамно докладване, загуба на активи, разкриване на чувствителна информация и корупция.

3.6.23. След прекратяване на служебното правоотношение служителите на СП продължават да са обвързани от задължението за почтеност и дискретност по отношение

Съвместно предприятие „Интегрални схеми“

на приемането на определени назначения или облаги. Старши служител, който наскоро е напуснал съвместното предприятие, не е информирал за намерението си да започне нова професионална дейност. Съвместното предприятие не е извършило никакви мониторингови действия за откриване на професионалната дейност на бивши висши служители. Без активен мониторинг на новата професионална дейност на бивши висши служители съвместното предприятие не може да гарантира спазването на ограниченията, наложени на бившите служители по отношение на конфликта на интерес, нито да разкрива необявени случаи на „кадрова въртележка между публичния и частния сектор“.

Проследяване на изпълнението във връзка с констатации и оценки от предходни години

3.6.24. В *приложението* са представени корективните действия, предприети в отговор на констатациите и оценките на ЕСП от предходни години.

Съвместно предприятие „Интегрални схеми“

Приложение

Номер	Година на изразяване на констатацията на ЕСП	Констатация на ЕСП (обобщение)	Предприети корективни действия и други свързани развития (обобщение)	Статус на констатацията на ЕСП
1	2021	Въз основа на предложението на Комисията за изменение на Единния основен акт ⁴⁵ Съвместно предприятие КДТ ще бъде преобразувано в бъдещото СП „Интегрални схеми“. Съгласно предложението съвместното предприятие ще изпълнява проекти на стойност около 10,9 млрд. евро по МФР за периода 2021—2027 г. и следва да наеме още 19 служители, за да достигне предвидените в щатното разписание от 50 служители до 2025 г. Тъй като съвместното предприятие е имало 29 служители в края на 2021 г. и само 25 в края на 2022 г., то може да се сблъска със значителни предизвикателства, свързани с човешките ресурси, при управлението на тези процедури за набиране на нови служители, в допълнение към административните и оперативните процедури, които все още предстои да бъдат въведени.	След създаването на Съвместно предприятие „Интегрални схеми“ през септември 2023 г. щатното разписание е било изменено през ноември 2023 г., като броят на длъжностите е увеличен на 36. Към 31 декември 2023 г. са били заети 33 длъжности.	Приключена
2	2022	В годишните отчети на СП за 2022 г. не е оповестена важна информация за вноските на членовете на програмно	Подробна информация относно различните видове вноски на	Приключена

⁴⁵ Предложение за Регламент на Съвета за изменение на Регламент (ЕС) 2021/2085 за създаване на съвместните предприятия в рамките на програмата „Хоризонт Европа“ по отношение на съвместното предприятие „Интегрални схеми“, COM (2022) 47.

Съвместно предприятие „Интегрални схеми“

Номер	Година на изразяване на констатацията на ЕСП	Констатация на ЕСП (обобщение)	Предприети корективни действия и други свързани развития (обобщение)	Статус на констатацията на ЕСП
		равнище, която е от съществено значение за добрата комуникация относно постиженията на СП в края на годината. По-специално, съвместното предприятие не е извършило сравнение на вноските, получени от всяка категория членове до края на годината по всяка програма, със законоустановените целеви нива за вноските, определени за съответната програма.	членовете е представена на програмно ниво в годишните отчети на съвместното предприятие за 2023 г. Тази информация позволява да се направи сравнение и между действително постигнатите и законоустановените целеви нива.	
3	2022	Изпълнението на бюджетните кредити за плащания на оперативни разходи е спаднало до 74 % (2021 г. — 85 %), което, според съвместното предприятие, се дължи на проблеми на бенефициентите, свързани с пандемията от COVID-19. При значителен брой текущи проекти по „Хоризонт 2020“ техническите дейности са се забавили поради недостиг на материали за интегрални схеми или поради невъзможност персоналът да получи достъп до съоръженията за разработване и изпитване. Ето защо тези проекти е трябвало да бъдат изменени или удължени, а окончателните плащания — отложени за 2023 г.	Изпълнението на бюджетните кредити за плащания на оперативни разходи е 36 %. Според съвместното предприятие това положение се дължи главно на късното трансформиране на СП „Ключови цифрови технологии“ в СП „Интегрални схеми“ (вж. точка 3.6.17).	Неприключена

Отговор на съвместното предприятие

3.6.17. Съвместното предприятие „Интегрални схеми“ ръководи сложни проекти, които зависят и от събития извън контрола на съвместното предприятие. Въпреки това съвместното предприятие се възползва от гъвкавостта, която му предоставя финансовият му регламент (член 6.5 от финансовите правила на съвместното предприятие) по отношение на усвояването на финансирането през целия програмен период, и по-специално от възможността да използва финансовите вноски от ЕС, след като бъдат получени, през следващите три бюджетни години. Освен това съвместното предприятие „Интегрални схеми“ се ангажира да постигне през 2024 г. по-висок процент на усвояване на бюджетните кредити за оперативни плащания.

3.6.20. Поради ограниченията във времето, свързани със Службата за публикации, и определените законови срокове при откритите обществени поръчки, съвместното предприятие не можеше повече да удължава срока за подаване на оферти, нито да отмени и обяви повторно процедурата, за да може да осъществи симпозиума на новите дати, след като получи искането на Комисията за промяна на датите. През 2024 г. съвместното предприятие „Интегрални схеми“ промени спецификациите си за конкурси за симпозиуми и разпредели повече ресурси и компетенции за процесите на възлагане на обществената поръчка.

3.6.21. Съвместното предприятие „Интегрални схеми“ е въвело заедно с други съвместни предприятия договорености за бекофис в областта на информационните и комуникационните технологии (ВОА ICT) в съответствие с член 13 от Единния основен акт. В тези договорености се предвижда общо управление за съвместните предприятия на ИКТ, на споделената ИКТ инфраструктура, на ИКТ инструменти и услуги, както и управление на сигурността и съответствието (което включва и киберсигурността).

Общият годишен работен план на ВОА ICT за 2024 г. (приет на 15 декември 2023 г.) включва, наред с другото, конкретна мярка за преглед и актуализация през 2024 г. на плана за непрекъснатост на дейността/плана за възстановяване при бедствия. Съвместното предприятие „Инициатива за иновативно здравеопазване“ ръководи изпълнението на тази дейност и възнамерява през юли 2024 г. да представи проектен вариант на тези планове с цел провеждане на обсъждания между съвместните предприятия и последващо приемане.

3.6.22. Политиката на съвместното предприятие „Интегрални схеми“ за управление на чувствителните длъжности е приета с решение на изпълнителния директор на 5 юни 2024 г.

Съвместно предприятие „Интегрални схеми“

3.6.23. Според информацията, с която разполага съвместното предприятие, бившият член на висшето ръководство не е участвал в дейност, свързана с извършваната работата през последните три години служба, която би могла да доведе до конфликт със законните интереси на съвместното предприятие. Поради това на 13 май 2024 г. управителният съвет на съвместното предприятие „Интегрални схеми“ е взел решение да разреши на бившия член на висшето ръководство да участва в дейности след приключване на трудовите правоотношения. Съвместното предприятие се ангажира активно да наблюдава всяка нова трудова дейност на бивши висши служители.

3.7. Съвместно предприятие „Кръгова биотехнологична Европа“ (СВЕ)

Въведение

3.7.1. Съвместно предприятие „Кръгова биотехнологична Европа“ (Съвместно предприятие СВЕ) със седалище в Брюксел е създадено през ноември 2021 г. в рамките на програма „Хоризонт Европа“ за периода до 31 декември 2031 г.⁴⁶ Съвместно предприятие „Кръгова биотехнологична Европа“ заменя съвместното предприятие „Биотехнологични производства“ (ВВІ), създадено през май 2014 г. в рамките на програма „Хоризонт 2020“⁴⁷.

3.7.2. Съвместно предприятие „Кръгова биотехнологична Европа“ е публично-частно партньорство, насочено към научни изследвания и иновации за изграждане на устойчив и конкурентен сектор на кръговата биотехнологична промишленост. Неговите членове са ЕС, представляван от Комисията, и партньори от промишления отрасъл, представлявани от Консорциума за биотехнологични производства.

3.7.3. В [таблица 3.7.1](#) са представени основни данни за съвместното предприятие.

Таблица 3.7.1 — Основни данни за съвместното предприятие

	2023 г.	2022 г.	Изменение
Наличен бюджет за извършване на плащания (в млн. евро) ⁽¹⁾	137,4	80,3	71 %
Наличен бюджет за поемане на задължения (в млн. евро) ⁽¹⁾	227,4	264,2	-14 %
Общ брой служители към 31 декември ⁽²⁾	28	26	8 %

(1) В наличния бюджет се включват неусвоените бюджетни кредити от предходни години, които съвместното предприятие е заложило отново в бюджета за текущата година, целевите приходи и преразпределените бюджетни кредити за следващата година.

(2) Персоналът включва длъжностни лица, срочно и договорно наети служители и командировани национални експерти

Източник: Данни, предоставени от съвместното предприятие.

⁴⁶ Регламент (ЕС) 2021/2085 на Съвета за създаване на съвместните предприятия в рамките на програма „Хоризонт Европа“.

⁴⁷ Регламент (ЕС) № 560/2014 на Съвета за създаване на съвместно предприятие „Биотехнологични производства“.

Съвместно предприятие „Кръгова биотехнологична Европа“ (СВЕ)

3.7.4. Промените в размера на бюджета на СП, които са показани в [таблица 3.7.1](#), зависят главно от етапа на изпълнение на многогодишните програми за научни изследвания и иновации. Увеличението на бюджета за плащания за 2023 г. покрива междинни плащания, свързани с текущи проекти по програма „Хоризонт 2020“, както и значителни по размер авансови плащания, свързани със споразумения за безвъзмездна финансова помощ и договори, които СП е планирало да подпише до края на 2023 г. по програма „Хоризонт Европа“.

Информация в подкрепа на Декларациите за достоверност

3.7.5. В раздел [3.1](#) са описани одитният подход и основанието за изразяване на становището на ЕСП, отговорностите на ръководството на Съвместно предприятие „Кръгова биотехнологична Европа“ и на лицата, натоварени с общо управление, и отговорностите на одитора за извършване на одит на отчетите и на операциите, свързани с тях. Подписът на страница [184](#) представлява неразделна част от становището.

Декларация за достоверност, предоставена от Европейската сметна палата на Европейския парламент и на Съвета — доклад на независимия одитор

Становище

3.7.6. Европейската сметна палата извърши одит на:

- а) отчетите на Съвместно предприятие „Кръгова биотехнологична Европа“, които се състоят от финансови отчети⁴⁸ и отчети за изпълнението на бюджета⁴⁹ за финансовата година, приключила на 31 декември 2023 година, и
- б) законосъобразността и редовността на операциите, свързани с тези отчети, съгласно член 287 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС).

⁴⁸ Финансовите отчети включват счетоводен баланс, отчет за финансовия резултат, отчет за паричните потоци, отчет за промените в нетните активи, обобщение на основните счетоводни политики и друга разяснителна информация.

⁴⁹ Отчетите за изпълнението на бюджета се състоят от отчети, в които са обобщени всички бюджетни операции, и разяснителна информация.

Надеждност на отчетите

Становище относно надеждността на отчетите

3.7.7. Европейската сметна палата счита, че отчетите на Съвместно предприятие „Кръгова биотехнологична Европа“ за годината, приключила на 31 декември 2023 г., дават вярна представа във всички съществени аспекти за неговото финансово състояние към 31 декември 2023 г., както и за резултатите от неговата дейност, паричните потоци и промените в нетните активи за приключилата на тази дата финансова година, в съответствие с разпоредбите на неговия Финансов регламент и счетоводните правила, приети от отговорния счетоводител на Комисията. Тези правила се основават на международно признатите счетоводни стандарти за публичния сектор.

Законосъобразност и редовност на операциите, свързани с отчетите

Приходи

Становище относно законосъобразността и редовността на приходите, свързани с отчетите

3.7.8. Европейската сметна палата счита, че свързаните с отчетите приходи на Съвместно предприятие „Кръгова биотехнологична Европа“ за годината, приключила на 31 декември 2023 г., са законосъобразни и редовни във всички съществени аспекти.

Плащания

Становище относно законосъобразността и редовността на плащанията, свързани с отчетите

3.7.9. Европейската сметна палата счита, че свързаните с отчетите плащания на Съвместно предприятие „Кръгова биотехнологична Европа“ за годината, приключила на 31 декември 2023 г., са законосъобразни и редовни във всички съществени аспекти.

3.7.10. Изложените по-долу констатации и оценки не са в противоречие с изразеното от Европейската сметна палата становище.

Съвместно предприятие „Кръгова биотехнологична Европа“ (СВЕ)

Констатации и оценки относно бюджетното управление**Изпълнение на програма „Хоризонт 2020“**

3.7.11. В *таблица 3.7.2* е представен общ преглед на целевите нива за вноските на членовете на съвместното предприятие за програма „Хоризонт 2020“ спрямо вноските (парични и непарични), признати за валидирани и докладвани в годишните отчети на съвместното предприятие в края на 2023 г.

Таблица 3.7.2 — Вноски на членовете на съвместното предприятие за програма „Хоризонт 2020“ (в млн. евро)

Членове	Вноски на членовете (съгласно учредителните регламенти на съвместните предприятия и правни решения)				Вноски на членовете (към 31.12.2023 г.)				
	Оперативни дейности ⁽¹⁾	Административни разходи	Допълнителни дейности ⁽²⁾	Общо	Парични вноски	Валидирани непарични вноски	Изчислени невалидирани непарични вноски	Непарични вноски за допълнителни дейности	Общо
ЕС (ГД „Научни изследвания и иновации“)	816,1	18,9	Не е приложимо	835,0	783,3	Не е приложимо	Не е приложимо	Не е приложимо	783,3
Членове от частния сектор	266,6	18,9	2 444,5	2 730,0	22,2	91,9	58,6	2 150,6	2 323,3
Общо	1 082,7	37,8	2 444,5	3 565,0	805,5	91,9	58,6	2 150,6	3 106,6

(1) Целевата стойност за паричните вноски на ЕС и членовете от частния сектор е намалена със 140 млн. евро. Целевата стойност за непаричните вноски на членовете от частния сектор е определена в годишните работни програми на съвместното предприятие.

(2) Допълнителните дейности са извън обхвата на одита на ЕСП. Тяхната минимална целева стойност е повишена от 1,755 млрд. евро на 2,4445 млрд. евро за членовете от частния сектор, за да може да се достигне общо задължение за вноските в размер на минимум 2,730 млрд. евро.

Източник: ЕСП въз основа на данни от СП и неговия учредителен регламент.

3.7.12. Нивото на валидираните непарични вноски за оперативни дейности от членовете от частния сектор продължава да бъде ниско — 91,9 млн. евро (или 35 % от целевото ниво), което се дължи на факта, че съвместното предприятие ги сертифицира едва след извършване на окончателните плащания за проектите по „Хоризонт 2020“ и след изготвяне на сертификатите за финансовите отчети.

Членовете от частния сектор разчитат в значителна степен на вноските си за допълнителни дейности, за да постигнат общото си целево ниво за вноски

3.7.13. За да се придобие ясна представа за постиженията на съвместното предприятие във връзка с програма „Хоризонт 2020“, следва да се вземе предвид и настоящото ниво на оперативните задължения на неговите членове по отношение на сключените споразумения за безвъзмездна финансова помощ. Още в края на 2022 г. поетите от членовете задължения за оперативните дейности на съвместното предприятие са достигнали целевите нива за вноски. В края на 2023 г. съвместното предприятие все още трябва да изплати в следващите години приблизително 52 млн. евро (или 6,4 %) по незавършени проекти и неприключили договори и да валидира непарични вноски за оперативни дейности в размер на 58,6 млн. евро, докладвани в края на 2023 г.

Съвместно предприятие „Кръгова биотехнологична Европа“ (СВЕ)

3.7.14. За да гарантира достигането на общата целева стойност за вноските на членовете от частния сектор в размер на 2,730 млрд. евро, определена в учредителния регламент на съвместното предприятие, то е преразгледало целевата стойност за непарични вноски на членовете от частния сектор за допълнителни дейности и я е увеличило на 2,4445 млрд. евро (или 90 % от общата целева стойност). В замяна на това СП СВЕ е намалило индикативната си целева стойност за непаричните вноски за оперативни дейности, определена на 475,3 млн. евро в неговите годишни работни програми, до 266,6 млн. евро (или с 45 %). В края на 2023 г. членовете от частния сектор са отчели непарични вноски за допълнителните дейности в размер на 2,1506 млрд. евро (или 88 % от новото целево ниво), от които за 1,7345 млрд. евро (или 71 % от новото целево ниво), процесът на сертифициране вече е приключен. Въпреки че СП е заявило, че е постигнало оперативните цели за поканите си за представяне на предложения в рамките на „Хоризонт 2020“, високото целево ниво за непарични вноски за допълнителни дейности (НВДД) създава риск за цялостното изпълнение на дейността на СП по програма „Хоризонт 2020“. Това се дължи на факта, че НВДД се предоставят за дейности извън работната програма за научни изследвания на съвместното предприятие.

Изпълнение на програма „Хоризонт Европа“

3.7.15. В *таблица 3.7.3* е представен общ преглед на целевите нива за вноските на членовете на съвместното предприятие за програма „Хоризонт Европа“ спрямо вноските (парични и непарични), признати за валидирани и докладвани в годишните отчети на съвместното предприятие в края на 2023 г.

Таблица 3.7.3 — Вноски на членовете на съвместното предприятие за програма „Хоризонт Европа“ (в млн. евро)

Членове	Вноски на членовете (съгласно учредителния регламент на СП)			Вноски на членовете (към 31.12.2023 г.)				
	Оперативни дейности	Административни и разходи	Общо	Валидирани парични вноски	Невалидирани парични вноски	Валидирани непарични вноски ⁽¹⁾	Докладвани невалидирани непарични вноски ⁽¹⁾	Общо
ЕС (ГД „Научни изследвания и иновации“)	976,5	23,5	1 000,0	80,2	7,4	Не е приложимо	Не е приложимо	87,6
Членове от частния сектор	976,5	23,5	1 000,0	1,7	Не е приложимо	0,0	65,2	66,9
Общо	1 953,0	47,0	2 000,0	81,9	7,4	0,0	65,2	154,5

(1) Включват непарични вноски за оперативни дейности (НВОД) и непарични вноски за допълнителни дейности (НВДД).

Източник: ЕСП въз основа на данни от СП и неговия учредителен регламент.

3.7.16. Още в края на 2023 г. членовете на съвместното предприятие са поели задължения за 160 млн. евро по подписани споразумения за безвъзмездна финансова помощ и договори по програма „Хоризонт Европа“. Валидираните парични вноски от ЕС

Съвместно предприятие „Кръгова биотехнологична Европа“ (СВЕ)

за съвместното предприятие в размер на 80,2 млн. евро се отнасят главно до плащания на авансово финансиране.

Ниско равнище на изпълнение на бюджета за административни разходи за 2023 г. (по дял 1 и дял 2)

3.7.17. В края на 2023 г. равнището на изпълнение на бюджета на СП за заплати (по дял 1) остава ниско — 64 % за бюджетните кредити за поемане на задължения и 57 % за бюджетните кредити за извършване на плащания (2022 г. — 63 % и 55 %). Освен това равнището на изпълнение на останалия административен бюджет (по дял 2) е 88 % за бюджетните кредити за поемане на задължения, но 54 % за бюджетните кредити за извършване на плащания (2022 г. — 60 % и 68 %).

3.7.18. Тази ситуация се дължи на факта, че през 2023 г. съвместното предприятие е получило нов бюджет за административни разходи (1,7 млн. евро от ЕС и сума в същия размер от члена от частния сектор) по „Хоризонт Европа“, в допълнение към повторното активиране на голям излишък от около 2,6 млн. евро от неизползвания бюджет за административни разходи от предходни години. Това е довело до още по-голямо натрупване на неизползвани бюджетни кредити за плащания на административни разходи, което не е в съответствие с принципа на добро финансово управление.

Констатации и оценки по отношение на системите за управление и контрол

3.7.19. За последващите одити на разходите по програмите „Хоризонт 2020“ и „Хоризонт Европа“ отговаря Общата служба за одит (ОСО) на ГД „Научни изследвания и иновации“ на Комисията. За разходите по „Хоризонт 2020“ (уравнителни и окончателни плащания) съвместното предприятие е докладвало представителен процент грешки 1,9 % и процент остатъчни грешки 1,2 %⁵⁰. За програма „Хоризонт Европа“ ОСО е започнала да прилага за съвместните предприятия основан на риска подход за последващ одит, в резултат на което вече не се изчисляват специфични за тези предприятия проценти грешки. Първите основани на риска последващи одити все още не са извършени, тъй като първите междинни плащания се очаква да бъдат направени едва през 2024 г.

3.7.20. За да направи оценка на контрола на оперативните плащания от страна на съвместното предприятие, ЕСП извърши одит на произволна извадка от плащания по

---

⁵⁰ Консолидиран годишен отчет за дейността на СП „Кръгова биотехнологична Европа“ за 2023 г., глава 4.1.2.

Съвместно предприятие „Кръгова биотехнологична Европа“ (СВЕ)

„Хоризонт 2020“, направени през 2023 г. на ниво крайни бенефициенти⁵¹. В един случай ЕСП установи и остойности сериозна грешка, произтичаща от недопустими разходи за лихви по заем и неточно счетоводно отчитане от страна на бенефициента.

Неактуален план за непрекъснатост на дейността и план за възстановяване след бедствия

3.7.21. Съгласно рамката за вътрешен контрол на съвместното предприятие, която се основава на [принципите за вътрешен контрол на Европейската комисия](#), органите на ЕС следва редовно да актуализират и тестват своя план за непрекъснатост на дейността (ПНД) и свързания с него план за възстановяване след бедствия (ПВБ), за да се вземат предвид организационните промени и нововъзникналите рискове в оперативната среда. СП „Кръгова биотехнологична Европа“ и другите съвместни предприятия, разположени в същата сграда в Брюксел, са приели общ план за непрекъснатост на дейността и общ план за възстановяване след бедствия през 2018 г. Последната актуализация от участващите съвместни предприятия на общия план за непрекъснатост на дейността е направена през февруари 2020 г., а на общия план за възстановяване след бедствия — през януари 2019 г. В резултат на това понастоящем тези планове не отчитат настъпилите оттогава насам съществени промени в оперативната среда на съвместните предприятия, като например новото ръководство, отговарящо за плана за непрекъснатост на дейността, промените в оперативните ИТ системи, увеличаването на работата от разстояние сред служителите, както и новите киберзаплахи.

Проследяване на изпълнението във връзка с констатации и оценки от предходни години

3.7.22. В [приложението](#) са представени корективните действия, предприети в отговор на констатациите и оценките на ЕСП от предходни години.

---

⁵¹ По отношение на плащанията на безвъзмездна финансова помощ, тествани при бенефициентите, прагът за оповестяване на количествено измерими грешки е 1 % от одитираните разходи.

Съвместно предприятие „Кръгова биотехнологична Европа“ (СВЕ)

Приложение

Номер	Година на изразяване на констатацията на ЕСП	Констатация на ЕСП (обобщение)	Предприети корективни действия и други свързани развития (обобщение)	Статус на констатацията на ЕСП
1	2020, 2021, 2022	<p>Съгласно учредителния регламент на СП членовете от промишления сектор следва да участват с най-малко 182,5 млн. евро в оперативните разходи на съвместното предприятие. Въпреки това нивото на паричните вноски на членовете от промишления отрасъл за оперативните разходи на съвместното предприятие продължава да е ниско — 3,3 млн. евро. Ето защо Комисията е намалила целевото си ниво за паричните вноски за СП със 140 млн. евро.</p> <p>В края на 2022 г. членовете от частния сектор са поели правно задължение да предоставят непарични и финансови вноски в размер на 266,5 млн. евро, или 56 % от първоначалната индикативна цел от 475,3 млн. евро, заложен в приетите годишни работни програми на съвместното предприятие. Тъй като всички покани за представяне на предложения по „Хоризонт 2020“ са приключени в края на 2020 г., съвместното предприятие няма да постигне планираната цел за своите членове от частния сектор до края на програмния период.</p>	<p>Нивото на паричните вноски на членовете от частния сектор за оперативните разходи на съвместното предприятие продължава да бъде ниско — 3,3 млн. евро.</p> <p>По отношение на непаричните вноски на членовете от частния сектор за оперативните дейности на съвместното предприятие положението остава същото в края на 2023 г. (вж. точка 3.7.14).</p>	Неприключена
2	2021, 2022	За да бъде постигната до края на програмния период общата целева стойност за вноските от членовете от частния сектор в размер на 2,730 млрд. евро, която е определена	През 2023 г. съвместното предприятие е трябвало да увеличи допълнително	Неприключена

Съвместно предприятие „Кръгова биотехнологична Европа“ (СВЕ)

Номер	Година на изразяване на констатацията на ЕСП	Констатация на ЕСП (обобщение)	Предприети корективни действия и други свързани развития (обобщение)	Статус на констатацията на ЕСП
		в учредителния регламент на съвместното предприятие, то е преразгледало и повишило целевата стойност за непаричните вноски за допълнителни дейности от членовете от частния сектор на 2,2355 млрд. евро. В края на 2022 г. членовете от частния сектор са отчетели общи непарични вноски за допълнителни дейности в размер на 1,7979 млрд. евро, или 73,8 % от новата цел, но за 658 млн. евро, или 37 % от докладваната сума, процесът на сертифициране не е приключен.	целевото ниво за непаричните вноски на членовете от частния сектор за допълнителни дейности, за да се гарантира постигането на общото целево ниво за вноските (вж. точка 3.7.14).	
3	2022	В годишните отчети на СП за 2022 г. не е оповестена важна информация за вноските на членовете на програмно равнище, която е от съществено значение за добрата комуникация относно постиженията на СП в края на годината. По-специално, съвместното предприятие не е извършило сравнение на вноските, получени от всяка категория членове до края на годината по всяка програма, със законоустановените целеви нива за вноските, определени за съответната програма.	Подробна информация относно различните видове вноски на членовете е представена на програмно ниво в годишните отчети на съвместното предприятие за 2023 г. Тази информация позволява да се направи сравнение и между действително постигнатите и законоустановените целеви нива.	Приключена
4	2022	Равнището на изпълнение на бюджетните кредити за плащания на оперативни разходи по програма „Хоризонт 2020“ е спаднало до 65 % (2021 г. — 85 %), което според съвместното	Изпълнението на бюджетните кредити за плащания на оперативни	Приключена

Съвместно предприятие „Кръгова биотехнологична Европа“ (СВЕ)

Номер	Година на изразяване на констатацията на ЕСП	Констатация на ЕСП (обобщение)	Предприети корективни действия и други свързани развития (обобщение)	Статус на констатацията на ЕСП
		предприятие се дължи на проблемите на бенефициентите с нарастващите разходи и доставките, възникнали в резултат на пандемията от COVID-19 и военната агресия на Русия срещу Украйна. Поради тази причина срокът на по-голямата част от проектите по програма „Хоризонт 2020“ е трябвало да бъде удължен, а окончателните плащания — отложени за 2023 г.	разходи по програма „Хоризонт 2020“ се е увеличило до 89 %. Останалите проекти по „Хоризонт 2020“ трябва да бъдат приключени през 2024 г.	
5	2022	В края на 2022 г. изпълнението на бюджета на съвместното предприятие за плащания на заплати (по дял 1) е ниско — 55 %. Според съвместното предприятие, това се е дължало на по-късното начало на договорите за работа на новонаетите служители през 2022 г.	Положението не се е подобрило в края на 2023 г., вж. точки 3.7.17 и 3.7.18 .	Неприключена

Отговор на съвместното предприятие

3.7.14. Съвместното предприятие „Кръгова биотехнологична Европа“ разбира загрижеността на ЕСП, но би искало да отбележи, че вноските в натура за допълнителни дейности допринасят за общите цели на инициативата на съвместното предприятие „Биотехнологични производства“ за програмата „Хоризонт 2020“ и са обект на годишно планиране, което трябва да се одобри от управителния съвет.

3.7.18. Съвместното предприятие „Кръгова биотехнологична Европа“ потвърждава ситуацията, описана от Сметната палата, и отбелязва, че считано от 2025 г. административният бюджет на съвместното предприятие ще бъде финансиран изключително от програма „Хоризонт Европа“. Съвместното предприятие „Кръгова биотехнологична Европа“ ще продължи да отдава приоритет на изпълнението на повторно активирани бюджетни кредити от предходни години. Съвместното предприятие ще си сътрудничи с Европейската комисия за укрепване на бюджетния процес, като се спазва принципът на добро финансово управление.

Съвместно предприятие „Европейски железопътен транспорт“ (EU-Rail)

3.8. Съвместно предприятие „Европейски железопътен транспорт“ (EU-Rail)

Въведение

3.8.1. Съвместно предприятие „Европейски железопътен транспорт“ (EU-Rail) със седалище в Брюксел е създадено през ноември 2021 г. в рамките на програма „Хоризонт Европа“ за периода до 31 декември 2031 г.⁵² Съвместно предприятие „Европейски железопътен транспорт“ заменя Съвместно предприятие Shift2Rail (S2R), създадено през юни 2014 г. в рамките на програма „Хоризонт 2020“⁵³.

3.8.2. Съвместно предприятие EU-Rail представлява публично-частно партньорство за изследвания и иновации в железопътния сектор. Негови членове са Европейският съюз (ЕС), представляван от Комисията, и партньори от железопътния сектор (в т.ч. производители на железопътно оборудване, железопътни предприятия, управители на инфраструктури и изследователски центрове).

3.8.3. В [таблица 3.8.1](#) са представени основни данни за съвместното предприятие.

Таблица 3.8.1 — Основни данни за съвместното предприятие

	2023 г.	2022 г.	Изменение
Наличен бюджет за извършване на плащания (в млн. евро) ⁽¹⁾	120,3	180,8	-33 %
Наличен бюджет за поемане на задължения (в млн. евро) ⁽¹⁾	102,6	171,4	-40 %
Общ брой служители към 31 декември ⁽²⁾	29	28	4 %

(1) В наличния бюджет се включват неусвоените бюджетни кредити от предходни години, които съвместното предприятие е заложило отново в бюджета за текущата година, целевите приходи и преразпределените бюджетни кредити за следващата година.

(2) Персоналът включва длъжностни лица, срочно и договорно наети служители и командировани национални експерти

Източник: Данни, предоставени от съвместното предприятие.

⁵² Регламент (ЕС) 2021/2085 на Съвета за създаване на съвместните предприятия в рамките на програма „Хоризонт Европа“.

⁵³ Регламент (ЕС) № 642/2014 на Съвета за създаване на съвместното предприятие Shift2Rail.

Съвместно предприятие „Европейски железопътен транспорт“ (EU-Rail)

3.8.4. Промените в бюджета на СП, които са показани в [таблица 3.8.1](#), зависят главно от етапа на изпълнение на многогодишните програми за научни изследвания и иновации. Намалените бюджети за поемане на задължения и за извършване на плащания за 2023 г. отразяват ниската стойност на поканите за представяне на предложения за проекти по програма „Хоризонт Европа“ и намаляващото ниво на плащанията, свързани с проекти по програма „Хоризонт 2020“.

Информация в подкрепа на Декларациите за достоверност

3.8.5. В раздел [3.1](#) са описани одитният подход и основанието за изразяване на становището на ЕСП, отговорностите на ръководството на Съвместно предприятие „Европейски железопътен транспорт“ и на лицата, натоварени с общо управление, и отговорностите на одитора за извършване на одит на отчетите и на операциите, свързани с тях. Подписът на страница [184](#) представлява неразделна част от становището.

Декларация за достоверност, предоставена от Европейската сметна палата на Европейския парламент и на Съвета — доклад на независимия одитор

Становище

3.8.6. Европейската сметна палата извърши одит на:

- а) отчетите на Съвместно предприятие „Европейски железопътен транспорт“ (EU-Rail), които се състоят от финансови отчети⁵⁴ и отчети за изпълнението на бюджета⁵⁵ за финансовата година, приключила на 31 декември 2023 година, и
- б) законосъобразността и редовността на операциите, свързани с тези отчети, съгласно член 287 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС).

⁵⁴ Финансовите отчети включват счетоводен баланс, отчет за финансовия резултат, отчет за паричните потоци, отчет за промените в нетните активи, обобщение на основните счетоводни политики и друга разяснителна информация.

⁵⁵ Отчетите за изпълнението на бюджета се състоят от отчети, в които са обобщени всички бюджетни операции, и разяснителна информация.

Надеждност на отчетите

Становище относно надеждността на отчетите

3.8.7. Европейската сметна палата счита, че отчетите на Съвместно предприятие „Европейски железопътен транспорт“ за годината, приключила на 31 декември 2023 г., дават вярна представа във всички съществени аспекти за неговото финансово състояние към 31 декември 2023 г., както и за резултатите от неговата дейност, паричните потоци и промените в нетните активи за приключилата на тази дата финансова година, в съответствие с разпоредбите на неговия Финансов регламент и счетоводните правила, приети от отговорния счетоводител на Комисията. Тези правила се основават на международно признатите счетоводни стандарти за публичния сектор.

Законосъобразност и редовност на операциите, свързани с отчетите

Приходи

Становище относно законосъобразността и редовността на приходите, свързани с отчетите

3.8.8. Европейската сметна палата счита, че свързаните с отчетите приходи на Съвместно предприятие „Европейски железопътен транспорт“ (EU-Rail) за годината, приключила на 31 декември 2023 г., са законосъобразни и редовни във всички съществени аспекти.

Плащания

Становище относно законосъобразността и редовността на плащанията, свързани с отчетите

3.8.9. Европейската сметна палата счита, че свързаните с отчетите плащания на Съвместно предприятие „Европейски железопътен транспорт“ (EU Rail) за годината, приключила на 31 декември 2023 г., са законосъобразни и редовни във всички съществени аспекти.

3.8.10. Изложените по-долу констатации и оценки не са в противоречие с изразеното от Европейската сметна палата становище.

Съвместно предприятие „Европейски железопътен транспорт“ (EU-Rail)

Констатации и оценки относно бюджетното управление**Изпълнение на програма „Хоризонт 2020“**

3.8.11. В *таблица 3.8.2* е представен общ преглед на целевите нива за вноските на членовете на съвместното предприятие за програма „Хоризонт 2020“ спрямо вноските (парични и непарични), признати за валидирани и докладвани в годишните отчети на съвместното предприятие към края на 2023 г.

Таблица 3.8.2 — Вноски на членовете на съвместното предприятие за програма „Хоризонт 2020“ (в млн. евро)

Членове	Вноски на членовете (съгласно учредителния регламент)				Вноски на членовете (към 31.12.2023 г.)				
	Оперативни дейности	Административни разходи	Допълнителни дейности ⁽¹⁾	Общо	Парични вноски	Валидирани непарични вноски	Невалидирани, но докладвани непарични вноски	Непарични вноски за допълнителни дейности	Общо
ЕС (ГД „Мобилност и транспорт“)	384,5	13,5	0,0	398,0	395,7	0,0	0,0	0,0	395,7
Членове от частния сектор	336,5	13,5	120,0	470,0	13,0	315,4	44,7	266,8	639,9
Общо	721,0	27,0	120,0	868,0	408,7	315,4	44,7	266,8	1 035,6

(1) Допълнителните дейности са извън обхвата на одита на ЕСП.

Източник: ЕСП въз основа на данни от СП и неговия учредителен регламент.

Правните задължения на членовете надвишават техните целеви нива за вноските, а съвместното предприятие планира да приключи програмата през 2024 г.

3.8.12. За да се придобие ясна представа за постиженията на съвместното предприятие във връзка с програма „Хоризонт 2020“, следва да се вземе предвид и настоящото ниво на оперативните задължения на неговите членове във връзка със споразуменията за безвъзмездна финансова помощ и сключените договори. Към края на 2022 г. задълженията на членовете за оперативните и допълнителните дейности на съвместното предприятие надвишават техните целеви нива за оперативните вноски. Към края на 2023 г. съвместното предприятие все още трябва да изплати приблизително 40,5 млн. евро (или 10,8 %) по незавършени проекти и договори и да валидира непарични вноски за оперативни дейности на предприятието в размер на 44,7 млн. евро. Равнището на изпълнение на бюджета за плащания за 2023 г. за дейностите по програма „Хоризонт 2020“ е под очакваното, тъй като бенефициентите продължават да срещат затруднения от технически характер при реализирането на окончателните договорни резултати.

3.8.13. Въпреки че изпълнението на бюджетните кредити за плащания на оперативни разходи се е увеличило до 67 % (2022 г. — 47 %), то е останало под очакваното, а съвместното предприятие не е приключило програмата през 2023 г. според

Съвместно предприятие „Европейски железопътен транспорт“ (EU-Rail)

планираното, като е отложило окончателните плащания за 2024 г. Съвместното предприятие разясни, че тази ситуация се дължи главно на техническите проблеми, които бенефициентите срещат при реализирането на договорните резултати, обвързани с фиксирани суми, което е довело до забавяне на одобрението на окончателните плащания от страна на съвместното предприятие. Освен това по няколко проекта бенефициентите не са заявили за възстановяване целия размер на бюджета на проекта, което е намалило необходимостта от извършване на оперативни плащания с още около 4,1 млн. евро.

Изпълнение на програма „Хоризонт Европа“

3.8.14. В *таблица 3.8.3* е представен общ преглед на целевите нива за вноските на членовете на съвместното предприятие за програма „Хоризонт Европа“ спрямо вноските (парични и непарични), признати за валидирани и докладвани в годишните отчети на съвместното предприятие към края на 2023 г.

Таблица 3.8.3 — Вноски на членовете на съвместното предприятие за програма „Хоризонт Европа“ (в млн. евро)

Членове	Вноски на членовете (съгласно учредителния регламент)			Вноски на членовете (към 31.12.2023 г.)				
	Оперативни дейности	Административн и разходи	Общо	Валидирани парични вноски	Невалидирани парични вноски	Валидирани непарични вноски ⁽¹⁾	Докладвани невалидиран и непарични вноски ⁽¹⁾	Общо
ЕС (ГД „Научни изследвания и иновации“)	576,0	24,0	600,0	178,6	8,9	Не е приложимо	Не е приложимо	187,5
Членове от частния сектор	576,0	24,0	600,0	5,9	0,0	69,9	70,3	146,1
Общо	1 152,0	48,0	1 200,0	184,5	8,9	69,9	70,3	333,6

(1) Включват непарични вноски за оперативни дейности (НВОД) и непарични вноски за допълнителни дейности (НВДД).

Източник: ЕСП въз основа на данни от СП и неговия учредителен регламент.

3.8.15. В края на 2023 г. съвместното предприятие е поело задължения за 262 млн. евро по сключени споразумения за безвъзмездна финансова помощ и договори по програма „Хоризонт Европа“. Поради тази причина ЕС е направил парични вноски за съвместното предприятие в размер на 187,5 млн. евро, главно за съответните плащания на авансово финансиране.

Констатации и оценки по отношение на системите за управление и контрол

3.8.16. Що се отнася до разходите по програмите „Хоризонт 2020“ и „Хоризонт Европа“, Общата служба за одит (ОСО) на ГД „Научни изследвания и иновации“ на

Съвместно предприятие „Европейски железопътен транспорт“ (EU-Rail)

Комисията отговаря само за последващите одити на безвъзмездната финансова помощ, предоставена от Съвместно предприятие „Европейски железопътен транспорт“, която възстановява действително извършените разходи. За разходите по „Хоризонт 2020“ (уравнителни и окончателни плащания), свързани с тази форма на безвъзмездна финансова помощ, съвместното предприятие е докладвало представителен процент грешки 2 % и процент остатъчни грешки 0,9 %⁵⁶. За програма „Хоризонт Европа“ Съвместно предприятие „Европейски железопътен транспорт“ използва единствено еднократна безвъзмездна финансова помощ, на която ОСО не извършва последващи одити.

3.8.17. За да направи оценка на контрола на оперативните плащания от страна на съвместното предприятие, ЕСП извърши одит на произволна извадка от плащания по „Хоризонт 2020“, направени през 2023 г. на ниво крайни бенефициенти⁵⁷. В един случай ЕСП установи и остойности сериозна грешка, произтичаща от завишени разходи за персонал, тъй като бенефициентът не е приложил ставката за почасово заплащане за правилната финансова година.

Неактуален план за непрекъснатост на дейността и план за възстановяване след бедствия

3.8.18. Съгласно рамката за вътрешен контрол на съвместното предприятие, която се основава на [принципите за вътрешен контрол на Европейската комисия](#), органите на ЕС следва редовно да актуализират и тестват своя план за непрекъснатост на дейността (ПНД) и свързания с него план за възстановяване след бедствия (ПВБ), за да се вземат предвид организационните промени и нововъзникналите рискове в оперативната среда. Съвместно предприятие „Европейски железопътен транспорт“ и другите съвместни предприятия, разположени в същата сграда в Брюксел, са приели общ план за непрекъснатост на дейността и общ план за възстановяване след бедствия през 2018 г. Последната актуализация от участващите съвместни предприятия на общия план за непрекъснатост на дейността е направена през февруари 2020 г., а на общия план за възстановяване след бедствия — през януари 2019 г. В резултат на това понастоящем тези планове не отчитат настъпилите оттогава насам съществени промени в оперативната среда на съвместните предприятия, като например новото ръководство, отговарящо за плана за непрекъснатост на дейността, промените в оперативните ИТ системи,

⁵⁶ Консолидиран годишен отчет за дейността на СП „Европейски железопътен транспорт“ за 2023 г., глава 4.

⁵⁷ По отношение на плащанията на безвъзмездна финансова помощ, тествани при бенефициентите, прагът за оповестяване на количествено измерими грешки е 1 % от одитираните разходи.

Съвместно предприятие „Европейски железопътен транспорт“ (EU-Rail)

увеличаването на работата от разстояние сред служителите, както и новите киберзаплахи.

Проследяване на изпълнението във връзка с констатации и оценки от предходни години

3.8.19. В *приложението* са представени корективните действия, предприети в отговор на констатациите и оценките на ЕСП от предходни години.

Съвместно предприятие „Европейски железопътен транспорт“ (EU-Rail)

Приложение

Номер	Година на изразяване на констатацията на ЕСП	Констатация на ЕСП (обобщение)	Предприети корективни действия и други свързани развития (обобщение)	Статус на констатацията на ЕСП
1	2021	Равнището на изпълнение на наличните бюджетни кредити за плащания на оперативни разходи на съвместното предприятие, в т.ч. неизползвани и прехвърлени оперативни бюджетни кредити, е спаднало от 76 % през 2020 г. до 61 % през 2021 г. Това положение се дължи главно на лошото качество на техническите доклади на бенефициентите и на необходимостта от допълнителни доказателства, потвърждаващи постигането на резултатите по проекта, както и на факта, че забавянето на един бенефициент засяга плащането на цялата еднократна сума.	Въпреки че през 2022 г. СП е създадо план за действие с цел подобряване на финансовото отчитане на бенефициентите, ситуацията е останала непроменена през 2023 г., вж. точка 3.8.13 .	Неприключена
2	2022	В годишните отчети на СП за 2022 г. не е оповестена важна информация за вноските на членовете на програмно равнище, която е от съществено значение за добрата комуникация относно постиженията на СП в края на годината. По-специално, съвместното предприятие не е извършило сравнение на вноските, получени от всяка категория членове до края на годината по всяка програма, със законоустановените целеви нива за вноските, определени за съответната програма.	Подробна информация относно различните видове вноски на членовете е представена на програмно ниво в годишните отчети на съвместното предприятие за 2023 г. Тази информация позволява да се направи сравнение и между действително постигнатите и законоустановените целеви нива.	Приключена

Съвместно предприятие „Европейски железопътен транспорт“ (EU-Rail)

Номер	Година на изразяване на констатацията на ЕСП	Констатация на ЕСП (обобщение)	Предприети корективни действия и други свързани развития (обобщение)	Статус на констатацията на ЕСП
3	2022	<p>Равнището на изпълнение на бюджетните кредити за плащания на оперативни разходи по програма „Хоризонт 2020“, в т.ч. неизползвани и прехвърлени оперативни бюджетни кредити, е спаднало до 47 % (за 2021 г. — 61 %). Според съвместното предприятие, това се дължи на проблемите на бенефициентите с нарастващите цени и доставките, възникнали в резултат на пандемията от COVID-19 и военната агресия на Русия срещу Украйна. По тази причина срокът на по-голямата част от проектите по програма „Хоризонт 2020“ е трябвало да бъде удължен, а окончателните плащания — отложени за 2023 г.</p>	<p>Въпреки че изпълнението на бюджетните кредити за плащания на оперативни разходи се е увеличило до 67 %, то е останало под очакваното, а съвместното предприятие е отложило окончателните плащания за 2024 г. (вж. точка 3.8.13).</p>	Неприключена

Отговор на съвместното предприятие

3.8.13. По-ниският процент на изпълнение на оперативния бюджет се обяснява и с факта, че някои проекти по „Хоризонт 2020“ трябваше да бъдат удължени поради верижните последици от кризата с COVID 19, което забави окончателните плащания. Въпреки това съвместното предприятие приключи оперативните си дейности по програмата „Хоризонт 2020“ към края на 2023 г., както беше планирано, и дори преди крайния срок в регламента. Останалите окончателни плащания се предвижда да бъдат извършени през 2024 г.

3.8.18. Съвместното предприятие „Европейски железопътен транспорт“, заедно с други съвместни предприятия, създаде договорености за бекофис за информационни и комуникационни технологии (BOA ICT) в съответствие с член 13 от Единния основен акт. Тези договорености обхващат съвместно управление на ИКТ, управление на споделена инфраструктура за ИКТ, управление на инструменти и услуги за ИКТ, както и управление на сигурността и съответствието (включително киберсигурността). Общият годишен работен план за 2024 г. (приет на 15 декември 2023 г.) включва, наред с другото, специфично действие за преглед и актуализация на ПНД/ПВБ през 2024 г. Съвместното предприятие „Инициатива за иновативно здравеопазване“ ръководи изпълнението на това действие и възнамерява да представи през юли 2024 г. проект на тези планове за консултация между съвместните предприятия и за последващо приемане.

3.9. Съвместно предприятие за европейски високопроизводителни изчислителни технологии (EuroHPC)

Въведение

3.9.1. Съвместно предприятие за европейски високопроизводителни изчислителни технологии (EuroHPC) със седалище в Люксембург е създадено през октомври 2018 г. за периода до 31 декември 2026 г.⁵⁸ През юли 2021 г. Съветът приема нов учредителен регламент, с който удължава периода на действие до 31 декември 2033 г. и разширява правомощията на съвместното предприятие по многогодишната финансова рамка (МФР) за периода 2021—2027 г.⁵⁹

3.9.2. Съвместно предприятие EuroHPC е публично-частно партньорство, което дава възможност за обединяване на ресурси от ЕС, участващите държави и членовете от частния сектор за разработването и внедряването на високопроизводителни изчислителни технологии в Европа. Неговите членове са ЕС, представляван от Комисията, [участващите държави](#) и три членове от частния сектор, представлявани от Европейската технологична платформа за високопроизводителни изчислителни технологии (European Technology Platform for High Performance Computing), Сдружението за популяризиране на стойността на големите информационни масиви (Big Data Value association) и Европейския консорциум за квантова промишленост (European Quantum Industry Consortium).

3.9.3. През 2023 г. Комисията е обявила и частично е започнала нова инициатива за осигуряване на възможност суперкомпютърната мощност на ЕС да се използва и от иновативните европейски стартиращи предприятия в областта на надеждния изкуствен интелект, за да обучават моделите си. По предложение на Комисията Съветът е изменил учредителния регламент на съвместното предприятие, като е въвел още една цел на

---

⁵⁸ Регламент (ЕС) 2018/1488 на Съвета за създаване на съвместно предприятие за европейски високопроизводителни изчислителни технологии.

⁵⁹ Регламент (ЕС) 2021/1173 на Съвета за създаване на съвместно предприятие за европейски високопроизводителни изчислителни технологии и за отмяна на Регламент (ЕС) 2018/1488.

Съвместно предприятие за европейски високопроизводителни изчислителни технологии (EuroHPC)

съвместното предприятие, обхващаща приноса на суперкомпютрите към тази нова инициатива⁶⁰.

3.9.4. В *таблица 3.9.1* са представени основни данни за съвместното предприятие.

Таблица 3.9.1 — Основни данни за съвместното предприятие

	2023 г.	2022 г.	Изменение
Наличен бюджет за извършване на плащания (в млн. евро) ⁽¹⁾	1 058,0	629,9	68 %
Наличен бюджет за поемане на задължения (в млн. евро) ⁽¹⁾	1 136,0	1 374,5	-17 %
Общ брой служители към 31 декември ⁽²⁾	36	23	57 %

(1) В наличния бюджет се включват неусвоените бюджетни кредити от предходни години, които съвместното предприятие е заложило отново в бюджета за текущата година, целевите приходи и преразпределените бюджетни кредити за следващата година.

(2) Персоналът включва длъжностни лица, срочно и договорно наети служители и командировани национални експерти.

Източник: Данни, предоставени от съвместното предприятие.

3.9.5. Промените в бюджета на СП, които са показани в *таблица 3.9.1*, зависят главно от етапа на изпълнение на многогодишните програми за научни изследвания и иновации. Увеличението на бюджета за плащания за 2023 г. покрива междинни плащания, свързани с текущи проекти по програма „Хоризонт 2020“, както и със значителни по размер авансови плащания по споразумения за безвъзмездна финансова помощ и договори, които СП е планирало да подпише до края на 2023 г. по програми „Хоризонт Европа“, „Цифрова Европа“ и Механизма за свързване на Европа.

Информация в подкрепа на Декларацията за достоверност

3.9.6. В раздел *3.1* са описани одитният подход и основанието за изразяване на становището на ЕСП, отговорностите на ръководството на Съвместно предприятие за европейски високопроизводителни изчислителни технологии (EuroHPC) и на лицата, натоварени с общо управление, и отговорностите на одитора за извършване на одит на отчетите и на операциите, свързани с тях. Подписът на страница *184* представлява неразделна част от становището.

⁶⁰ Регламент (ЕС) 2024/1732 на Съвета от 17 юни 2024 година за изменение на Регламент (ЕС) 2021/1173 по отношение на инициативата EuroHPC за новосъздадени предприятия с цел засилване на водещата роля на Европа в областта на надеждния изкуствен интелект.

Декларация за достоверност, предоставена от Европейската сметна палата на Европейския парламент и на Съвета — доклад на независимия одитор

Становище

3.9.7. Европейската сметна палата извърши одит на:

- а) отчетите на Съвместно предприятие за европейски високопроизводителни изчислителни технологии (EuroHPC), които се състоят от финансови отчети⁶¹ и отчети за изпълнението на бюджета⁶² за финансовата година, приключила на 31 декември 2023 година, и
- б) законосъобразността и редовността на операциите, свързани с тези отчети, съгласно член 287 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС).

Надеждност на отчетите

Становище относно надеждността на отчетите

3.9.8. Европейската сметна палата счита, че отчетите на Съвместно предприятие за европейски високопроизводителни изчислителни технологии (EuroHPC) за годината, приключила на 31 декември 2023 г., дават вярна представа във всички съществени аспекти за неговото финансово състояние към 31 декември 2023 г., както и за резултатите от неговата дейност, паричните потоци и промените в нетните активи за приключилата на тази дата финансова година, в съответствие с разпоредбите на неговия Финансов регламент и счетоводните правила, приети от отговорния счетоводител на Комисията. Тези правила се основават на международно признатите счетоводни стандарти за публичния сектор.

⁶¹ Финансовите отчети включват счетоводен баланс, отчет за финансовия резултат, отчет за паричните потоци, отчет за промените в нетните активи, обобщение на основните счетоводни политики и друга разяснителна информация.

⁶² Отчетите за изпълнението на бюджета се състоят от отчети, в които са обобщени всички бюджетни операции, и разяснителна информация.

Съвместно предприятие за европейски високопроизводителни изчислителни технологии
(EuroHPC)

Обръщане на внимание

3.9.9. ЕСП обръща внимание на бележка 4.10 към годишните отчети на Съвместно предприятие за европейски високопроизводителни изчислителни технологии (EuroHPC) за 2023 г., в която се посочва, че има промяна в счетоводното третиране на паричните вноски, получени от EuroHPC, считано от финансовата година, приключила на 31 декември 2023 г. Тази промяна в счетоводното третиране е довела до преизчисление на съответните сравнителни данни от предходната година. Преизчислението е било необходимо, за да се вземат предвид конкретните насоки, издадени от отговорния счетоводител на ЕС.

Освен това ЕСП обръща внимание на бележка 4.2 към годишните отчети на Съвместно предприятие за европейски високопроизводителни изчислителни технологии (EuroHPC) за 2023 г., която се отнася до предварителната оценка от съвместното предприятие на отражението, несигурността и риска, свързани с авансови плащания, извършени към негов доставчик, като са взети предвид неотдавнашни публични оповестявания във връзка с финансовото състояние на доставчика. СП EuroHPC е анализирано всички договорни отношения с доставчика от гледна точка на стойността им, като се е съсредоточило върху извършените авансови плащания по договори и споразумения за безвъзмездна финансова помощ и е оценило потенциалното отражение на 88 млн. евро.

Тези въпроси нямат отражение върху становището на ЕСП.

Законосъобразност и редовност на операциите, свързани с отчетите

Приходи

Становище относно законосъобразността и редовността на приходите, свързани с отчетите

3.9.10. Европейската сметна палата счита, че свързаните с отчетите приходи на Съвместно предприятие за европейски високопроизводителни изчислителни технологии (EuroHPC) за годината, приключила на 31 декември 2023 г., са законосъобразни и редовни във всички съществени аспекти.

Съвместно предприятие за европейски високопроизводителни изчислителни технологии
(EuroHPC)

Плащания

Становище относно законосъобразността и редовността на плащанията, свързани с отчетите

3.9.11. Европейската сметна палата счита, че свързаните с отчетите плащания на Съвместно предприятие за европейски високопроизводителни изчислителни технологии (EuroHPC) за годината, приключила на 31 декември 2023 г., са законосъобразни и редовни във всички съществени аспекти.

3.9.12. Изложените по-долу констатации и оценки не са в противоречие с изразеното от Европейската сметна палата становище.

Констатации и оценки относно бюджетното управление

Изпълнение на бюджета на програма „Хоризонт 2020“ и Механизма за свързване на Европа 1 (МСЕ 1)

3.9.13. В [таблица 3.9.2](#) е представен общ преглед на целевите нива за вноските на членовете на съвместното предприятие за програмите „Хоризонт 2020“ и МСЕ 1 спрямо нивото на вноските (парични и непарични), признати в годишните отчети на съвместното предприятие за валидирани и докладвани в края на 2023 г.

Таблица 3.9.2 — Вноски на членовете на съвместното предприятие за програма „Хоризонт 2020“ и МСЕ 1 (в млн. евро)

Членове	Вноски на членовете (съгласно учредителния регламент)				Вноски на членовете (към 31.12.2023 г.)				
	Оперативни дейности	Административни разходи	Допълнителни дейности ⁽²⁾	Общо	Парични вноски	Валидирани непарични вноски	Невалидирани, но докладвани непарични вноски	Непарични вноски за допълнителни дейности	Общо
ЕС (ГД „Съобщителни мрежи, съдържание и технологии“) ⁽¹⁾	526,0	10,0	Не е приложимо	536,0	445,0	Не е приложимо	Не е приложимо	Не е приложимо	445,0
Участващи държави ⁽³⁾⁽⁴⁾	476,0	10,0	Не е приложимо	486,0	129,6	0,0	51,9	Не е приложимо	181,5
Членове от частния сектор ⁽³⁾	420,0	2,0	Не е приложимо	422,0	0,0	0,0	18,4	Не е приложимо	18,4
Общо	1 422,0	22,0	Не е приложимо	1 444,0	574,6	0,0	70,3	Не е приложимо	644,9

(1) Финансовият принос на ЕС включва 100 млн. евро от програма МСЕ 1.

(2) Допълнителните дейности са извън обхвата на одита на ЕСП.

(3) Новият учредителен регламент отменя задължението участващите държави и членовете от частния сектор да допринасят за административните разходи.

(4) Паричните вноски на участващите държави, платени директно на изпълнители/бенефициенти, не са включени.

Източник: ЕСП въз основа на данни от СП и неговия учредителен регламент.

Съвместно предприятие за европейски високопроизводителни изчислителни технологии
(EuroHPC)

Членовете от частния сектор няма да достигнат определените за техните вноски целеви нива

3.9.14. За да се придобие ясна представа за постиженията на съвместното предприятие във връзка с програмите „Хоризонт 2020“ и МСЕ 1, следва да се вземе предвид и настоящото ниво на оперативните задължения на неговите членове по отношение на споразуменията за безвъзмездна финансова помощ и сключените договори. Задълженията на члена от ЕС за оперативните дейности на съвместното предприятие вече са постигнали целевото ниво за оперативните вноски през 2022 г. Към края на 2023 г. съвместното предприятие все още остава да изплати приблизително 260,1 млн. евро по незавършени проекти и да валидира непарични вноски за оперативни дейности на предприятието в размер на 51,9 млн. евро.

3.9.15. В края на 2023 г. договорните задължения на участващите държави за дейности на СП по програма „Хоризонт 2020“ и по МСЕ 1 са оценени на 538,3 млн. евро. Във връзка с тези задължения те са направили финансови вноски в размер на 129,6 млн. евро за суперкомпютрите, закупени от СП, и са докладвали 51,9 млн. евро непарични вноски за оперативните разходи на доставчиците на хостинг. Разликата между изчислените договорни задължения и декларираните вноски в размер на 357 млн. евро се дължи на това, че участващите държави признават и докладват своите разходи на СП едва когато подкрепяните от тях проекти по „Хоризонт 2020“ бъдат приключени.

3.9.16. В края на 2023 г. обаче членовете от частния сектор са докладвали непарични вноски в размер на само 18,4 млн. евро за проекти по „Хоризонт 2020“, което е значително под минималната целева стойност от 420 млн. евро, определена в учредителния регламент на съвместното предприятие, която трябва да бъде постигната от членовете от частния сектор до края на програмата. Както ЕСП вече констатира в своя Годишен доклад относно съвместните предприятия на ЕС за 2022 г. (точка 3.9.17), механизмите на съвместното предприятие за финансиране на дейности, свързани с безвъзмездна финансова помощ, не са довели до достигане на нивото на непаричните вноски от членовете от частния сектор, което се изисква съгласно учредителния регламент на съвместното предприятие за програма „Хоризонт 2020“.

3.9.17. Правните задължения на ЕС и участващите държави са на определените целеви нива за вноските за програма „Хоризонт 2020“. Фактът, че достигнатите нива на вноските от членовете от частния сектор са ниски (около 30 % от общите целеви нива в размер на 1,4 млрд. евро) обаче показва липса на участие от частния сектор в проектите на съвместното предприятие и излага на риск постигането на неговите цели за програма „Хоризонт 2020“ като цяло.

Съвместно предприятие за европейски високопроизводителни изчислителни технологии
(EuroHPC)

Изпълнение на бюджета на програмите „Хоризонт 2020“, „Цифрова Европа“ и Механизма за свързване на Европа 2 (МСЕ 2)

3.9.18. В [таблица 3.9.3](#) е представен общ преглед на целевите нива за вноските на членовете на съвместното предприятие за програмите за научни изследвания по МФР за периода 2021—2027 г., в сравнение с нивото на вноските (парични и непарични), признати в годишните отчети на съвместното предприятие в края на 2023 г.

Таблица 3.9.3 — Вноски на членовете на съвместното предприятие за програмите по „Хоризонт Европа“, „Цифрова Европа“ и Механизма за свързване на Европа 2 (МСЕ 2) (в млн. евро)

Членове	Вноски на членовете (съгласно учредителния регламент на СП)			Вноски на членовете (към 31.12.2023 г.)				
	Оперативни дейности	Административни разходи	Общо	Валидирани парични вноски	Невалидирани парични вноски	Валидирани непарични вноски ⁽³⁾	Докладвани невалидирани непарични вноски ⁽³⁾	Общо
ЕС (ГД „Съобщителни мрежи, съдържание и технологии“) ⁽¹⁾	2 989,3	92,0	3 081,3	100,7	657,0	Не е приложимо	Не е приложимо	757,7
Участващи държави ⁽²⁾	2 989,3	0,0	2 989,3	36,6	101,9	0,0	0,0	138,5
Членове от частния сектор	900,0	0,0	900,0	0,0	Не е приложимо	0,0	0,8	0,8
Общо	6 878,6	92,0	6 970,6	137,3	758,9	0,0	0,8	897,0

(1) Финансовото участие на ЕС се състои от а) до 900 млн. евро от програма „Хоризонт Европа“; б) до 1,9813 млрд. евро от програма „Цифрова Европа“; в) до 200 млн. евро от програма МСЕ 2.

(2) Паричните вноски на участващите държави, платени директно на изпълнители/бенефициенти, не са включени.

(3) Състои се от непарични вноски от участващите държави за оперативните разходи на доставчиците на хостинг и непарични вноски на членовете от частния сектор за оперативни дейности на СП.

Източник: ЕСП въз основа на данни от СП и неговия учредителен регламент.

Налице е висок риск членовете от частния сектор отново да не достигнат минималните целеви нива за вноските, определени за програмите за периода 2021—2027 г.

3.9.19. Целевите нива за вноските на членовете от частния сектор са се увеличили повече от два пъти в сравнение с програмата по предходната МФР (от 420 млн. евро на 900 млн. евро, вж. [таблица 3.9.2](#) и [таблица 3.9.3](#)). Както ЕСП вече отбеляза в своя Годишен доклад относно съвместните предприятия на ЕС за 2022 година (точка 3.9.17), ако механизмите за финансиране на съвместното предприятие останат същите за програма „Хоризонт Европа“, то няма да постигне значително по-високото целево ниво за вноските на членовете от частния сектор съгласно новия учредителен регламент. Това застрашава постигането на общите цели на програмите на съвместното предприятие.

Съвместно предприятие за европейски високопроизводителни изчислителни технологии
(EuroHPC)

Натрупване на неизползвани финансови вноски от ЕС

3.9.20. Нивото на изпълнение на бюджетните кредити за плащания на оперативни разходи за 2023 г. е спаднало до 19 %. Продължителният процес на СП за придобиване на суперкомпютри се е отразил значително върху изпълнението на бюджета за плащания на оперативни разходи. Тази ситуация се дължи също така на забавения старт на сложните дейности в рамките на новите задачи на програмите „Хоризонт Европа“, „Цифрова Европа“ и МСЕ, както и на закъснения на бенефициентите при подаване на декларации за възстановяване на разходи за текущи научноизследователски дейности по „Хоризонт 2020“.

3.9.21. През 2023 г. съвместното предприятие е поискало допълнителна финансова вноска от ЕС в размер на 488,6 млн. евро, която надвишава нуждите от парични средства в брой за извършване на планираните за годината плащания. В резултат на това към края на 2023 г. съвместното предприятие е натрупало излишък от парични средства в размер на 840,7 млн. евро (или около 117 % от първоначалния му бюджет за плащания за 2024 г.). Поради тази причина сумата на излишъка от парични средства не е могла да бъде използвана от ЕС за финансиране на други дейности през 2023 г. и показва недостатъци в бюджетното планиране и планирането на касовите наличности на съвместното предприятие.

Ниско равнище на изпълнение на бюджета за административни разходи за 2023 г. (по дялове 1 и 2)

3.9.22. През 2023 г. съвместното предприятие е изпълнило само 45 % от бюджетните си кредити за поемане на задължения за административни разходи и 42 % от бюджетните си кредити за плащания на административни разходи. Според съвместното предприятие основната причина за ниската степен на усвояване е, че то не е могло да осъществи плана си за набиране на персонал за 2022 г. и 2023 г. Съвместното предприятие обаче е поискало и получило вноските на ЕС за покриване на разходите за планирания окончателен брой от 54 служители, което е значително над действителния им брой, който е 36. Освен това при планирането на своя бюджет за плащания за 2023 г. съвместното предприятие не е взело предвид преразпределянето и/или отмяната на значителни суми неизползвани бюджетни кредити за плащания на административни разходи от предходни години, което не е съответствие с принципа на добро финансово управление.

Съвместно предприятие за европейски високопроизводителни изчислителни технологии
(EuroHPC)

Констатации и оценки по отношение на системите за управление и контрол

3.9.23. За последващите одити на разходите по програмите „Хоризонт 2020“ и „Хоризонт Европа“ отговаря Общата служба за одит (ОСО) на ГД „Научни изследвания и иновации“ на Комисията. За разходите по „Хоризонт 2020“ (уравнителни и окончателни плащания) съвместното предприятие е докладвало през 2023 г. представителен процент грешки 1,3 % и процент остатъчни грешки 0 %⁶³. За програма „Хоризонт Европа“ ОСО е започнала да прилага за съвместните предприятия основан на риска подход за последващ одит, в резултат на което вече не се изчисляват специфични за тези предприятия представителни проценти грешки. Първите основани на риска последващи одити все още не са извършени, тъй като първите междинни плащания се очаква да бъдат направени едва през 2024 г.

3.9.24. За да направи оценка на контрола на оперативните плащания от страна на съвместното предприятие, ЕСП извърши одит на произволна извадка от плащания по „Хоризонт 2020“, направени през 2023 г. на ниво крайни бенефициенти⁶⁴. ЕСП не откри сериозни количествено измерими грешки или слабости в контрола в извадката от бенефициенти на СП.

Непълни план за непрекъснатост на дейността и план за възстановяване след бедствия

3.9.25. Съвместното предприятие е разработило свой собствен план за непрекъснатост на дейността (ПНД) и план за възстановяване след бедствия (ПВБ). Въпреки че тези планове все още не са официално приети от директора на съвместното предприятие, в тях липсват няколко важни елемента, като например определяне на подходящи цели и подход, който трябва да се следва; оценка на рисковете на ПНД и анализ на въздействието върху стопанската дейност; представяне на управлението на ПНД и ролите и отговорностите във връзка с активирането на този план; както и конкретни правила за редовното тестване и актуализиране на плановете. За да се намалят съответните оперативни рискове, като например непълно или забавено възстановяване на оперативни данни в случай на бедствие или кибератака, съвместното предприятие следва да финализира и редовно да актуализира своите ПНД и ПВБ и да

---

⁶³ Консолидиран годишен отчет за дейността на СП EuroHPC за 2023 г., глава 4.1.1.1.

⁶⁴ По отношение на плащанията на безвъзмездна финансова помощ, тествани при бенефициентите, прагът за оповестяване на количествено измерими грешки е 1 % от одитираните разходи.

Съвместно предприятие за европейски високопроизводителни изчислителни технологии (EuroHPC)

тества тяхната ефективност. Накрая, директорът на съвместното предприятие следва официално да приеме окончателните и актуализирани планове.

Липса на политика за вътрешен контрол по отношение на чувствителните функции

3.9.26. Чувствителните функции, както потенциални, така и действителни, следва да бъдат определени и управлявани в контекста на рамката за вътрешен контрол на съвместното предприятие, която се основава на принципите за вътрешен контрол на Европейската комисия. В края на 2023 г. съвместното предприятие все още не е въвело политика за управление на чувствителните функции. Тази политика осигурява необходимия вътрешен контрол, който позволява на съвместното предприятие да идентифицира чувствителни функции, да ги актуализира и да определи подходящи мерки за контрол с цел предотвратяване или смекчаване на рисковете от неуместни или измамни действия, като например измамно докладване, загуба на активи, разкриване на чувствителна информация и корупция.

Констатации и оценки по други въпроси

СП не е достигнало целевите си нива за наемане на служители

3.9.27. През 2021 г. за изпълнението на около 7 млрд. евро по новата МФР за периода 2021—2027 г. съвместното предприятие е получило от Комисията 39 допълнителни щатни бройки, 30 от които е следвало да бъдат запълнени до края на 2022 г. и още девет до края на 2023 г. Съвместното предприятие е назначило допълнително само 21 служители до края на 2023 г., с което общият брой на служителите е достигнал 36, и следователно не е достигнало целевото си ниво за наемане на служители. Съвместното предприятие съобщава, че е срещнало значителни затруднения да достигне високите целеви нива за наемане на персонал, определени за 2022 г. и 2023 г., поради малкия си брой служители и трудностите при намирането на специалисти с необходимите рядко срещани специални познания и умения.

Слабости в процедурите за набиране на персонал на съвместното предприятие

3.9.28. ЕСП установи слабости на етапа на предварителен подбор на двете одитирани процедури за набиране на персонал. Комисията за подбор не е изготвила списък на всички кандидати, които притежават основните необходими квалификации и опит, а само на тези, които според комисията отговарят в голяма степен на търсения

Съвместно предприятие за европейски високопроизводителни изчислителни технологии
(EuroHPC)

профил. По-специално комисията за подбор не се е договорила предварително да използва скала за оценяване, в която всеки един от най-важните критерии има ясно определена тежест, нито е документирала в достатъчна степен процеса на вземане на решения, свързан с подбора. Това е намалило степента на прозрачност на процедурата, в резултат на което общият принцип на равно третиране на кандидатите може да не е бил спазен изцяло.

Проследяване на изпълнението във връзка с констатации и оценки от предходни години

3.9.29. В *приложението* са представени корективните действия, предприети в отговор на констатациите и оценките на ЕСП от предходни години.

Съвместно предприятие за европейски високопроизводителни изчислителни технологии (EuroHPC)

Приложение

Номер	Година на изразяване на констатацията на ЕСП	Констатация на ЕСП (обобщение)	Предприети корективни действия и други свързани развития (обобщение)	Статус на констатацията на ЕСП
1	2020	Към края на 2020 г. съвместното предприятие не е разработило надеждни процедури за валидиране и сертифициране на непарични вноски, нито е установило подходяща счетоводна процедура за признаването на тези непарични вноски. Тази ситуация не позволява на СП да управлява, да извършва мониторинг и да докладва за постигането на минималното равнище на непарични вноски.	През 2023 г. СП официално е приело методология за счетоводно отчитане и отчитане на непаричните вноски за дейностите.	Приключена
2	2021, 2022	В края на 2022 г. членовете от частния сектор са докладвали само 11 млн. евро, което е значително под минималната целева стойност от 420 млн. евро, определена в учредителния регламент на съвместното предприятие, която трябва да бъде постигната от членовете от частния сектор до края на програмата. Настоящите механизми на съвместното предприятие за финансиране на дейности, свързани с безвъзмездна финансова помощ, позволяват на членовете от частния сектор да предоставят непарични вноски само за един вид проекти (иновационни проекти с 30 % от разходите по проекта) и няма да доведат до достигане на минималното ниво на непарични вноски от членовете от частния сектор.	В края на 2023 г. вноските от членовете от частния сектор са се увеличили едва до 18,4 млн. евро (вж. точка 3.9.16).	Неприключена
3	2022	За 2022 г. нивото на усвояване на бюджетните кредити за поемане на задължения и за плащания на оперативни разходи е съответно 79 % и 24 %. Основните причини са забавянията при завършването на	Изпълнението на бюджетните кредити за плащания на оперативни	Неприключена

Съвместно предприятие за европейски високопроизводителни изчислителни технологии (EuroHPC)

Номер	Година на изразяване на констатацията на ЕСП	Констатация на ЕСП (обобщение)	Предприети корективни действия и други свързани развития (обобщение)	Статус на констатацията на ЕСП
		суперкомпютрите, предхождащи тези с капацитет от порядъка екза. Те са попречили на извършването на междинните плащания, свързани с безвъзмездната финансова помощ на съвместното предприятие за оперативни разходи. Други причини са: забавянето на процедурата за възлагане на обществена поръчка за суперкомпютри, което е попречило на извършването на съответните авансови плащания; отлагането на поканата за представяне на предложения по МСЕ 2 във връзка с цифровата хиперсвързаност за 2023 г. поради необходимостта от предварително проучване; и закъсненията при декларациите за разходите на бенефициентите за текущи научноизследователски дейности.	разходи за 2023 г. е продължило да бъде много ниско с ниво от 19 % (вж. точка 3.9.21).	
4	2020, 2021, 2022	Що се отнася до административните бюджетни кредити за поемане на задължения и за плащания (дялове 1 и 2), съвместното предприятие не е взело предвид в достатъчна степен преразпределянето на значителни суми неизползвани бюджетни кредити за плащания от предходни години при планирането на своя административен бюджет.	Ситуацията не е променена и през 2023 г. (вж. точка 3.9.23).	Неприключена
5	2020, 2021	През 2020 г. съвместното предприятие е разработило план за действие за изпълнение през 2021 г. на останалите действия от 17-те принципа за вътрешен контрол от рамката за вътрешен контрол на Комисията. Въпреки това, поради липсата на ключов административен персонал, съвместното предприятие още не е било одобрило няколко важни действия за вътрешен контрол съгласно сроковете през 2021 г., определени в неговия план за действие. Тези	През 2023 г. съвместното предприятие е наело служител за вътрешния контрол, който управлява приключването на тези действия.	Приключена

Съвместно предприятие за европейски високопроизводителни изчислителни технологии (EuroHPC)

Номер	Година на изразяване на констатацията на ЕСП	Констатация на ЕСП (обобщение)	Предприети корективни действия и други свързани развития (обобщение)	Статус на констатацията на ЕСП
		закъснения са увеличили вътрешния контролен риск на съвместното предприятие за 2021 г.		
6	2021, 2022	Съгласно новия учредителен регламент, приет през юли 2021 г., съвместното предприятие е било значително разширено и ще трябва да усвои средства в размер на над 7 млрд. евро по новата МФР за периода 2021—2027 г. За тази цел то трябва да назначи още 39 служители до 2023 г. В края на 2022 г. съвместното предприятие е увеличило персонала си само от 15 на 23 души. Съвместното предприятие не е изпълнило целта си за назначаване на 30 нови служители до края на 2022 г., включително за две ключови ръководни длъжности, и все още изостава в постигането на целта за набиране на 39 нови служители до края на 2023 г.	Въпреки съществените усилия до края на 2023 г. съвместното предприятие е наело 21 нови служители, което все още е под целта за набиране на 39 нови служители (вж. точка 3.9.28).	Неприключена
7	2022	Процедурите за набиране на персонал за длъжностите „Ръководител на стратегията и управлението“ и „Ръководител на администрацията и финансите“ са започнали съответно едва в края на 2022 г. и през първата половина на 2023 г.	През 2023 г. всички ключови ръководни длъжности са били запълнени. Екипите за управление на проекти са подсилени с опитни ръководители на проекти.	Приключена
8	2022	В годишните отчети на СП за 2022 г. не е оповестена важна информация за вноските на членовете на програмно равнище, която е от съществено значение за добрата комуникация относно постиженията на СП в края на годината. По-специално, съвместното предприятие не е извършило сравнение на вноските, получени от	Подробна информация относно различните видове вноски на членовете е представена на програмно ниво в годишните отчети на	Приключена

Съвместно предприятие за европейски високопроизводителни изчислителни технологии (EuroHPC)

Номер	Година на изразяване на констатацията на ЕСП	Констатация на ЕСП (обобщение)	Предприети корективни действия и други свързани развития (обобщение)	Статус на констатацията на ЕСП
		всяка категория членове до края на годината по всяка програма, със законоустановените целеви нива за вноските, определени за съответната програма.	съвместното предприятие за 2023 г. Тази информация позволява да се направи сравнение и между действително постигнатите и законоустановените целеви нива.	

Съвместно предприятие за европейски високопроизводителни изчислителни технологии
(EuroHPC)

Отговор на съвместното предприятие

3.9.15. Съвместното предприятие EuroHPC иска да изтъкне, че в допълнение към очакваните 538,3 млн. евро договорни задължения за дейностите по „Хоризонт 2020“ и MCE, участващите държави са изплатили също така финансови вноски в размер на 48,3 млн. евро пряко на изпълнителите на суперкомпютрите с производителност от порядъка на петафлопс, които са закупени съвместно от съвместното предприятие и участващите държави. Участващите държави обаче все още не са отчетели тази вноски пред съвместното предприятие.

3.9.28. Съвместното предприятие EuroHPC приема констатацията на ЕСП. Въпреки това съвместното предприятие отбелязва, че оценява задължителните изисквания по сходен начин като изискванията за допустимост, т.е. преминава или не преминава. Съвместното предприятие изразява убеждението, че това не се е отразило неблагоприятно на начина, по който кандидатите са оценявани, тъй като чрез събеседванията те са могли да покажат кога тези компетенции надхвърлят задължителните изисквания. Въпреки това съвместното предприятие EuroHPC винаги приветства предложения за подобрения и вече има въведена точкова система за оценка на всички изисквания.

3.10. Съвместно предприятие „Интелигентни мрежи и услуги“ (SNS)

Въведение

3.10.1. Съвместно предприятие „Интелигентни мрежи и услуги“ (SNS) със седалище в Брюксел е създадено през ноември 2021 г. в рамките на програма „Хоризонт Европа“ за периода до 31 декември 2031 г.⁶⁵ То е придобило финансова самостоятелност на 24 октомври 2023 г. В периода преди съвместното предприятие да стане финансово автономно Комисията е отговаряла за изпълнението на бюджета му за 2023 г. Комисията е изпълнила бюджетни кредити за плащания в размер на 21,7 млн. евро и бюджетни кредити за поети задължения в размер на 0,8 млн. евро от бюджета на съвместното предприятие за 2023 г.

3.10.2. Съвместно предприятие SNS е публично-частно партньорство, чиято цел е да улесни и развие водещи позиции в промишлеността в Европа в областта на 5G и 6G мрежите и услугите. Неговите членове са ЕС, представляван от Комисията, и Асоциацията на индустрията за 6G интелигентни мрежи и услуги (6G-IA).

3.10.3. В [таблица 3.10.1](#) са представени основни данни за съвместното предприятие за периода от 24 октомври 2023 г., когато е получило финансова автономност, до 31 декември 2023 г.

---

⁶⁵ Регламент (ЕС) 2021/2085 на Съвета за създаване на съвместните предприятия в рамките на програма „Хоризонт Европа“.

Съвместно предприятие „Интелигентни мрежи и услуги“ (SNS)

Таблица 3.10.1 — Основни данни за съвместното предприятие

	2023 г.	2022 г.
Наличен бюджет за извършване на плащания (в млн. евро) ^{(1) (3)}	122,9	-
Наличен бюджет за поемане на задължения (в млн. евро) ^{(1) (3)}	134,7	-
Общ брой служители към 31 декември ⁽²⁾	14	-

(1) В наличния бюджет се включват неусвоените бюджетни кредити от предходни години, които съвместното предприятие е заложило отново в бюджета за текущата година, целевите приходи и преразпределените бюджетни кредити за следващата година.

(2) Персоналът включва длъжностни лица, срочно и договорно наети служители и командировани национални експерти.

(3) Данните се отнасят за периода от 24 октомври 2023 г., когато съвместното предприятие е получило финансова автономност, до 31 декември 2023 г.

Източник: Данни, предоставени от съвместното предприятие.

Информация в подкрепа на Декларацията за достоверност

3.10.4. В раздел **3.1** са описани одитният подход и основанието за изразяване на становището на ЕСП, отговорностите на ръководството на Съвместно предприятие „Интелигентни мрежи и услуги“ (SNS) и на лицата, натоварени с общо управление, и отговорностите на одитора за извършване на одит на отчетите и на операциите, свързани с тях. Подписът на страница **184** представлява неразделна част от становището.

Декларация за достоверност, предоставена от Европейската сметна палата на Европейския парламент и на Съвета — доклад на независимия одитор

Становище

3.10.5. Европейската сметна палата извърши одит на:

- а) отчетите на Съвместно предприятие „Интелигентни мрежи и услуги“ (SNS), които се състоят от финансови отчети⁶⁶ и отчети за изпълнението на бюджета⁶⁷ за финансовия период, започнал на 24 октомври 2023 г. и приключил на 31 декември 2023 година, и
- б) законосъобразността и редовността на операциите, свързани с тези отчети, съгласно член 287 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС).

Надеждност на отчетите

Становище относно надеждността на отчетите

3.10.6. Европейската сметна палата счита, че отчетите на Съвместно предприятие „Интелигентни мрежи и услуги“ (SNS) за годината, приключила на 31 декември 2023 г., дават вярна представа във всички съществени аспекти за неговото финансово състояние към 31 декември 2023 г., както и за резултатите от неговата дейност, паричните потоци и промените в нетните активи за приключилата на тази дата финансова година, в съответствие с разпоредбите на неговия Финансов регламент и счетоводните правила, приети от отговорния счетоводител на Комисията. Тези правила се основават на международно признатите счетоводни стандарти за публичния сектор.

Обръщане на внимание

⁶⁶ Финансовите отчети включват счетоводен баланс, отчет за финансовия резултат, отчет за паричните потоци, отчет за промените в нетните активи, обобщение на основните счетоводни политики и друга разяснителна информация.

⁶⁷ Отчетите за изпълнението на бюджета се състоят от отчети, в които са обобщени всички бюджетни операции, и разяснителна информация.

Съвместно предприятие „Интелигентни мрежи и услуги“ (SNS)

3.10.7. ЕСП обръща внимание на бележка 4.10 към окончателните годишни отчети на Съвместно предприятие „Интелигентни мрежи и услуги“ (SNS) за 2023 г., в която се пояснява, че предприятието е придобило финансова самостоятелност на 24 октомври 2023 г. Преди тази дата Комисията е отговаряла за организационното изграждане и първоначалната дейност на съвместното предприятие. В бележка 2.3 се пояснява, че сумата на авансовото финансиране в размер на 288,9 млн. евро, посочена в счетоводния баланс, се състои от авансови плащания в размер на 188,6 млн. евро, извършени от Комисията преди придобиването на финансова самостоятелност от съвместното предприятие, и от авансови плащания в размер на 100,3 млн. евро, извършени от Съвместно предприятие SNS, след като то е придобило финансова самостоятелност.

Този въпрос няма отражение върху становището на ЕСП.

Законосъобразност и редовност на операциите, свързани с отчетите

Приходи

Становище относно законосъобразността и редовността на приходите, свързани с отчетите

3.10.8. Европейската сметна палата счита, че свързаните с отчетите приходи на Съвместно предприятие „Интелигентни мрежи и услуги“ (SNS) за финансовия период от 24 октомври 2023 г. до 31 декември 2023 г., са законосъобразни и редовни във всички съществени аспекти.

Плащания

Становище относно законосъобразността и редовността на плащанията, свързани с отчетите

3.10.9. Европейската сметна палата счита, че свързаните с отчетите плащания на Съвместно предприятие „Интелигентни мрежи и услуги“ (SNS) за финансовия период от 24 октомври 2023 г. до 31 декември 2023 г., са законосъобразни и редовни във всички съществени аспекти.

3.10.10. Изложените по-долу констатации и оценки не са в противоречие с изразеното от Европейската сметна палата становище.

Констатации и оценки относно бюджетното управление

Изпълнение на програмата „Хоризонт Европа“

3.10.11. В [таблица 3.10.2](#) е представен общ преглед на целевите нива за вноските на членовете на съвместното предприятие за програмата „Хоризонт Европа“ спрямо вноските (парични и непарични), признати за валидирани и докладвани в годишните отчети на съвместното предприятие към края на 2023 г. (в т.ч. вноските, получени преди придобиването на финансова самостоятелност от съвместното предприятие).

Таблица 3.10.2 — Вноски на членовете на съвместното предприятие за програмата „Хоризонт Европа“ (в млн. евро)

Членове	Вноски на членовете (съгласно учредителния регламент на СП)			Вноски на членовете (към 31.12.2023 г.)				
	Оперативни дейности	Административни разходи	Общо	Валидирани парични вноски	Невалидиран и парични вноски	Валидирани непарични вноски ⁽¹⁾	Докладвани невалидиран и непарични вноски ⁽¹⁾	Общо
ЕС (ГД „Научни изследвания и иновации“)	881,5	18,5	900,0	288,9	14,6	Не е приложимо	Не е приложимо	303,5
Членове от частния сектор	881,5	18,5	900,0	0,7	0,0	0,0	219,9	220,6
Общо	1 763,0	37,0	1 800,0	289,6	14,6	0,0	219,9	524,1

(1) Включват непарични вноски за оперативни дейности (НВОД) и непарични вноски за допълнителни дейности (НВДД).

Източник: ЕСП въз основа на данни от СП и неговия учредителен регламент.

Констатации и оценки по отношение на системите за управление и контрол

3.10.12. Към края на 2023 г. СП частично е приложило [рамката за вътрешен контрол на Комисията](#), която се основава на 17 принципа за вътрешен контрол. По-специално съвместното предприятие все още предстои да приключи дейностите за гарантиране на ефективното функциониране на плана за непрекъснатост на дейността и плана за възстановяване след бедствия, политиката за управление на чувствителните функции и принципите за контрол, свързани с оценката на риска и дейностите по контрол и наблюдение.

3.10.13. За разходите по програмата „Хоризонт Европа“ ще бъдат извършени последващи одити от Общата служба за одит (ОСО) на ГД „Научни изследвания и иновации“ на Комисията. За програмата „Хоризонт Европа“ ОСО е започнала да прилага за съвместните предприятия основан на риска подход за последващ одит, в резултат на което вече не се изчисляват специфични за тези предприятия представителни проценти

Съвместно предприятие „Интелигентни мрежи и услуги“ (SNS)

грешки. Първите основани на риска последващи одити все още не са извършени, тъй като първите междинни плащания се очаква да бъдат направени едва през 2024 г.

Отговор на съвместното предприятие

3.10.12. SNS, заедно с други съвместни предприятия, създадоха договорености за бекофис за информационни и комуникационни технологии в съответствие с член 13 от Единния основен акт.

Тези договорености обхващат съвместно управление на ниво СП на ИКТ, както и на споделена ИКТ инфраструктура, на ИКТ инструменти и услуги и на сигурността и съответствието (включително киберсигурността).

Съвместният годишен работен план за 2024 г. (приет на 15 декември 2023 г.) включва, наред с другото, специфично действие за преглед и актуализация на плана за непрекъснатост на дейността (BCP)/плана за възстановяване след катастрофични събития (DRP) през 2024 г. Съвместно предприятие „Инициатива за иновативно здравеопазване“ (IH) ръководи изпълнението на това действие и възнамерява да представи през юли 2024 г. проект на тези планове за консултация между съвместните предприятия и за последващо приемане.

Политиката на SNS относно чувствителните функции е финализирана и е приета на 18 юни 2024 г.

Процедурите и регистърът за изключения и случаи на несъответствие ще бъдат приети до второто тримесечие на 2024 г., както е предвидено първоначално в рамковия план за действие за вътрешния контрол.

Оценката на риска, регистърът на риска и политиката за управление на документи ще бъдат финализирани през третото тримесечие на 2024 г.

3.11. Съвместно предприятие „Глобално здравеопазване EDCTP3“

Въведение

3.11.1. Съвместно предприятие „Глобално здравеопазване EDCTP3“ със седалище в Брюксел е създадено през ноември 2021 г. в рамките на програма „Хоризонт Европа“ за периода до 31 декември 2031 г.⁶⁸ То е придобило финансова самостоятелност на 23 ноември 2023 г. В периода преди съвместното предприятие да стане финансово автономно Комисията е отговаряла за изпълнението на бюджета му за 2023 г. Комисията е изпълнила бюджетни кредити за плащания в размер на 48,5 млн. евро и бюджетни кредити за поемане на задължения в размер на 0,58 млн. евро от бюджета на съвместното предприятие за 2023 г.

3.11.2. Съвместно предприятие „Глобално здравеопазване EDCTP3“ се основава на първата и втората програма „Партньорство за клинични изпитвания между европейските и развиващите се страни“ (EDCTP). Това ново съвместно предприятие е партньорство между ЕС и Асоциацията EDCTP, чиито членове са 15 европейски и 28 африкански държави. То има за цел да предостави нови решения за намаляване на тежестта на инфекциозните болести в Субсахарска Африка и да укрепи научноизследователския капацитет за подготовка и реагиране на нововъзникващи инфекциозни болести в този регион и по света. Неговите членове са ЕС, представляван от Комисията, и Асоциацията EDCTP.

3.11.3. В [таблица 3.11.1](#) са представени основни данни за съвместното предприятие.

---

⁶⁸ Регламент (ЕС) 2021/2085 на Съвета за създаване на съвместните предприятия в рамките на програма „Хоризонт Европа“.

Съвместно предприятие „Глобално здравеопазване EDCTP3“

Таблица 3.11.1 — Основни данни за съвместното предприятие

	2023 г.	2022 г.
Наличен бюджет за извършване на плащания (в млн. евро) ^{(1) (3)}	2,2	-
Наличен бюджет за поемане на задължения (в млн. евро) ^{(1) (3)}	136,4	-
Общ брой служители към 31 декември ⁽²⁾	17	-

(1) В наличния бюджет се включват неусвоените бюджетни кредити от предходни години, които съвместното предприятие е заложило отново в бюджета за текущата година, целевите приходи и преразпределените бюджетни кредити за следващата година.

(2) Персоналът включва длъжностни лица, срочно и договорно наети служители и командировани национални експерти.

(3) Данните се отнасят за периода от 23 ноември 2023 г., когато съвместното предприятие е получило финансова автономност, до 31 декември 2023 г.

Източник: Данни, предоставени от съвместното предприятие.

Информация в подкрепа на Декларацията за достоверност

3.11.4. В раздел **3.1** са описани одитният подход и основанието за изразяване на становището на ЕСП, отговорностите на ръководството на Съвместно предприятие „Глобално здравеопазване EDCTP3“ и на лицата, натоварени с общо управление, и отговорностите на одитора за извършване на одит на отчетите и на операциите, свързани с тях. Подписът на страница **184** представлява неразделна част от становището.

Декларация за достоверност, предоставена от Европейската сметна палата на Европейския парламент и на Съвета — доклад на независимия одитор

Становище

3.11.5. Европейската сметна палата извърши одит на:

- а) отчетите на Съвместно предприятие „Глобално здравеопазване EDCTP3“, които се състоят от финансови отчети⁶⁹ и отчети за изпълнението на бюджета⁷⁰ за финансовия период, започнал на 23 ноември 2023 г. и приключил на 31 декември 2023 година, и
- б) законосъобразността и редовността на операциите, свързани с тези отчети, съгласно член 287 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС).

Надеждност на отчетите

3.11.6. Европейската сметна палата счита, че отчетите на Съвместно предприятие „Глобално здравеопазване EDCTP3“ за годината, приключила на 31 декември 2023 г., дават вярна представа във всички съществени аспекти за неговото финансово състояние към 31 декември 2023 г., както и за резултатите от неговата дейност, паричните потоци и промените в нетните активи за приключилата на тази дата финансова година, в съответствие с разпоредбите на неговия Финансов регламент и счетоводните правила, приети от отговорния счетоводител на Комисията. Тези правила се основават на международно признатите счетоводни стандарти за публичния сектор.

⁶⁹ Финансовите отчети включват счетоводен баланс, отчет за финансовия резултат, отчет за паричните потоци, отчет за промените в нетните активи, обобщение на основните счетоводни политики и друга разяснителна информация.

⁷⁰ Отчетите за изпълнението на бюджета се състоят от отчети, в които са обобщени всички бюджетни операции, и разяснителна информация.

Обръщане на внимание

3.11.7. ЕСП обръща внимание на бележка 4.10 към окончателните годишни отчети на Съвместно предприятие „Глобално здравеопазване EDCTP3“ за 2023 г. В нея се пояснява, че предприятието е придобило финансова самостоятелност на 23 ноември 2023 г. Преди тази дата Комисията е отговаряла за организационното изграждане и първоначалната дейност на съвместното предприятие. В бележка 2.3 се пояснява, че сумата на авансовото финансиране в размер на 47,6 млн. евро, посочена в счетоводния баланс, се състои от авансови плащания в размер на 41,0 млн. евро, извършени от Комисията преди придобиването на финансова самостоятелност от съвместното предприятие, и от авансови плащания в размер на 6,6 млн. евро, извършени от Съвместно предприятие „Глобално здравеопазване EDCTP3“, след като то е придобило финансова самостоятелност.

Този въпрос няма отражение върху становището на ЕСП.

Законосъобразност и редовност на операциите, свързани с отчетите

Приходи

Становище относно законосъобразността и редовността на приходите, свързани с отчетите

3.11.8. Европейската сметна палата счита, че свързаните с отчетите приходи на Съвместно предприятие „Глобално здравеопазване EDCTP3“ за периода от 23 ноември 2023 г. до 31 декември 2023 г., са законосъобразни и редовни във всички съществени аспекти.

Плащания

Становище относно законосъобразността и редовността на плащанията, свързани с отчетите

3.11.9. Европейската сметна палата счита, че свързаните с отчетите плащания на Съвместно предприятие „Глобално здравеопазване EDCTP3“ за периода между 23 ноември 2023 г. и 31 декември 2023 г. са законосъобразни и редовни във всички съществени аспекти.

Съвместно предприятие „Глобално здравеопазване EDCTP3“

3.11.10. Изложените по-долу констатации и оценки не са в противоречие с изразеното от Европейската сметна палата становище.

Констатации и оценки относно бюджетното управление

Изпълнение на програма „Хоризонт Европа“

3.11.11. В *таблица 3.11.2* е представен общ преглед на целевите нива за вноските на членовете на съвместното предприятие за програма „Хоризонт Европа“ спрямо вноските на членовете и участващите партньори (парични и непарични), признати за валидирани и докладвани в годишните отчети на съвместното предприятие към края на 2023 г. (в т.ч. вноските, получени преди придобиването на финансова самостоятелност от съвместното предприятие).

Таблица 3.11.2 — Вноски на членовете на съвместното предприятие за програма „Хоризонт Европа“ (в млн. евро)

Членове	Вноски на членовете (съгласно учредителния регламент)			Вноски на членовете (към 31.12.2023 г.)				
	Оперативни дейности	Административни и разходи	Общо	Валидирани парични вноски	Невалидиран и парични вноски	Валидирани непарични вноски ⁽¹⁾	Докладвани невалидиран и непарични вноски ⁽¹⁾	Общо
ЕС (ГД „Научни изследвания и иновации“)	740,2	59,8	800,0	48,9	1,2	Не е приложимо	Не е приложимо	50,1
EDCTP — участващи държави	439,9	0,0	439,9	Не е приложимо	Не е приложимо	0,0	152,8	152,8
Партньори, участващи с вносна	360,1	0,0	360,1	Не е приложимо	Не е приложимо	Не е приложимо	0,0	0,0
Общо	1 540,2	59,8	1 600,0	48,9	1,2	0,0	152,8	202,9

(1) Вноските на Асоциацията EDCTP се състоят от непарични вноски за допълнителни дейности (НВДД). Вноските на партньорите, участващи във финансирането, се състоят от парични вноски за дейностите на СП.

Източник: ЕСП въз основа на данни от СП и неговия учредителен регламент.

3.11.12. Според годишните отчети на съвместното предприятие в края на 2023 г. Асоциацията EDCTP е поела задължения за финансови вноски за допълнителни дейности (т.нар. „НВДД“) в размер на 387,6 млн. евро, свързани с програма „Хоризонт Европа“, от които е докладвала на съвместното предприятие 152,8 млн. евро като извършени до края на 2023 г. СП изчислява, че равнището на НВДД ще достигне най-малко 550 млн. евро (или 157 % от целевото ниво) до края на програмата.

Констатации и оценки по отношение на системите за управление и контрол

3.11.13. Към края на 2023 г. СП е приложило по-голямата част от рамката за вътрешен контрол на Комисията, която се основава на 17 принципа за вътрешен контрол. Въпреки това съвместното предприятие все още предстои да приключи някои дейности за гарантиране на ефективното функциониране на плана за непрекъснатост на дейността и плана за възстановяване след бедствия, политиката за управление на чувствителните функции и принципа за контрол, свързан с дейностите по наблюдение.

3.11.14. За разходите по програма „Хоризонт Европа“ ще бъдат извършени последващи одити от Общата служба за одит (ОСО) на ГД „Научни изследвания и иновации“ на Комисията. За програма „Хоризонт Европа“ ОСО е започнала да прилага за съвместните предприятия основан на риска подход за последващ одит, в резултат на което вече не се изчисляват специфични за тези предприятия представителни проценти грешки. Първите основани на риска последващи одити все още не са извършени, тъй като първите междинни плащания се очаква да бъдат направени едва през 2024 г.

Отговор на съвместното предприятие

3.11.13. Политиката на съвместното предприятие „Глобално здравеопазване EDCTP3“ относно чувствителните функции е финализирана и е приета на 27 май 2024 г.

Съвместното предприятие „Глобално здравеопазване EDCTP3“ понастоящем използва ИТ инфраструктурата на Европейската комисия и полага усилия да стане автономно по отношение на ИТ до края на 2024 г. До този момент съвместното предприятие „Глобално здравеопазване EDCTP3“ е защитено в случай на бедствие или кибератака.

Съвместното предприятие „Глобално здравеопазване EDCTP3“, заедно с други съвместни предприятия, създадоха договорености за бекофис за информационни и комуникационни технологии (BOA ICT) в съответствие с член 13 от Единния основен акт. Тези договорености обхващат съвместно управление на ИКТ, управление на споделена ИКТ инфраструктура, управление на ИКТ инструменти и услуги, както и управление на сигурността и съответствието (включително киберсигурността). Съвместният годишен работен план за 2024 г. (приет на 15 декември 2023 г.) включва, наред с другото, специфично действие за преглед и актуализация на плана за непрекъснатост на дейността (BCP)/плана за възстановяване след катастрофични събития (DRP) през 2024 г. Съвместното предприятие „Инициатива за иновативно здравеопазване“ ръководи изпълнението на това действие и възнамерява да представи през юли 2024 г. проект на тези планове за консултация между съвместните предприятия и за последващо приемане.

**Съвместно предприятие в рамките
на EURATOM**

Европейско съвместно предприятие за ITER и развитието на термоядрената енергия (F4E)

3.12. Европейско съвместно предприятие за ITER и развитието на термоядрената енергия (F4E)

Въведение

3.12.1. Европейското съвместно предприятие за ITER и развитието на термоядрената енергия (Съвместно предприятие F4E) е създадено през април 2007 г. за период от 35 години⁷¹. Една от главните задачи на СП е да осигури участието на Европейската общност за атомна енергия (Евратом) в Международната организация по термоядрена енергия ITER (ITER-IO), която отговаря за изпълнението на проекта ITER. Въпреки че основните инсталации за ядрен синтез се намират в Кадараш, Франция, седалището на съвместното предприятие се намира в Барселона.

3.12.2. Членове на съвместното предприятие са Евратом, представляван от Комисията, и страните членки на Евратом.

3.12.3. В *таблица 3.12.1* са представени основни данни за съвместното предприятие.

Таблица 3.12.1 — Основни данни за съвместното предприятие

	2023 г.	2022 г.	Изменение
Наличен бюджет за извършване на плащания (в млн. евро) ⁽¹⁾	631,5	844,0	-25 %
Наличен бюджет за поемане на задължения (в млн. евро) ⁽¹⁾	807,0	981,2	-18 %
Общ брой служители към 31 декември ⁽²⁾	426	436	-2 %

(1) В наличния бюджет се включват неусвоените бюджетни кредити от предходни години, които съвместното предприятие е заложило отново в бюджета за текущата година, целевите приходи и преразпределените бюджетни кредити за следващата година.

(2) Персоналът включва длъжностни лица, срочно и договорно наети служители и командировани национални експерти.

Източник: Данни, предоставени от съвместното предприятие.

⁷¹ Решение № 2007/198/Евратом на Съвета за създаване на Европейско съвместно предприятие за „ITER“ и развитието на термоядрената енергия и за предоставяне на предимства на същото.

Европейско съвместно предприятие за ITER и развитието на термоядрената енергия (F4E)

3.12.4. Намалването на бюджета за поемане на задължения и за плащания за 2023 г. е свързано със забавянето на оперативните дейности на Съвместно предприятие F4E (вж. точки [3.12.20](#)—[3.12.22](#)).

Информация в подкрепа на Декларациите за достоверност

3.12.5. В раздел [3.1](#) са описани одитният подход и основанието за изразяване на становището на ЕСП, отговорностите на ръководството на Съвместно предприятие F4E и на лицата, натоварени с общо управление, и отговорностите на одитора за извършване на одит на отчетите и на операциите, свързани с тях. Подписът на страница [184](#) представлява неразделна част от становището.

Декларация за достоверност, предоставена от Европейската сметна палата на Европейския парламент и на Съвета — доклад на независимия одитор

Становище

3.12.6. Европейската сметна палата извърши одит на:

- а) отчетите на Европейското съвместно предприятие за ITER и развитието на термоядрената енергия (F4E), които се състоят от финансови отчети⁷² и отчети за изпълнението на бюджета⁷³ за финансовата година, приключила на 31 декември 2023 година, и
- б) законосъобразността и редовността на операциите, свързани с тези отчети, съгласно член 287 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС).

⁷² Финансовите отчети включват счетоводен баланс, отчет за финансовия резултат, отчет за паричните потоци, отчет за промените в нетните активи, обобщение на основните счетоводни политики и друга разяснителна информация.

⁷³ Отчетите за изпълнението на бюджета се състоят от отчети, в които са обобщени всички бюджетни операции, и разяснителна информация.

Надеждност на отчетите

Становище относно надеждността на отчетите

3.12.7. Европейската сметна палата счита, че отчетите на Европейското съвместно предприятие за ITER и развитието на термоядрената енергия (F4E) за годината, приключила на 31 декември 2023 г., дават вярна представа във всички съществени аспекти за неговото финансово състояние към 31 декември 2023 г., както и за резултатите от неговата дейност, паричните потоци и промените в нетните активи за приключилата на тази дата финансова година, в съответствие с разпоредбите на неговия Финансов регламент и счетоводните правила, приети от отговорния счетоводител на Комисията. Тези правила се основават на международно признатите счетоводни стандарти за публичния сектор.

Законосъобразност и редовност на операциите, свързани с отчетите

Приходи

Становище относно законосъобразността и редовността на приходите, свързани с отчетите

3.12.8. Европейската сметна палата счита, че свързаните с отчетите приходи на Европейското съвместно предприятие за ITER и развитието на термоядрената енергия (F4E) за годината, приключила на 31 декември 2023 г., са законосъобразни и редовни във всички съществени аспекти.

Плащания

Становище относно законосъобразността и редовността на плащанията, свързани с отчетите

3.12.9. Европейската сметна палата счита, че свързаните с отчетите плащания на Европейското съвместно предприятие за ITER и развитието на термоядрената енергия (F4E) за годината, приключила на 31 декември 2023 г., са законосъобразни и редовни във всички съществени аспекти.

Обръщане на внимание

3.12.10. ЕСП обръща внимание на бележка 6.4.2 от годишните отчети на Съвместно предприятие F4E за 2023 г., в която общите разходи за неговите задължения по изпълнение на проекта ITER („разчет при приключването“) се оценяват на 21,2 млрд. евро (по стойности от 2023 г.). Тъй като разчетът при приключването за 2023 г. все още е въз основа на междинни цели и разходни допускания от 2016 г., той ще бъде значително изменен, след като бъдат финализирани новите базови стойности и изисквания за проекта ITER, одобрени от Съвета на ITER и официално съобщени на Съвместно предприятие F4E.

3.12.11. ЕСП обръща внимание на уводната част на годишните отчети на Съвместно предприятие F4E за 2023 г., в която се посочва, че управителният съвет на F4E е поискал от новия директор, номиниран през май 2023 г., да реорганизира настоящата организационна структура на предприятието, за да стане тя по-ефикасна и по-добре адаптирана за постигане на настоящите и бъдещите цели на съвместното предприятие, включително тези, свързани с бъдещите базови стойности за ITER.

3.12.12. ЕСП обръща внимание на точка г) от уводната част на годишните отчети на Съвместно предприятие F4E за 2023 г.: „Отражение на международната ситуация“, в което се описва значителното и трайно инфлационно въздействие върху операциите на F4E, свързано с проблеми с веригата на доставки, предизвикани от COVID-19 и военната агресия срещу Украйна. Съвместното предприятие е изчислило, че общото въздействие върху разчета при приключването ще бъде 258 млн. евро (по стойности от 2008 г.).

Тези въпроси нямат отражение върху становището на ЕСП.

3.12.13. Изложените по-долу констатации и оценки не са в противоречие с изразеното от Европейската сметна палата становище.

Констатации и оценки относно разчета на разходите при приключване на ITER

3.12.14. Съгласно бележка 6.4.2 „Други — бъдещи задължения“ от годишните отчети на Съвместно предприятие F4E за 2023 г. оценката на СП за общите разходи за изпълнение на задълженията му във връзка с проекта ITER („разчет при приключването“) е 21,2 млрд. евро (по цени от 2023 г.). Този разчет включва разходите на съвместното предприятие за фазата на изграждане и експлоатация до 2035 г., както и за фазата на извеждане от експлоатация и дезактивиране до 2042 г., и се състои от сумата на общите

Европейско съвместно предприятие за ITER и развитието на термоядрената енергия (F4E)

плащания, извършени до края на 2023 г. (9,8 млрд. евро), и разчета за бъдещите плащания (11,3 млрд. евро по цени от 2023 г.).

3.12.15. В уводната част на годишните отчети на Съвместно предприятие F4E се посочва значителното и трайно инфлационно въздействие върху операциите на предприятието, свързано с проблеми с веригата на доставки, предизвикани от COVID-19 и военната агресия срещу Украйна. Съвместното предприятие е изчислило, че общото въздействие върху разчета при приключването ще бъде 258 млн. евро (по стойности от 2008 г.).

3.12.16. Поради продължителния процес на преразглеждане и актуализиране на настоящите базови стойности за ITER от 2016 г., F4E е продължило да основава разчетите за целите на дългосрочното планиране, оповестени в годишните отчети за 2023 г. (включително разчета при приключването), на междинните цели и допусканията за разходите от 2016 г., които не отчитат значителните технически промени и продължителното инфлационно въздействие, които съвместното предприятие е изпитало междувременно. Поради тази причина разчетът при приключването, оповестен в годишните отчети на съвместното предприятие, може да е съществено занижен и ще бъде значително изменен, след като бъдат финализирани новите базови стойности и изисквания за проекта ITER, одобрени от Съвета на ITER и официално съобщени на Съвместно предприятие F4E.

Констатации и оценки относно значителната реорганизация на F4E

3.12.17. На извънредното си заседание през февруари 2023 г. управителният съвет е одобрил доклада на работната група на високо равнище към него, която се занимава с оптимизирането на организационната структура на F4E. Същевременно управителният съвет е назначил новия изпълнителен директор на F4E, чийто мандат е започнал на 16 май 2023 г.

3.12.18. През февруари 2023 г. управителният съвет е одобрил резултатите от доклада на своята работна група на високо равнище за оптимизиране на организационната структура на F4E. Както е посочено в отчетите за 2023 г., управителният съвет е поискал от новия изпълнителен директор на F4E да реорганизира настоящата структура на предприятието, за да стане то по-ефективно и по-добре пригодно за постигане на настоящите и бъдещите си цели, включително тези, свързани с бъдещите базови стойности за проекта ITER. През декември 2023 г. изпълнителният директор на F4E е представил на управителния съвет план за интеграция на F4E и ITER-Ю, документ относно дългосрочната визия на съвместното предприятие относно политиката за корпоративна култура, както и предложение за планирани промени в организационната

Европейско съвместно предприятие за ITER и развитието на термоядрената енергия (F4E)

структура. Последното включва съществено изменение на настоящата матрична организационна структура.

3.12.19. Реорганизацията, която се извършва понастоящем, ще породи значителна краткосрочна и средносрочна нестабилност и оперативни рискове за СП. По-специално значителната трансформация на ролите и отговорностите в организацията може да засегне непрекъснатостта на дейността на съвместното предприятие, което ще забави допълнително резултатите, които то трябва да постигне. Това може също така да създаде голямо работно натоварване за служителите в областта на човешките ресурси на съвместното предприятие, които ще трябва да назначат голям брой служители, за да запълнят свободните висши ръководни длъжности и да осигурят повторна процедура за подбор и/или замяна на длъжностите от висшето и средното управленско ниво. Тази ситуация поражда значителни нови рискове, свързани с реорганизацията.

Констатации и оценки относно бюджетното управление

Изпълнение на бюджета за оперативни дейности за 2023 г.

3.12.20. През 2023 г. съвместно предприятие F4E е изпълнило 70 % от своите оперативни бюджетни кредити за поемане на задължения, което отразява забавянето на оперативните му дейности. Според съвместното предприятие това се дължи главно на текущото преразглеждане на базовите стойности за проекта ITER от 2016 г., трудните, но необходими ремонти на компоненти на проекта ITER, които вече са доставени от други национални агенции, допринасящи към проекта, и решението на ITER-IO за временно преустановяване на дейностите по монтаж. Вследствие на това през 2023 г. съвместното предприятие е върнало 263,9 млн. евро от първоначално планираната вноска на Евратом, както и вноски в размер на 30 млн. евро на държавата — домакин на ITER.

3.12.21. В края на 2023 г., след тези трансфери, F4E е изпълнило 95 % от оперативните си бюджетни кредити за плащания. Въпреки това размерът на неизползваните бюджетни кредити за плащания на оперативни разходи, които трябва да бъдат преразпределени към бъдещи оперативни бюджети, се е увеличил значително от 577,7 млн. евро в края на 2022 г. на 743,8 млн. евро в края на 2023 г. Според съвместното предприятие основните причини са провежданите обсъждания на техническите спецификации, забавянията при подписването на договорите и намалението на цените по договори, сключени чрез процедура на договаряне.

3.12.22. Важни фактори извън контрола на съвместното предприятие, като например необходимият ремонт на компонентите на проекта ITER, доставени от други национални агенции, допринасящи към проекта, решението на ITER-IO за временно преустановяване на дейностите по монтаж и забавянията в продължителния процес на

Европейско съвместно предприятие за ITER и развитието на термоядрената енергия (F4E)

актуализиране на настоящите базови стойности от 2016 г., са се отразили върху планираните оперативни дейности на съвместното предприятие през 2023 г., което е довело до по-ниска степен на изпълнение на оперативния му бюджет за 2023 г. Поради това преразпределянето към бъдещи бюджети на неизползвани бюджетни кредити за поемане на задължения се е увеличило значително.

Констатации и оценки по отношение на системите за управление и контрол

Непълно планиране, мониторинг и докладване на ресурсите

3.12.23. Още в Годишния доклад на ЕСП относно съвместните предприятия на ЕС за 2019 г. (точка 3.9.19), както и в Годишния доклад на ЕСП относно съвместните предприятия на ЕС за 2021 г. (точки 2.55—2.58) беше констатирана силната зависимост на F4E от външни изпълнители и свързаните с това рискове. През 2023 г. Службата за вътрешен одит на Комисията (СВО) е извършила задълбочен одит на управлението на човешките ресурси и етиката на F4E. Въпреки че СВО отчита напредъка, постигнат от 2021 г. насам, тя е издала две препоръки, класифицирани като „много важни“, по отношение на управлението на външни изпълнители.

3.12.24. По-специално СВО е констатирала, че F4E не е обособило централизирана координационна и управленска функция по отношение на външните изпълнители и не е въвело методология за оценка на общите нужди от човешки ресурси, включително на нуждите от външни изпълнители. При планирането на общите си нужди от персонал (включително необходимостта от използване на външни изпълнители) F4E не е включило адекватна оценка на съответното работно натоварване, нито на необходимите умения и компетентности. Вследствие на това решението на съвместното предприятие относно използването на външни изпълнители невинаги е било добре обосновано от гледна точка на нуждите, а по-скоро е зависело от наличния бюджет.

3.12.25. В допълнение към горепосоченото ЕСП установи, че годишните доклади на F4E не отразяват действителната ситуация на човешките ресурси. Що се отнася до щатните служители на съвместното предприятие, само 35 длъжностни лица са посочени като постоянни служители, докато 224 (или 58 %) от настоящите 386 срочно наети и договорно наети служители са с безсрочни договори и на практика са постоянни служители. Това не е в съответствие с член 31, параграф 1 от Финансовия регламент и счетоводно правило 16 на съвместното предприятие относно представянето на бюджетната информация в годишните отчети, които изискват пълна прозрачност по отношение на съставянето и изпълнението на бюджета, вкл. на щатното разписание на персонала. Освен това, поради липсата на еднозначно официално определение на понятието „външни изпълнители“, съвместното предприятие не е могло да оцени

Европейско съвместно предприятие за ITER и развитието на термоядрената енергия (F4E)

правилно отражението на външните изпълнители върху нуждите от щатни служители. Поради това инструментът на съвместното предприятие за планиране, мониторинг и докладване на ресурсите не дава пълна представа за действителната ситуация на ресурсите на съвместното предприятие, нито за това дали инструментът се използва ефективно.

Липса на цялостна оценка на риска по отношение на външните изпълнители

3.12.26. През 2023 г. F4E е използвало външни изпълнители почти толкова, колкото и щатни служители (361 външни изпълнители и 429 щатни служители). В последния актуализиран регистър на рисковете обаче съвместното предприятие само е посочило риска от недостатъчно интегриране на външните изпълнители към щатните служители на F4E и за съхраняването на знанията и не е включило други потенциални рискове, свързани с засиленото използване на външни изпълнители в дългосрочен план. Тези рискове са свързани с нарастващата зависимост от изпълнителите и осигуряване на непрекъснатост на дейността, по-ниската ефективност на работната сила поради децентрализираното управление, намаления капацитет за иновации и адаптивност, нестабилността по отношение на осигуряване на качеството, както и повишените рискове за сигурността и поверителността на данните. Поради тази причина във вътрешния контрол на съвместното предприятие може да не са предвидени подходящи мерки за намаляване на тези рискове.

Недостатъчно сътрудничество между структурите за управление на риска и за вътрешен одит на съвместното предприятие

3.12.27. ЕСП установи, че комуникацията, сътрудничеството и координацията между структурите на F4E за управление на риска и за вътрешен одит са неефективни. Структурата за вътрешен одит на съвместното предприятие не можа да предостави задоволителни доказателства, че редовно използва информация за управление на риска при планирането на дейностите си по вътрешен одит. Рамката за вътрешен контрол на съвместното предприятие все още не включва интегриран процес за управление на риска, както се изисква от [основаната на принципи рамка за вътрешен контрол на Комисията](#). Недостатъчната комуникация и сътрудничество между структурите за управление на риска и за вътрешен одит може да доведе до ситуация, при която всяка от тях има ограничено разбиране за дейностите на другата, което възпрепятства способността на съвместното предприятие да управлява ефективно своите рискове и да постига стратегическите си цели.

Европейско съвместно предприятие за ITER и развитието на термоядрената енергия (F4E)

Липса на политика за вътрешен контрол по отношение на чувствителните функции

3.12.28. Чувствителните функции, както потенциални, така и действителни, следва да бъдат определени и управлявани в контекста на рамката за вътрешен контрол на съвместното предприятие, която [се основава на принципите за вътрешен контрол на Европейската комисия](#). В края на 2023 г. Съвместно предприятие F4E все още не е въвело политика за управление на чувствителните функции. Тази политика осигурява необходимия вътрешен контрол, който позволява на съвместното предприятие да идентифицира чувствителни функции, да ги актуализира и да определи подходящи мерки за контрол с цел предотвратяване или смекчаване на рисковете от неуместни или измамни действия, като например измамно докладване, загуба на активи, разкриване на чувствителна информация и корупция.

Проследяване на изпълнението във връзка с констатации и оценки от предходни години

3.12.29. В [приложението](#) са представени корективните действия, предприети в отговор на констатациите и оценките на ЕСП от предходни години.

Европейско съвместно предприятие за ITER и развитието на термоядрената енергия (F4E)

Приложение

Номер	Година на изразяване на констатацията на ЕСП	Констатация на ЕСП (обобщение)	Предприети корективни действия и други свързани развития (обобщение)	Статус на констатацията на ЕСП
1	2019	Заради ограничение в щатното разписание по отношение на законоустановения персонал, Съвместно предприятие F4E все повече използва договорно наети или вътрешни служители През 2019 г. делът на тези служители вече е достигнал около 62 % от законоустановения персонал на съвместното предприятие. Тази ситуация поражда значителни рискове за съвместното предприятие по отношение на запазването на ключовите компетентности, неясната отчетност, възможните съдебни спорове и пониската ефективност на персонала заради децентрализираното управление.	<p>През 2022 г. е създадена работна група, която да разгледа въпроса с интензивното използване на външни ресурси с цел по-добро планиране и обосноваване на необходимостта от тях. Работната група е разработила политика за използване на услуги на външни изпълнители. Политиката е в процес на одобрение от ръководството на съвместното предприятие.</p> <p>През 2023 г. СВО е извършила задълбочен одит на управлението на човешките ресурси и етиката от страна на F4E и е издала две препоръки, класифицирани като „много важни“, по отношение на управлението на външни изпълнители (вж. точки 3.12.23 и 3.12.24). Освен това ЕСП установи, че съвместното предприятие не е докладвало по прозрачен начин относно постоянния статут на щатните си служители и че липсата на определение за „външни изпълнители“ не му е позволила да направи точна оценка на</p>	Неприключена

Европейско съвместно предприятие за ITER и развитието на термоядрената енергия (F4E)

Номер	Година на изразяване на констатацията на ЕСП	Констатация на ЕСП (обобщение)	Предприети корективни действия и други свързани развития (обобщение)	Статус на констатацията на ЕСП
			отражението от използването на такива изпълнители върху нуждите от щатни служители (вж. точка 3.12.25).	
2	2021	През 2020 г. и 2021 г. съвместното предприятие също така е било обект на редовни годишни оценки от външни експерти и на интензивни вътрешни одити, обхващащи повечето основни области на неговата дейност. Прилагането на коригиращи действия с цел преодоляване на установените рискове, както и на последващи действия след одити и оценки, е увеличило административната тежест, без доказателства, че допълнителните проверки са били ефективни и са подобрили системата.	В края на 2023 г. F4E е приключило изпълнението на съответните препоръки от 9-ата и 10-ата годишна оценка. През 2023 г. съвместното предприятие е приключило изпълнението на останалите препоръки от одитите на СВО.	Приключена
3	2021	Непропорционалното използване на външни човешки ресурси е увеличило предизвикателствата и рисковете за работната среда.	Понастоящем F4E провежда различни инициативи, насочени към подобрения в областта на планирането и управлението на ресурсите с цел смекчаване на рисковете и изпълнение на препоръките на СВО. Тези инициативи ще помогнат също така за преодоляване на предизвикателствата, свързани с работната среда.	Неприключена

Европейско съвместно предприятие за ITER и развитието на термоядрената енергия (F4E)

Номер	Година на изразяване на констатацията на ЕСП	Констатация на ЕСП (обобщение)	Предприети корективни действия и други свързани развития (обобщение)	Статус на констатацията на ЕСП
4	2022	<p>В края на 2022 г. F4E е използвало 72 % от бюджетните си кредити за поемане на задължения за оперативни разходи. Въпреки че е намалило бюджета си за плащания на оперативни разходи с 92 млн. евро и е прехвърлило още 9,5 млн. евро към бюджета за заплати за финансиране на задълженията на пенсионния фонд на F4E към Комисията, съвместното предприятие е усвоило 91 % от своя бюджет за плащания на оперативни разходи.</p> <p>Ниското изпълнение се дължи на забавянето на оперативните дейности както на равнището на ITER-IO, така и на Съвместно предприятие F4E, главно поради последиците от пандемията от COVID-19, военната агресия на Русия срещу Украйна и неотдавнашните проблеми с техническия проект, свързани с настоящия етап на сглобяване по проекта ITER.</p> <p>В края на 2022 г. F4E е изпълнило 63 % от бюджета за административни разходи (по дял 2) за годината. В същото време процентът на отменените поети задължения, пренесени</p>	<p>За ситуацията в края на 2023 г., свързана с изпълнението на оперативния бюджет, вж. точки 3.12.20—3.12.22.</p> <p>В края на 2023 г. ситуацията по отношение на бюджета за административни разходи (дял 2) е останала непроменена с процент на изпълнение от 65 % и процент на отменени поети задължения, пренесени от предходната година, в размер на 21 %.</p>	Неприключена

Европейско съвместно предприятие за ITER и развитието на термоядрената енергия (F4E)

Номер	Година на изразяване на констатацията на ЕСП	Констатация на ЕСП (обобщение)	Предприети корективни действия и други свързани развития (обобщение)	Статус на констатацията на ЕСП
		от предходната година, е висок — средно 20 %.		
5	2022	В края на 2022 г. съвместното предприятие преминава през съществени промени по отношение на висшето си ръководство. Напускането на директора на съвместно предприятие F4E през юни 2022 г. и назначаването на ръководителя на отдела за широкообхватен подход на F4E за генерален директор на ITER-IO през септември 2022 г. са довели до промени в четири от седемте висши ръководни поста на съвместното предприятие. През 2022 г. три висши ръководни длъжности (включително длъжността директор) са били запълнени временно чрез вътрешни трансфери, а друга — от наскоро назначен служител. Освен това до края на август 2023 г. двама висши ръководители (ръководителят на търговския отдел и ръководителят на отдела за програма ITER) са се пенсионирали. Тази ситуация е свързана с по-голям риск за доброто управление и непрекъснатостта на работа на Съвместно предприятие F4E в момент, когато	В края на 2023 г. съвместното предприятие все още преминава през промени по отношение на висшето си ръководство. През декември 2023 г. новият изпълнителен директор на F4E е представил на управителния съвет документ относно планираните промени в настоящата матрична организационна структура, с който значително се намалява броят на дирекциите и отделите и се изисква повторна процедура за подбор и евентуална замяна на някои длъжности от висшето и средното ръководство (вж. точки 3.12.18 и 3.12.19). През юли 2024 г. F4E е стартирало процедурата за подбор за свободните длъжности от висшето ръководство.	Неприключена

Европейско съвместно предприятие за ITER и развитието на термоядрената енергия (F4E)

Номер	Година на изразяване на констатацията на ЕСП	Констатация на ЕСП (обобщение)	Предприети корективни действия и други свързани развития (обобщение)	Статус на констатацията на ЕСП
		ще са необходими опитни висши ръководни кадри за прилагането на новите базови стойности за ITER, които ще повлияят значително на дейностите на СП и се очаква да бъдат одобрени през 2024 г.		
6	2022	Въпреки множеството дейности за управление на риска на СП последната му оценка на риска не отчита рисковете, свързани с по-важните събития, които вече са били установени и засягат дейностите му през втората половина на 2022 г. Сред тях са промените във висшето ръководство, забавянето на оперативните дейности, което води до по-ниско изпълнение на бюджета, забавяния на възложени поръчки и очакваното преразглеждане на базовите стойности за ITER. Тази ситуация създава риск за вземането на своевременни и правилни решения от страна на висшето ръководство на СП и може да повлияе отрицателно на постигането на етапните цели на проектите.	F4E е въвело нова концепция за определяне на риска с цел да улесни бързата консолидация на нивото на обобщаване на риска и да увеличи видимостта на дейностите по управление на риска в портфейла. Съвместното предприятие е представило доклад относно изложеността на рискове пред Комитета по въпросите на администрирането и управлението на 18-ото му заседание от 9—10 ноември 2023 г.	Неприключена
7	2022	Извършеният от ЕСП анализ на документите по изпълнението на договор ТВ04 разкри слабости в управлението на този договор от	През 2023 г. F4E е предприело мерки за предотвратяване на повторното възникване на проблемите, срещнати по време на	Приключена

Европейско съвместно предприятие за ITER и развитието на термоядрената енергия (F4E)

Номер	Година на изразяване на констатацията на ЕСП	Констатация на ЕСП (обобщение)	Предприети корективни действия и други свързани развития (обобщение)	Статус на констатацията на ЕСП
		<p>страна на съвместното предприятие. По-специално F4E не е оценило правилно въздействието на препоръчаните промени в договора, нито на по-сериозните пропуски на изпълнителя при спазването на правилата по изпълнението на договора. Това е довело до различни тълкувания и разногласия между страните относно обхвата на строителните работи, сроковете и изискванията по проектите. Освен това правните експерти заключават, че поради формулировката на съответните разпоредби в договора съвместното предприятие не е могло да го прекрати едностранно, за да извърши изключените от обхвата строителни дейности или да уреди строителните работи да бъдат изпълнени от друг изпълнител. Поради недостатъчно доброто спазване на сроковете от изпълнителя и липсата на водена проектна документация от съвместното предприятие то не е определило ясно задълженията на изпълнителя. Тези слабости са попречили сериозно на изпълнителя да постигне целите си и, ако не бъдат отстранени, могат да засегнат и други оперативни дейности на</p>	<p>изпълнението на настоящия договор. Съвместното предприятие е заложило по-строги разпоредби в новия образец на договор и е подготвило семинар със служители на F4E, занимаващи се с правни, търговски, технически въпроси и управление на проекти, за да повиши осведомеността им относно значението на правилното управление на графика.</p>	

Европейско съвместно предприятие за ITER и развитието на термоядрената енергия (F4E)

Номер	Година на изразяване на констатацията на ЕСП	Констатация на ЕСП (обобщение)	Предприети корективни действия и други свързани развития (обобщение)	Статус на констатацията на ЕСП
		съвместното предприятие, като се имат предвид значителните изменения на текущите сложни договори, които може да са необходими в резултат на актуализираните базови стойности за проекта ITER.		

Европейско съвместно предприятие за ITER и развитието на термоядрената енергия (F4E)

Отговор на съвместното предприятие

3.12.18. Директорът на F4E представи проект за нова организация през декември 2023 г., съгласно писмото за определяне на отговорностите от Управителния съвет (УС) на СП F4E. УС отбеляза, че е действал правилно. След консултация със служителите и техните представители директорът на F4E представи на УС подробната нова организационна схема, която беше одобрена от УС на 12 април 2024 г. Тази нова организация укрепи матричната структура, създаде отдел за инженерство и технологии в областта на термоядрения синтез и рационализира цялостната организация.

3.12.19. Съвместното предприятие F4E се съгласява с оценката на Европейската сметна палата. В своето предложение за нова организация, представено на управителния съвет на Съвместното предприятие, СП F4E подчерта мащаба на организационната промяна и изтъкна пред своя УС следните рискове:

- а) Краткосрочно намаляване на резултатите в някои области.
- б) Невъзможността да се постигне целта за намаляване на процента на незаетите работни места до 4 % до края на 2024 г., като се има предвид броят на необходимите допълнителни процедури за подбор на ръководни кадри.
- в) В случай на ръководители, назначени чрез външни процедури — компромис между наличието на нов и разнообразен експертен опит и по-дългото време, необходимо за постигане на пълна оперативност.

Както отбеляза Сметната палата, тази реорганизация се извършва по време на критичен период за проекта ITER, подготовка на нов базов сценарий и стремеж за по-голяма интеграция между F4E и международната организация ITER, която от своя страна преминава през мащабна реорганизация.

Въпреки това необходимостта от задълбочена реорганизация беше една от целите в писмото за мисията на Управителния съвет до новия директор на F4E с ясен график за изпълнение. Навременното му изпълнение трябва да бъде от поза за новия базов сценарий на проекта ITER, като приоритет бе даден на непрекъснатостта на работата, по-специално за приноса на ЕС по отношение на критичните компоненти. Допълнителни забавяния в една нова организация биха създали повече рискове.

3.12.24. В отговор на препоръките на Службата за вътрешен одит на Комисията (IAS) F4E изготви план за действие за засилване на координацията и управлението на външните доставчици на услуги (ВДУ) и цялостната оценка на нуждите от човешки ресурси в контекста на своите мисии и проекти.

3.12.25. F4E се съгласява да включи в следващия си консолидиран годишен доклад за дейността за 2024 г. (и след това) процента на срочно наетите служители, които имат

Европейско съвместно предприятие за ITER и развитието на термоядрената енергия (F4E)

безсрочен договор. F4E подобрява също докладването и мониторинга на ВДУ, които ще бъдат въведени до края на 2024 г. в отговор на препоръката на IAS и гарантира, че рисковете, свързани с тяхното използване, са намалени.

3.12.26. F4E напълно отчита дългосрочните рискове, установени от Европейската сметна палата, но трябва да ги съпостави с опасността F4E да не е в състояние да изпълни задачите си навреме и качествено поради известна липса на специализиран персонал, както и с въздействието върху благосъстоянието на персонала поради прекомерното работно натоварване. Съгласно обичайните практики на отрасъла, използвани от организациите за изпълнение на проекти, използването на ВДУ дава възможност за гъвкавост при управлението на променливото работно натоварване и получаване на специализирана техническа подкрепа, която не би била необходима на дългосрочно наетите служители (напр. специализирани инспектори и ръководители на качеството във фабрики в цяла Европа).

В допълнение към регистъра на рисковете, F4E засилва съществуващите действия чрез инициативи за планиране на ресурсите с цел подобряване на управлението, административния капацитет и справяне с рисковете, свързани с ВДУ. Наред с преодоляването на проблемите, посочени от Сметната палата и IAS, тези рискове включват запазване на знанията и интегриране на служителите на корпоративно ниво, както и тежестта поради финансовите условия на ВДУ или липсата на опит на договорно ниво.

Що се отнася до сигурността и поверителността на данните, ВДУ трябва да подпишат споразумения за неразкриване на информация и да спазват нормите за здраве и безопасност.

Рамковите договори на ВДУ са с продължителност четири години, което позволява участието на нови доставчици на услуги, като по този начин се намалява зависимостта.

3.12.27. F4E потвърждава, че досега фокусът на неговите дейности по управление на риска е бил върху идентифицирането на рисковете, свързани с различните му проекти, и тяхната оценка. За да се справи с рисковете на корпоративно равнище, функцията за вътрешен одит е разработила своя собствена идентификация и оценка на риска, за да гарантира подходящ, основан на риска одитен план.

Считано от юни 2024 г. звеното за управление на риска ще публикува месечна таблица с показатели за тактическите рискове, свързани с проектите, и тримесечна таблица за стратегическите и хоризонталните рискове. Тези таблици с показатели ще бъдат споделяни и обсъждани с ръководителя на структурата за вътрешен одит (IAC) по време на новосъздадена месечна двустранна среща. От друга страна, резултатите от докладите за вътрешен одит (от IAC и IAS) ще бъдат прегледани на управленско ниво с цел допълнително укрепване на оценките на риска.

Европейско съвместно предприятие за ITER и развитието на термоядрената енергия (F4E)

3.12.28. F4E ще определи елементите на политиката за управление на чувствителните функции. Чувствителните функции ще бъдат идентифицирани и предоставени за разглеждане на AIPN (органа по назначаването). Те ще бъдат взети под внимание в съответните политики.

Настоящият доклад беше приет от Одитен състав IV с ръководител Mihails Kozlovs — член на Европейската сметна палата, в Люксембург на заседанието му от 17 септември 2024 г.

За Европейската сметна палата

Tony Murphy
Председател

Съкращения

ВВІ	Съвместно предприятие „Биотехнологични производства“
ПНД	План за непрекъснатост на дейността
„Чисто въздухоплаване“	Съвместно предприятие „Чисто въздухоплаване“
ОСО	Обща служба за одит на ГД „Научни изследвания и иновации“ на Комисията
СВЕ	Съвместно предприятие „Кръгова биотехнологична Европа“
МСЕ	Механизъм за свързване на Европа
ОЦИ	Общ център за изпълнение на ГД „Научни изследвания и иновации“ на Комисията
„Чист водород“	Съвместно предприятие „Чист водород“
„Чисто небе“	Съвместно предприятие „Чисто небе“
СНЕСТ	Генерална дирекция „Съобщителни мрежи, съдържание и технологии“ на Европейската комисия
MOVE	Генерална дирекция „Мобилност и транспорт“ на Европейската комисия
RTD	Генерална дирекция „Научни изследвания и иновации“ на Европейската комисия
ПВБ	План за възстановяване след бедствия
ЕССС	Европейски център за експертни познания в областта на киберсигурността
ECSEL	Съвместно предприятие „Електронни компоненти и системи за водещи позиции на Европа“
EDCTP	Партньорство за клинични изпитвания между европейските и развиващите се страни
ESP	Външни изпълнители на услуги
EU-Rail	Съвместно предприятие „Европейски железопътен транспорт“
ЕВРАТОМ	Европейска общност за атомна енергия
EuroHPC	Съвместно предприятие за европейски високопроизводителни изчислителни технологии
7РП	Седма рамкова програма за научни изследвания и технологично развитие (2007—2013 г.)
F4E	Съвместно предприятие „Термоядрен синтез за енергия“

FCH	Съвместно предприятие „Горивни клетки и водород“
GH EDCTP3	Съвместно предприятие „Глобално здравеопазване“ (наследник на „Партньорство за клинични изпитвания между европейските и развиващите се страни 3“)
СВО (IAS)	Служба за вътрешен одит на Комисията
НВДД	Непарични вноски за допълнителни дейности
НВОД	Непарични вноски за оперативни дейности
INI	Съвместно предприятие „Инициатива за иновативно здравеопазване“
IMI	Съвместно предприятие „Инициатива за иновативни лекарства“
МОС	Международни одитни стандарти на МФС
МСВОИ	Международни стандарти на върховните одитни институции от Международната организация на върховните одитни институции (ИНТОСАЙ)
ITER	Международен термоядрен експериментален реактор
ITER-Ю	Международна организация по термоядрена енергия ITER
СП	Съвместно предприятие
KDT	Съвместно предприятие „Ключови цифрови технологии“
МФР	Многогодишна финансова рамка
S2R	Съвместно предприятие Shift2Rail (европейска инициатива в областта на железопътния транспорт)
SESAR	Съвместно предприятие за изследване на управлението на въздушното движение в единното европейско небе
SNS	Съвместно предприятие „Интелигентни мрежи и услуги“
ДФЕС	Договор за функционирането на Европейския съюз

АВТОРСКИ ПРАВА

© Европейски съюз, 2024 г.

Политиката на ЕСП относно повторната употреба е определена в [Решение № 6—2019 на Европейската сметна палата](#) относно политиката за свободно достъпни данни и повторната употреба на документи.

Освен ако не е посочено друго (например в отделни известия за авторските права), създаденото от ЕСП съдържание, притежавано от ЕС, е лицензирано по [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#). Това означава, че като правило повторната употреба е позволена, при условие че са посочени първоначалните източници и всички извършени промени. Лицето, което използва информацията на ЕСП повторно, следва да не изменя първоначалния смисъл или послание на документите. ЕСП не носи отговорност за последствия, възникнали в резултат на повторното използване.

Необходимо е да се получи допълнително разрешение в случаите, когато дадено съдържание изобразява разпознаваеми частни лица, например на снимки на персонала на ЕСП, или когато е включено съдържание на трети страни.

В случаите, когато е получено такова разрешение, то отменя и заменя горепосоченото общо разрешение и ясно посочва всички ограничения при използването.

За използването или възпроизвеждането на съдържание, което не е собственост на ЕС, може да е необходимо да се потърси разрешение директно от носителите на авторските права.

Софтуер или документи, обхванати от правата на индустриална собственост, като патенти, търговски марки, регистрирани дизайни, лого и наименования, са изключени от политиката на ЕСП за повторно използване.

Уебсайтовете на всички институции на Европейския съюз, включени в домейна europa.eu, съдържат препратки към сайтове на трети страни. Тъй като ЕСП не контролира съдържанието им, моля, запознайте се с тяхната политика за поверителност на данните и с политиката за авторските права.

Използване на логото на ЕСП

Логото на ЕСП не може да бъде използвано без предварително разрешение.

PDF	ISBN 978-92-849-1777-8	ISSN 2811-9967	doi:10.2865/430617	QJ-AQ-24-001-BG-N
-----	------------------------	----------------	--------------------	-------------------

ЕВРОПЕЙСКА
СМЕТНА
ПАЛАТА

Служба за публикации
на Европейския съюз